

Aluebarometri 2013 – Regionbarometern 2013

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja
Alueiden kehittäminen
4/9/2012



TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY

VESA VIRTANEN

Aluebarometri 2013

Regionbarometern 2013

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu

Alueiden kehittäminen

4/9/2012

Tekijät Författare Authors Tilastokeskus/Vesa Virtanen	Julkaisuaika Publiceringstid Date Joulukuu 2012 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2013 – Regionbarometern 2013	
Tiivistelmä Referat Abstract Tutkimusmenetelmä Aluebarometri on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa teettämä verkkokysely, jonka Tilastokeskus toteuttaa. Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia – paineen vaihtelua. Vastaukset perustuvat kuntien virka- ja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin. Aluebarometrin kertymäaineisto koostuu noin 35 000 päättäjävastauksesta 43 mittauskerralta ajanjaksolta 1991–2012. Kevään kysely toteutettiin 8.5.–3.6. ja syksyn 2.10.–29.10.2012. Maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia tarkastellaan 6-luokkaisella seututyypittelyllä ja maakuntajaolla. Maakuntatasolla kunnat jaetaan raportissa keskusaluekuntiin ja muihin kuntiin. Kuviot esittävät saldolukuja, jotka lasketaan ”suurempi” ja ”pienempi” vastausten prosenttiosuuksien erotuksena. Alueelliset kehitysnäkymät vuodelle 2013 (luottamusluku -10) Kuntien yleiset kehitysnäkymät heikentyivät keväästä syksyyn, mutta ovat nyt jokseenkin vuoden takaisella tasolla. Aluebarometrin luottamusluku sai lokakuussa arvon -10 Euroopan talousmyllerryksen seurauksena. Luottamus talouteen on ollut epävakaa jo neljä vuotta aluebarometrin puolivuositilauksissa. Verotulot ja asuntorakentamisen investointiodotukset ovat kuitenkin edelleen kohtuutasolla. Sen sijaan velkamäärän kasvu ja heikentyneet työllisyysnäkymät painavat luottamusta alas. Teollisuuden investointiodotukset ovat heikentyneet aikaisemmasta. Luottamusluku on nyt miinusella kaikilla alueilla Helsingin metropolialue mukaan lukien. Huoli verorahoituksen riittävydestä on kasvanut aikaisemmasta. Tuloveroprosenttiaan nostaa vuonna 2013 kolmasosa kunnista ja sitä seuraavan 2–3 vuoden aikana edelleen kolme kuntaa viidestä. Oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin hyvä kouluarvosana, lähikunnalle tyydyttävä ja valtion toimille kohtalainen kouluarvosana. Kuntalaisten kannalta terveydenhoidon palvelujen arvioidaan heikentyvän lähivuosina. Vanhusten hoidon ja päivähoidon tulevaisuus nähdään parempana. Kuntayhteistyötä korostetaan sitä enemmän mitä pienemmästä kunnasta on kyse. Luottamusmittari sai korkeimmat arvot Kymenlaaksossa ja Lapissa ja heikoimmat arvot Ahvenanmaalla, Etelä-Savossa, Pirkanmaalla ja Kainuussa. Laskusuhdanteessa alue-erot ovat kaventuneet. Työ- ja elinkeinoministeriön yhdyshenkilö: Alueosasto/Iikka Mella, puh. 010 606 4910	
Asiasanat Nyckelord Key words kuntien talous, kuntayhteistyö, kestävyysvaje, kuntauudistus, alueelliset erot	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-723-7
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 109	Kieli Språk Language Hinta Pris Price suomi/ruotsi, finska/svenska, 22 € Finnish/Swedish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Alkusanat

Aluebarometri on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa tehtävä verkkokysely. Kyselyn suorittaa ministeriön ja Kuntaliiton tilauksesta Tilastokeskus. Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia – paineen vaihtelua. Vastaukset perustuvat kuntien virkaja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin. Aluebarometrin kertymäaineisto koostuu noin 35 000 päättäjävastauksesta 43 mittauskerralta ajanjaksolta 1991–2012. Aluebarometrissa on saatavissa erillinen taulukkoraportti ja otantamenetelmäraportti.

Tutkimusmenetelmä

Kyselyyn vastaajat on valittu otantamenetelmällä. Perusjoukon muodostavat yhdeksän päättäjää jokaisesta Suomen kunnasta. Vastaajat edustavat kunnan virkamiesjohtoa, kunnanhallitusta ja kunnanvaltuustoa (kunnanjohtajat, kunnan talous- ja elinkeinopäälliköt tai vastaavat, kunnanhallituksen ja valtuuston puheenjohtajat sekä I ja II varapuheenjohtajat). Yhteystiedot päivittyvät kyselyjen yhteydessä. Otanta ottaa huomioon niin alueelliset kuin kunnan sisäiset mielipide-erot. Vuoden 2012 kahteen kyselyyn vastasi 1649 kuntapäättäjää – keväällä 807 ja syksyllä 842. Kaikkiaan 336 kunnasta vastattiin seuraavasti:

- a) 730 päättäjää kunnanjohtajista (kunnanjohtajat, talous- ja elinkeinojohto)
- b) 432 päättäjää kunnanhallituksen puheenjohtajista ja
- c) 487 päättäjää kunnanvaltuuston puheenjohtajista.

Kaikilla kunnilla on korotuskertoimet, joilla vastausmäärien vaihtelu kuntien välillä on eliminoitu. Jokainen kunta on täten samanarvoinen barometrissa. Kevään kysely toteutettiin 8.5.–3.6. ja syksyn 2.10.–29.10.2012.

Alueluokitukset – kysymykset ja saldoluvut

Maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia tarkastellaan 6-luokkaisella seututyypittelyllä ja maakuntajaolla. Maakuntatasolla kunnat jaetaan raportissa keskusaluekuntiin ja muihin kuntiin. Tulokset ovat saatavilla myös kuntakoluokituksen mukaan. Aluebarometrissa tiedustellaan kunnan kehitystä yleensä ulottuvuudella suurempi – yhtä suuri – pienempi, jolloin kyse on oleellisista muutoksista. Kysymykset koskevat kuluvaan vuoteen verrattuna tai seuraavaan vuoteen verrattuna. Kuviot esittävät saldolukuja, jotka laskeaan ”suurempi” ja ”pienempi” vastausten prosenttiosuuksien erotuksena. Kuvioiden aikasarjat ovat kausitasoitettuja seuraavasti: keskellä aikasarjaa painottaen tarkasteluajankohtaa edelliseen ja seuraavaan ajankohtaan suhteessa 1:2:1. Aikasarjan

alun ja lopun painotussuhde on 2:1 painon ollessa ko. ajankohdalla. Tekstissä - kuten kahdeksan muuttujan talousmittarin yhteydessä - viitataan myös lukuihin ilman kausitasoitusta. Kysymykset luokituksineen löytyvät aluebarometrin viimeistä edelliseltä sivulta.

Förord

Regionbarometern är en enkät som arbets- och näringsministeriet och Finlands Kommunförbund gör två gånger om året via Internet. Enkäten utförs av Statistikcentralen på beställning av arbets- och näringsministeriet och Kommunförbundet. Regionbarometern mäter de förändringar i utvecklingen som väntas i olika delar av landet. Svaren bygger på kommunala tjänstemäns och förtroendevaldas personliga uppfattningar och kännedom om sin kommun. Det kumulativa materialet i regionbarometern består av nästan 35 000 beslutsfattares svar på 43 mätningar under tidsperioden 1991–2012. En separat tabellrapport och en rapport om urvalsmetoden finns också att få över Regionbarometern.

Undersökningsmetod

Svarspersonerna har valts med urvalsmetoden. Grundpopulationen utgörs av nio beslutsfattare från varje kommun i Finland. Svarspersonerna representerar kommunens tjänstemannaledning, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige (kommundirektörer, kommunens ekonomi- och näringschefer eller motsvarande, kommunstyrelsens och -fullmäktiges ordföranden samt 1:a och 2:a viceordföranden). Kontaktinformationen uppdateras i samband med enkäterna. Urvalet beaktar skillnaderna i åsikterna både mellan områdena och inom kommunen.

År 2012 svarade 1649 kommunala beslutsfattare på enkäten – på våren 807 och på hösten 842. I årets enkät svarade 336 kommuner enligt följande:

- a) 730 beslutsfattare bestående av den kommunala ledningen (kommundirektörer, ekonomi- och näringsledningen)
- b) 432 beslutsfattare bestående av kommunstyrelsernas ordföranden och
- c) 487 beslutsfattare bestående av kommunfullmäktigens ordföranden.

Alla kommuner har upphöjningskoefficienter med vilka variationen i antalet svar i kommunerna har eliminerats. Varje kommun är alltså likvärdig i regionbarometern. Vårens enkät genomfördes 8.5.-3.6. och höstens 2.10.-29.10.2012.

Områdesindelningar – Frågorna och netttotal

De förändringar i utvecklingen som väntas på olika håll i landet granskas med en 6-klassig typindelning av ekonomisk region i landet och en landskapsindelning. På landskapsnivå indelas kommunerna i centralorter med omnejd och övriga kommuner. Resultaten finns också enligt indelningen efter kommunernas storlek. Regionbarometern pejar helt allmänt utvecklingen i kommunen på skalan större – lika stor – mindre då det är fråga om betydande förändringar. Frågorna gäller innevarande år jämfört med föregående år, eller följande år jämfört med innevarande

år. Figurerna anger de netttotal som uträknats som skillnaden mellan "större" och "mindre" angivna i procent. Figurernas tidsserier har säsongsgrensats: i mitten av tidserien med viktning av referensperioden med föregående och följande period enligt förhållandet 1:2:1. Början och slutet av tidsserien har förhållandet 2:1 då vikten ligger på den aktuella tidpunkten. I texten – liksom i samband med ekonomimätaren med åtta variabler – hänvisar man också till siffror utan säsongrensning. Frågorna och klassificeringarna finns på det nästsista uppslaget.

Sisältö

Alkusanat.....	5
Aluebarometrin luottamusluku.....	11
Alueelliset kehitysnäkymät vuodelle 2013.....	12
1 Uusimaa	27
2 Varsinais-Suomi	31
3 Satakunta	35
4 Kanta-Häme.....	39
5 Pirkanmaa	43
6 Päijät-Häme	47
7 Kymenlaakso.....	51
8 Etelä-Karjala	55
9 Etelä-Savo.....	59
10 Pohjois-Savo.....	63
11 Pohjois-Karjala	67
12 Keski-Suomi	71
13 Etelä-Pohjanmaa.....	75
14 Pohjanmaa	79
15 Keski-Pohjanmaa	83
16 Pohjois-Pohjanmaa	87
17 Kainuu.....	91
18 Lappi.....	95
19 Ahvenanmaa	99
Alueluokitus.....	103
Lomakkeet.....	104

Innehållsförteckning

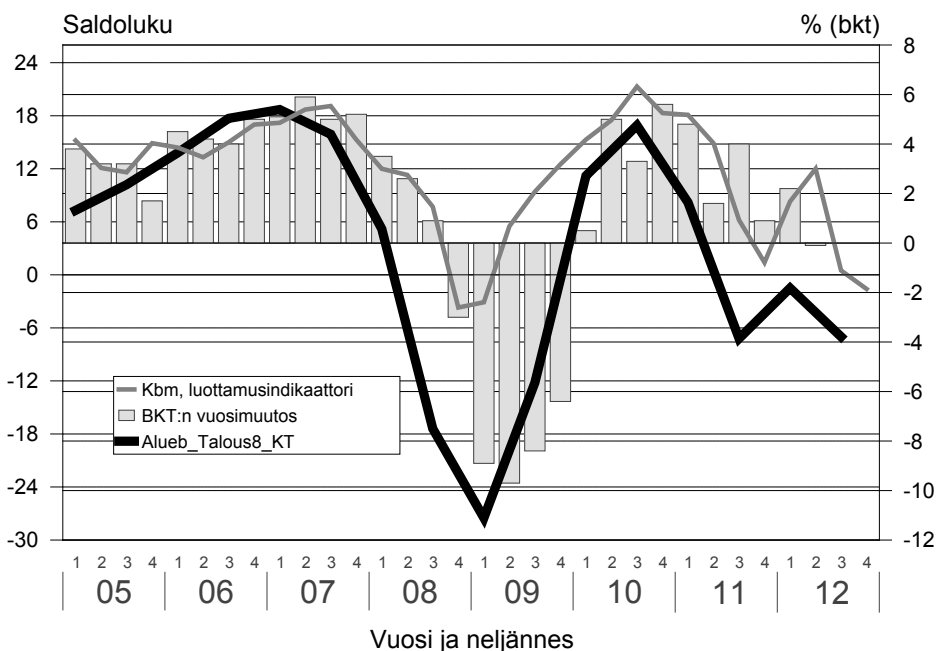
Förord	7
Regionala utvecklingsutsikter 2013.....	20
1 Nyland.....	30
2 Egentliga Finland.....	34
3 Satakunta	38
4 Egentliga Tavastland	42
5 Birkaland	46
6 Päijänne-Tavastland	50
7 Kymmenedalen.....	54
8 Södra Karelen	58
9 Södra Savolax.....	62
10 Norra Savolax.....	66
11 Norra Karelen.....	70
12 Mellersta Finland	74
13 Södra Österbotten	78
14 Österbotten.....	82
15 Mellersta Österbotten.....	86
16 Norra Österbotten.....	90
17 Kajana land	94
18 Lappland	98
19 Åland.....	102
Frågeformulär	106

Aluebarometrin luottamusluku

Raportissa käytetään tiivistettyjä mittareita, kuten luottamuslukua. Aluebarometrin luottamusluku koostuu kahdeksan mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvosta. Aluebarometrin luottamusluku on seurannut läheisesti bruttokansantuotteen volyymin vuosimuutoksen ja kuluttajien luottamusindikaattorin muutosta (ks. kuvio). Kuntapäättäjät ovat luottaneet kuntansa talouteen enemmän 2000-luvulla kuin 1990-luvulla, mutta ero on keskimäärin hyvin pieni.

Aluebarometrissä on nelisenkymmentä pysyvää ja muutama ajankohtaan liittyvä vaihtuva kysymys. Aikasarja koostuu 43 mittauskerrasta vuosilta 1991-2012. 1990-luvulla tiedot maakunnista kerättiin postikyselynä ja vuodesta 2001 lähtien webkyselynä. Kertymäaineistossa on koossa noin 35 000 päättävää vastausta. Käytettyjä alueluokituksia on useampia, joista tärkeimpinä ovat seututyypittely, maakunta ja kuntakoko.

BKT:n volyymin vuosimuutos, kuluttajien luottamusindikaattori ja aluebarometrin luottamusluku keväästä 2005 syksyyn 2012



Lähde: Findikaattori (Tilastokeskus: Kansantalouden tilinpito, Kuluttajabarometri) ja Aluebarometri 2005-2012

Alueelliset kehitysnäkymät vuodelle 2013 (luottamusluku -10)

Kuntien yleiset kehitysnäkymät heikentyivät kevästä syksyyn, mutta ovat nyt jokseenkin vuoden takaisella tasolla. Aluebarometrin luottamusluku sai lokakuussa arvon -10 Euroopan talousmyllerryksen seurauksena. Luottamusluku on ollut alimmillaan -33 vuonna 1991 ja korkeimmillaan vuonna 1994 jolloin se sai arvon +30. Luottamus talouteen on ollut epävakaa jo neljä vuotta aluebarometrin puolivuositmittauksissa. Verotulot ja asuntorakentamisen investointiodotukset ovat kuitenkin edelleen kohtuutasolla. Sen sijaan velkamäärän kasvu ja heikentyneet työllisyysnäkymät painavat luottamusta alas. Teollisuuden investointiodotukset ovat heikentyneet aikaisemmasta. Luottamusluku on nyt miinuksella kaikilla alueilla Helsingin metropolialue mukaan lukien. Huoli verorahoituksen riittävydestä on kasvanut aikaisemmasta. Tuloveroprosenttiaan nostaa vuonna 2013 kolmasosa kunnista ja sitä seuraavan 2-3 vuoden aikana edelleen kolme kuntaa viidestä. Oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin hyvä kouluarvosana, lähikunnalle tyydyttävä ja valtion toimille kohtalainen kouluarvosana. Kuntalaisten kannalta terveydenhoidon palvelujen arvioidaan heikentyvän lähivuosina. Vanhustenhoidon ja päivähoidon tulevaisuus nähdään parempana. Kuntayhteistyötä korostetaan sitä enemmän mitä pienemmästä kunnasta on kyse. Luottamusmittari sai korkeimmat arvot Kymenlaaksossa ja Lapissa ja heikoimmat arvot Ahvenanmaalla, Etelä-Savossa, Pirkanmaalla ja Kainuussa. Laskusuhdanteessa alue-erot ovat kaventuneet.

Luottamus talouteen heilahtelee nollan molemmin puolin

Aluebarometrin luottamusluku on vuoden sisällä sahananut edestakaisin talousmyllerryksen jatkuessa Euroopassa. Kahdeksan taloudellisen mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo putosi vuosi sitten syksyllä arvoon -12, nousi keväällä 2012 jo niukasti plussalle arvoon +3, kunnes lokakuussa 2012 luottamusluku jäi arvoon -10. Saldoluku on ollut alimmillaan -33 vuonna 1991 ja korkeimmillaan vuonna 1994 jolloin se sai arvon +30. Lokakuun lukema vastaa syksyn 2011, 2008 ja 2002 luottamustasoa, mutta ei toistaiseksi yllä syksyn 2001 ja 90-luvun alun synkimpiin lukemiin. Luottamus kuntien talouteen ei siten lokakuussa 2012 ollut alimmillaan, joskin se sijoittuu huonoudestaan sijalle 9 kaikista aluebarometrin 43 mittauksesta ajanjaksolla 1991-2012.

Kuten aikaisemminkin laskusuhdanteessa alueelliset erot maakuntakeskusten ja pienkuntien suhdannenäkemyksissä jatkoivat kapenemistaan. Aluebarometrin ns. alue-eroindeksi laski arvoon +4, kun se on ollut korkeasuhdanteessa korkeimmillaan arvossa +21 (suuret alue-erot). Suhdanneodotukset ovat keskuksissa ja

maakuntien reuna-alueilla tässä taloustilanteessa varsin yhtäläiset. Yleiset kehitysnäkymät ovat heikentyneet selvästi keväästä 2012 syksyä kohden etenkin keskuk-sissa, mutta myös muissa kunnissa. Niin Helsingin metropolialueella, suurilla, kes-kisuurilla ja teollisilla kaupunkiseuduilla sekä maaseutumaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla – siis kaikilla luokituksen alueilla – talousluku oli nyt miinuksella. Heikoim-mat näkymät olivat keskisuurilla kaupunkiseuduilla (-14) ja maaseutumaisilla seu-duilla (-12). Helsingin metropolialueen luottamusluku laski kevään 2012 arvosta +13 syksyn arvoon -8. Tosin syksyllä 2011 luku kävi jo arvossa -4. Talousluvun edestakai-sin sahaaminen alkoi keväästä 2008.

Velanotto ja työllisyysnäkymät huolettavat

Luottamusta kunnissa heikentää erityisesti velanoton tarve, toistaiseksi ei niinkään verotulojen kertyminen. Harvaan asutuilla seuduilla velanotto huolettaa, mutta ei siinä määrin kuin muilla alueilla. Huoli velkamäärästä koskee kuntakenttää laajem-min kuin aikaisemmin. Luottamus verotuloihin on sen sijaan kunnissa pysynyt edel-leen suhteellisen vahvana. Maakuntien keskuksissa (+49) verotulo-odotukset ovat vahvemmat kuin maakuntien reuna-alueilla (+30). Helsingin metropolialueella (+65) ja suurilla kaupunkiseuduilla (+56) on suurimmat verotulo-odotukset ja harvaan asu-tuilla seuduilla (+15) heikoimmat.

Työllisyysnäkymät eivät ole vuodessa aluilla oleellisesti muuttuneet vaikkakin ne ovat jonkin verran miinuksella (-10). Heikoimmat työllisyysnäköarvot olivat nyt suurilla kaupunkiseuduilla (-27), Helsingin metropolialueella (-22) ja maaseutuai-silla seuduilla. Teollisilla kaupunkiseuduilla (+2) ja harvaan asutuilla seuduilla (+5) työllisyysnäkymät säilyivät edelleen niukasti plusmerkkisinä.

Aluebarometrissa on arvioitu laskusuhdanteen ilmenevän kertymäaineistossa ensimmäisenä Helsingin metropolialueella ja siinä etenkin asuntorakentamisen investointiodotusten laskuna. Asuntoinvestointiodotukset ovat edelleen suhteelli-sen korkealla (+23) ja vuoden 2008 sekä syksyn 2000 tasolla. Molempia em. ajan-kohtia seurasi tosin raju pudotus investointiodotuksissa. Nyt pudotusta ei ole tul-lut vaikka esim. työllisyysodotukset ovat laskeneet – tosin lievästi – aikaisemmasta. Parhaimmaksi yleiset kehitysnäkymät arvioidaan Kymenlaaksossa ja Lapissa (+8) ja heikoimmaksi Ahvenanmaalla (-16), Etelä-Savossa (-19), Pirkanmaalla (-21) ja Kai-nuussa (-39).

Kunnat korottavat maksuja ja tuloveroprosenttia

Maksujen korottaminen – joskin aikaisempaa maltillisempi – on edelleen keskei-sin keino kuntatalouden tasapainottamisen välineenä. Vuonna 2013 valtaosa (63 %) kunnista oli nostamassa kunnallisia maksujaan. Vähennystä oli edellisvuodesta 7 prosenttiyksikköä. Seuraavien 2-3 vuoden aikana kaksi kolmesta – siis aikaisempaa vähemmän – arvioi kuntansa edelleen korottavan maksujaan. Tuloveroprosenttiaan

on nostamassa vuonna 2013 kolmasosa kunnista (119 kuntaa) ja vuosina 2013–2015 edelleen kolme viidestä. Tuloveroprosentin nostoaikheet ovat vuoden takaisesta mitauksesta pitkällä aikavälillä lisääntyneet. Vuoden 2013 kuntaliitoksissa mukana yhteensä 26 kuntaa, joista muodostetaan 10 kuntaa (kunnat.net). Tuloveroprosentti laskee 12 liitoksessa mukana olevalla kunnalla. Tuloveroprosentti nousee 6 liitoksessa mukana olevalla kunnalla.

Kiinteistövero on nostamassa aluebarometrikyselyn mukaan kolmannes, ts. kiinteistöveron nostoaikheet ovat vuoden takaista mittausta maltillisempia. Investointeja on vähentämässä puolet (vuosimuutos -4 % yks.), käyttöomaisuuden realisointiin turvautuisi 45 prosenttia. Palvelurakenteita aikoo uudistaa 33 prosenttia kunnista. Henkilöstöään lomauttaisi vuonna 2012 kaksi ja lähivuosina kuusi prosenttiyksikköä eli vähemmän kuin vuosi sitten arvioitiin. Alueelliset erot kuntatalouden tasapainottamisen keinovalikoimassa olivat etenkin investointien vähentämisen suhteen paikkakunnittain suuria. Kuntatalous on edelleen kireä alueilla.

Investointiodotukset ovat viime syksyn tasolla

Kaupan ja palveluiden sekä teollisuuden investointinäkyvät olivat lokakuussa 2012 kunnissa edelleen odottavat. Investointiodotukset ovat viime syksyn tasolla niin teollisuuden (-4), maa- ja metsätalouden, kaupan ja palveluiden (+1) sekä asuntorakentamisen (+7) osalta. Kevään 2012 investointiodotukset olivat kuitenkin alemmat kuin kevään 2011 odotukset. Keväällä investointiodotukset ovat ylipäänsäkin syksyä korkeammalla. Teollisuuden investointiodotukset olivat lokakuussa 2012 edelleen lievästi negatiiviset ja saivat arvon -4. Esimerkiksi syksyllä 2009 ne olivat arvossa -22. Teollisuuden investointiodotukset ovat heikot keskisuurilla kaupunkiseuduilla (-16) ja erityisesti Helsingin metropolialueella (-21). Kaupan ja palveluiden investointinäkyvät olivat parhaimmat Helsingin metropolialueella (+11) ja harvaan asutuilla seuduilla (+14). Asuntorakentamisen investointiodotukset ovat tavanomaista alemmat, mutta edelleen plusmerkkiset (+7). Asuntorakentamisen investointeihin uskotaan edelleen metropolialueella (+23) ja suurilla kaupunkiseuduilla (+10) sekä jossain määrin myös muilla kaupunkiseuduilla. Keskisuurilla kaupunkiseuduilla asuntorakentamisen investointiodotukset hiipuivat vuoden 2012 aikana jo miinukselle (-9).

Huoli kestävyysvajeesta kasvoi viime vuodesta

Aluebarometrissa on ollut vaihtuvia teemoja, kuten nuorten syrjäytymisteema ja kestävyysvaje sekä arvio kuntauudistuksesta. Verorahoituksen riittävyys ja kysymys kestävyysvajeesta (perusjäämä bruttokansantuotteesta) puhuttivat kuntapäättäjiä laajasti. Päättäjät arvioivat verorahoituksen heikentyvän. Heikennys tarkoitti tässä suurempaa alijäämää, pienempää omavaraisuusastetta ja suurempaa valtionosuutta (Kuvio 9). Kun lokakuussa 2011 jo 55 prosenttia arvioi ali- tai ylijäämänsä heikkenevän niin lokakuussa 2012 tähän uskoi jo kaksi kolmesta (66 %). Vuosi sitten vielä

neljäsosa (28 %) uskoi tilanteen paranemiseen. Nyt enää kuudesosa (17 %) luotti tilanteen paranemiseen. Omavaraisuusasteen suhteen arviot olivat samansuuntaisia, joskin omavaraisuuden ennallaan pysymistä ennakoitiin edellistä verorahoituskysymystä enemmän (22 %). Odotukset valtionosuuksien korottamiseen nykyisestä heikkenivät vuoden aikana. Kuntansa valtionosuuden vähentymistä ennakoi vuosi sitten kolme viidestä, nyt lähes kolme neljästä (71 %). Verorahoituksen tiukkene-
mista ennakoitiin yleisesti.

Kuntarakenneuudistukselle kouluarvosanaksi kohtalainen

Kuntapäättäjät saivat arvioida kouluarvosanoin eri toimijoiden toimintaa kuntarakenneuudistuksessa. Arvioitavana olivat kunnan oma toiminta, lähikuntien toiminta, maakuntaliitto, ELY-keskus, valtio, sosiaali- ja terveydenhuollon uudistaminen, joukkotiedotusvälineiden toiminta, kunta- ja aluetutkimus ja alueiden kehittäminen Suomessa. Parhaimman eli hyvän arvosanan sai luonnollisesti oman kunnan toiminta kuntauudistuksessa (8.1). Lähikuntien toiminta arvioitiin tyydyttäväksi (7.0). maakuntaliitto ja kuntaliitto saivat kohtalaisen arvosanan (6.4). Heikoimman kouluarvosanan sai valtio, jonka arvosanaksi jäi kohtalainen 5.6. Hylättyä kouluarvosanaa ei saanut yksikään toimija.

Kouluarvosana kuntarakenneuudistuksen toimijoille loka- ja toukokuussa 2012 sekä muutoksen suunta: +/- desimaalia

	Lokakuu 2012		Toukokuu 2012	
Oman kunnan toiminta	Hyvä	8.1	(8.0)	+
Lähikunnat	Tyydyttävä	7.0	(6.9)	+
Kunta- ja aluetutkimus	Tyydyttävä	6.7	(6.9)	--
Maakuntaliitto	Tyydyttävä	6.8	(6.7)	+
Sosiaali- ja terveysala	Tyydyttävä	6.3	(6.5)	--
ELY-keskus	Tyydyttävä	6.5	(6.5)	+o
Kuntaliitto	Kohtalainen	6.3	(6.4)	-
Joukkotiedotusvälineet	Kohtalainen	6.5	(6.4)	+
Alueiden kehittäminen Suomessa	Kohtalainen	6.0	(6.2)	--
Valtio	Kohtalainen	5.6	(5.6)	+o

Maakuntien keskusten ja reuna-alueiden välillä ei ollut suuria eroja em. arvosa-
noissa. Keskuskunnissa (kouluarvosana 5.9) ymmärrettiin paremmin valtion toi-
mia kuin maakunnan reuna-alueilla (5.4). ELY-keskusten toiminta sai paremman
arvion maakuntien reuna-alueilla (6.5) kuin maakuntien keskuksissa (6.3). Kunta- ja
aluetutkimusta arvostettiin maakuntien keskuskunnissa (7.0) paremmin kuin maa-
kuntien reuna-alueilla (6.8). Alueiden kehittäminen Suomessa sai edellisen tavoin
paremmin ymmärrystä keskuskunnissa (6.4) kuin maakuntien reuna-alueilla (6.1)
kun kyse oli toiminnan arviosta kuntarakenneuudistuksessa.

Oman kunnan toimintaa kuntauudistuksessa pidettiin sitä parempana mitä suuremmasta kunnasta oli kyse (vaihteluväli 8.7–7.9 kunnan koon mukaan). Sen sijaan lähikuntien toimintaa arvostettiin pienissä kunnissa enemmän kuin suurissa kunnissa (vaihteluväli 7.2–6.5). Maakuntaliiton toiminta uudistuksessa sai pienissä kunnissa paremman kouluarvosanan kuin suurissa kunnissa (vaihteluväli 6.9–6.0). Näin oli myös ELY-keskusten kohdalla (vaihteluväli 6.5–5.5) Valtion toimintaa arvioitaessa kuntakoon vaikutus ei ollut näin suoraviivaista: 20 000–100 000 asukkaan kunnissa valtion toimintaa uudistuksessa arvostettiin enemmän kuin alle 20 000 asukkaan kunnissa. Kuitenkin yli 100 000 asukkaan kunnat olivat valtion toimiin kaikista kriittisimpiä (vaihteluväli 7.4–5.5). Jokseenkin sama kaava toistui Kuntaliiton toimintaa arvioitaessa (vaihteluväli 6.3–7.1). Parhaimmat arviot Kuntaliiton toiminnasta annettiin 40–100 000 asukkaan kunnissa ja heikoimmat pienissä alle 2 000 asukkaan kunnissa (7.1–6.3). Sosiaali- ja terveysalan kehittämistoiminta kuntauudistuksessa sai sitä paremmat arviot mitä suuremmasta kunnasta oli kyse (6.2–7.0). Joukkotiedotusvälineiden toiminta uudistuksessa sai kouluarvosanoja 6.0:n ja 6.7:n välillä. Suurimmissa kunnissa annettiin joukkotiedotusvälineille heikoimmat arviot. Kunta- ja aluetutkimuksen merkitys kuntauudistuksessa ei ollut niin sidoksissa kuntakokoon kuin edellä (6.7–7.2). Alueiden kehittäminen Suomessa ja sen vaikutus kuntauudistukseen sai kohtalaisia arvosanoja (6.0–6.6). Heikoimmat arviot tulivat pienemmistä alle 6 tuhannen ja yli 100 tuhannen kunnista. Kaiken kaikkiaan arviot kuntauudistuksesta vaihtelivat paljolti kuntakoosta riippuen. Pienet kunnat ja suurimmat kunnat ovat kaikista kriittisempiä uudistukselle.

Taulukko 1. Kuntien keinot taloutensa tasapainottamiseksi vuonna 2013, %
(kys. 4)

	Tuloverosentin korotus	Kiinteistöveron korotus	Maksujen korotukset	Investointien vähentäminen	Käyttöomaisuuden realisointi	Henkilöstön irtisanominen	Henkilöstön lomautus	Palvelurakenteiden uudistaminen	Muu toimintamenojen vähentäminen
Helsingin metropolialue	23,9	28,9	73,4	52,1	42,1	3,9	6,3	45,6	1,3
Suuret kaupunkiseudut	33,2	30,8	65,5	60,2	44,8	1,3	4	40	1,2
Keskisuuret kaupunkiseudut	46,4	35,3	60,9	53,5	52,5	2,8	10,1	28,7	1,4
Teolliset kaupunkiseudut	50,6	20,7	63,1	39,8	44,9	2,5	6,1	39,8	1,9
Maaseutumaiset seudut	33,9	30,1	62,6	46,7	44,8	1,9	5,5	30,9	4,7
Harvaan asutut seudut	34,2	34,6	61,8	44,5	40,8	2,5	7	28,3	5,7
Keskusaluekunnat	32,2	30,1	64,4	60,8	41,4	2	6,3	36,4	3,6
Muut kunnat	39,1	30,7	62,8	43,8	47	2,4	6,6	32,1	3,1
Koko maa	37,2	30,5	63,3	48,7	45,4	2,3	6,5	33,3	3,2

Taulukko 2. Kuntien keinot taloutensa tasapainottamiseksi vuotta 2013 seuraavat 2–3 vuotta, % (kys. 4)

	Tuloverosentin korotus	Kiinteistöveron korotus	Maksujen korotukset	Investointien vähentäminen	Käyttöomaisuuden realisointi	Henkilöstön irtisanominen	Henkilöstön lomautus	Palvelurakenteiden uudistaminen	Muu toimintamenojen vähentäminen
Helsingin metropolialue	59,5	50,3	69,2	51,8	45,8	6,2	17,1	49,2	0,6
Suuret kaupunkiseudut	62,1	50,2	71,5	51,1	42,6	5,2	8,5	47,9	3,1
Keskisuuret kaupunkiseudut	68,5	36,2	60,5	46	45,9	5,3	8,4	47,4	3
Teolliset kaupunkiseudut	53	42,2	57,9	43,1	47	4,4	13,6	44,9	7
Maaseutumaiset seudut	52,4	39	69,2	54,1	45,1	4,3	12,1	35,8	3,3
Harvaan asutut seudut	55,1	48,8	55,4	50,7	34,3	4,1	11	37,7	4,9
Keskusaluekunnat	62,4	40,4	65,6	53,7	37,4	4,4	8,8	45,4	2,7
Muut kunnat	56,2	44,4	63,2	48,6	45,7	4,9	12,3	40,5	4,3
Koko maa	58	43,3	63,9	50,1	43,4	4,7	11,3	41,9	3,8

Työllisyysnäkymät eivät parhaat, mutta vastaavat viime syksyn tasoa

Työllisyyden ennakkoidaan jossain määrin heikentyvän vuonna 2013. Työttömyyden tasoa kuvaava saldoluku laski vuoden kevään tiedustelun arvosta +21 syksyllä arvoon -10. Heikoimmat työllisyysnäkymät ovat maakuntien keskuksissa (-24) ja tätä hieman paremmat maakuntien reuna-alueilla (-4). Myös metropolialueella (-22) ja suurissa kaupungeissa (-27) arvioidaan heikentyvää työllisyyttä.

Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on helpottumassa lähivuosina päivähoidon, vanhusten-, terveydenhoidon, sosiaalitoimen ja opetustoimen sektoreilla. Kehitys on jatkunut samana viimeiset puolitoista vuotta. Päivähoidon kohdalla hankalin tilanne työvoiman saatavuudessa oli harvaan asutuilla seuduilla (-12) ja Helsingin metropolialueella (-12). Luku indeksoi työvoiman saatavuuden helpottumista tai vaikeutumista. Opetustoimen osalta työvoiman saatavuus nähdään hankalana harvaan asutuilla seuduilla (-4). Sosiaalitoimen sektorilla työvoiman saatavuus on hankalin Helsingin metropolialueella (-36), harvaan asutulla seudulla (-34) ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla (-33). Terveydenhoidon alueella työvoiman saatavuus on vaikein harvaan asutulla seudulla (-49), keskisuurilla kaupunkiseuduilla (-44) ja Helsingin metropolialueella (-44). Suurilla kaupunkiseuduilla (-10) työvoiman saatavuus terveyssektorille oli edellisiä seutuja helpompaa. Vanhustenhoidon tehtävissä työvoiman saatavuus on hankalin Helsingin metropolialueella (-49).

Terveydenhoidon palvelut heikentymässä?

Peruspalvelujen osalta kuntapäätäjiltä on kysytty arvioita kunnan palveluista käyttäjien kannalta seuraavien 2–3 vuoden kuluttua. Opetustehtävien osalta palvelut arvioidaan heikommaksi kuin kaksi vuotta sitten. Pudotus oli kahdeksan prosenttiyksikköä saldoluvussa. Myös terveydenhoidon osalta palvelujen arvioidaan heikentyvän (-5 % yks.). Vanhustenhoidon ja päivähoidon tuleva kehitys nähdään muita palveluja parempana. Terveydenhoitopalvellut (-12) ja opetustoimen palvelut (-7) huolettavat maaseutumaisilla seuduilla. Sosiaalipalvelujen tarjonta huolettaa taas keskisuuria kaupunkiseutuja (-15). Helsingin metropolialueella vanhustenhoidon palvelut huolettavat nyt muita palveluja vähemmän, kun kysyttiin palvelujen kehityksen lähivuosien suuntaa.

Kuntien keskinäinen yhteistyö ja kuntalaisten osallisuus keskiössä

Kuntayhteistyön kysymykset koskivat kuntien keskinäistä yhteistyötä (+73), seutuyhteistyötä (+43), maakuntayhteistyötä (+18), ELY-yhteistyötä (+22) ja AVI-yhteistyötä (+6) sekä kuntalaisten osallisuutta (+55). Suluissa on ilmoitettu niiden osuus, jotka näkivät ao. yhteistyömuodon merkityksen korostuvan seuraavan 2–3 vuoden

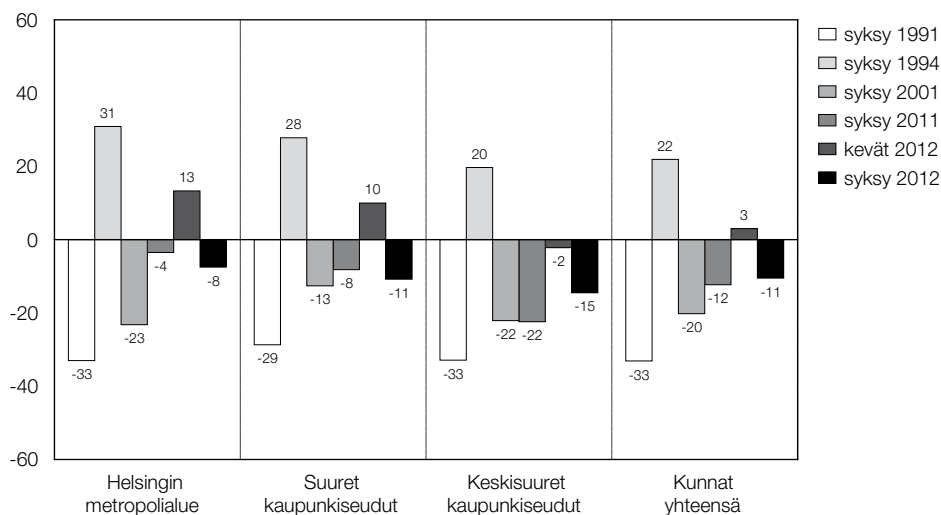
aikana. Yhteistyömuodoista kuntien keskinäinen yhteistyö on edelleen tärkein, mutta sitä ei korosteta siinä määrin kuin kaksi vuotta sitten. Myös seutuyhteistyö, ELY-yhteistyö ja AVI-yhteistyön merkitystä korostetaan vähemmän kuin aikaisemmin. Arviot maakuntayhteistyöstä (+25) on säilynyt ennallaan. Sen sijaan kuntalaisten osallisuuden merkitystä (+55) päättäjät korostavat enemmän kuin kaksi vuotta sitten.

Kuntayhteistyö on myös kuntakokokysymys. Kuntien keskinäistä yhteistyötä korostetaan eniten 10–20 000 asukkaan kunnissa (+82) ja pienissä 2–6 000 ja alle 2 000 (+78) asukkaan kunnissa. Keskikokoisissa 6–10 000 asukkaan (+64) ja 20–40 000 asukkaan kunnissa (+66) kuntayhteistyötä korostetaan jonkin verran vähemmän. Suurissa yli 100 000 asukkaan (+53) ja 40–100 000 asukkaan (+30) kunnissa kuntayhteistyön ei nähdä korostuvan tulevaisuudessa siinä määrin kuin pienemmissä kunnissa.

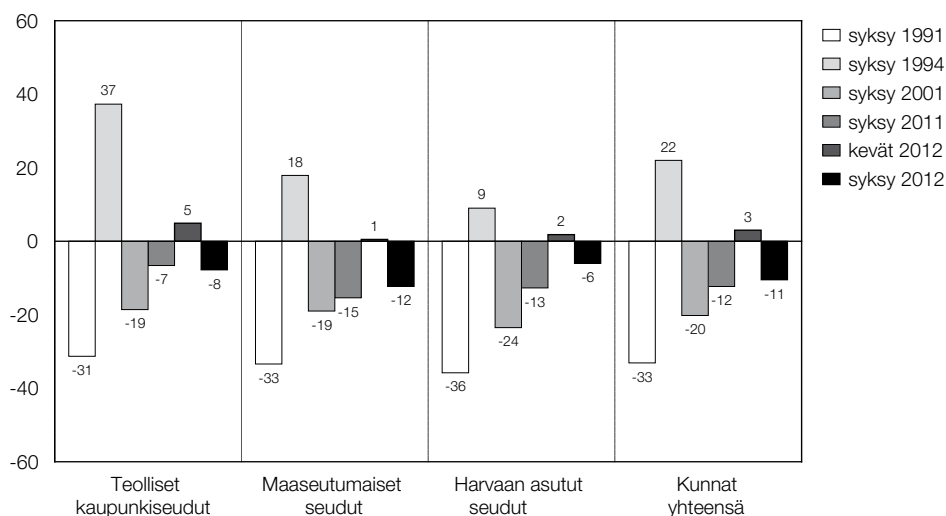
Regionala utvecklingsutsikter 2013 (förtroendetal -10)

Kommunernas allmänna utvecklingsutsikter försvagades mellan våren och hösten, men är nu något så när på samma nivå som året innan. Regionbarometerns förtroendetal fick i oktober värdet -10 till följd av den ekonomiska turbulensen i Europa. Förtroendetalet var som lägst år 1991, då dess värde var -33, och som högst år 1994, då det fick värdet +30. Förtroendet för ekonomin har varit instabilt i regionbarometerns halvårsmätningar redan i fyra år. Skatteinkomsterna och investeringsförväntningarna inom bostadsbyggandet ligger dock fortfarande på en måttlig nivå. Däremot försvagas förtroendet på grund av ökad upplåning och försämrade sysselsättningsutsikter. Industrins investeringsförväntningar har sjunkit från sin tidigare nivå. Förtroendetalet visar nu minus i alla områden, inklusive i Helsingfors metropolområde. Oron över att skattefinansieringen inte är tillräcklig har ökat från tidigare nivå. År 2013 höjer en tredjedel av kommunerna sin inkomstskattesats och under följande 2-3 år ytterligare tre kommuner av fem. Man gav goda betyg åt den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen. Närkommunen fick nöjaktiga betyg och staten medelmåttiga betyg. Man uppskattar att hälsovårdstjänsterna kommer att försvagas för kommuninvånarna under de närmaste åren. Däremot ser man ljusare på åldringsvårdens och dagvårdens framtid. Kommunsamarbete betonas och ju mindre kommun desto större betoning på samarbete. De högsta värdena fick förtroendebarmetern i Kymmenedalen och Lappland och de lägsta värdena på Åland, i Södra Savolax, Birkaland och Kajanaland. Under lågkonjunkturen har de regionala skillnaderna krympt.

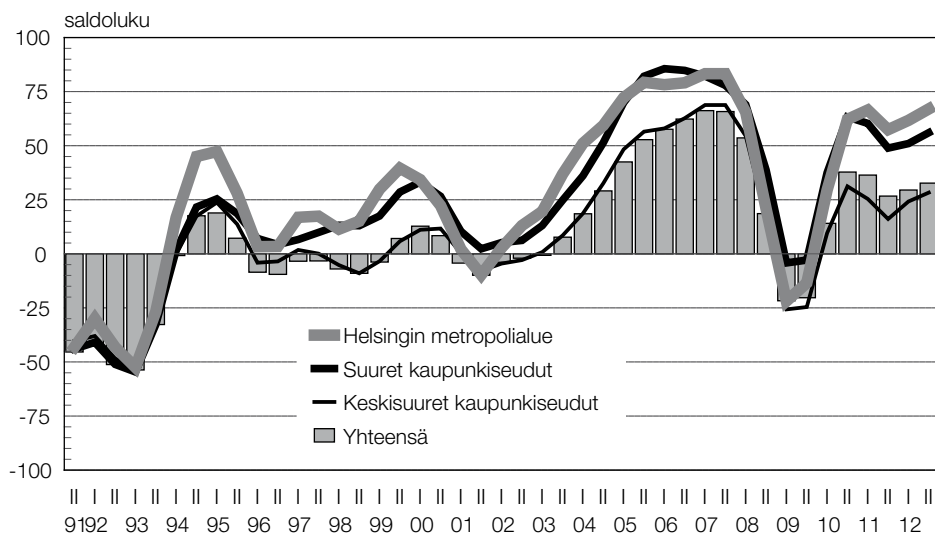
Kuvio 1. Kahdeksan taloudellista kehitystä kuvaavan mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla syksyllä 1991, 1994 ja 2001 sekä puolivuositain syksystä 2011 syksyyn 2012.



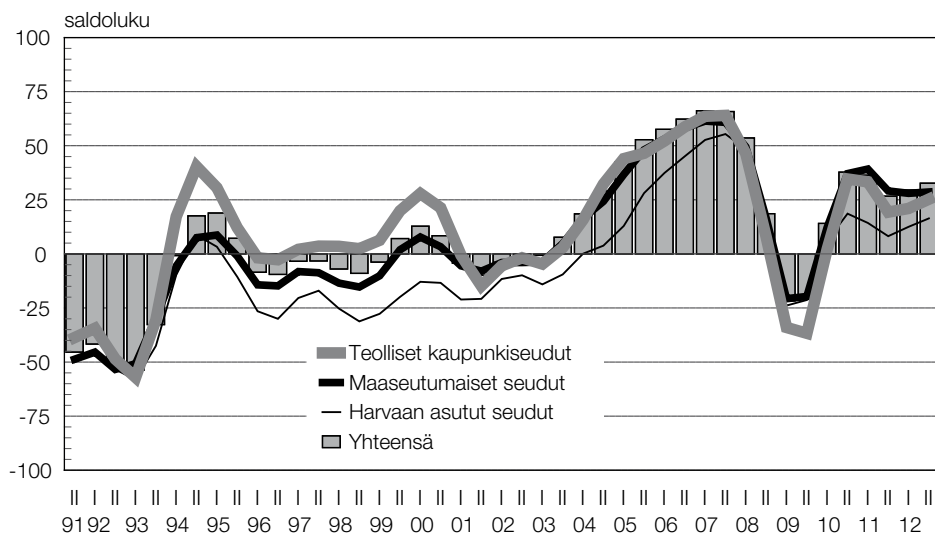
Kuvio 2. Kahdeksan taloudellista kehitystä kuvaavan mittarin (verotulot, velanotto, työttömyys, teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investoinnit, rahoitusasema ja yleiset kehitysnäkymät) saldolukujen keskiarvo teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla syksyllä 1991, 1994 ja 2001 sekä puolivuositain syksystä 2011 syksyyn 2012.



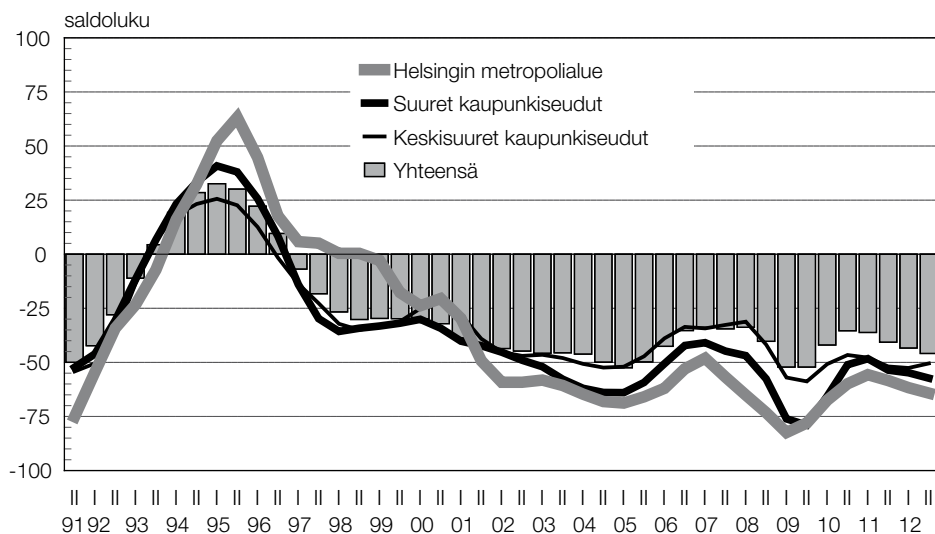
Kuvio 3. Verotulojen kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2012, kausitasoitettu saldoluku (K2b)



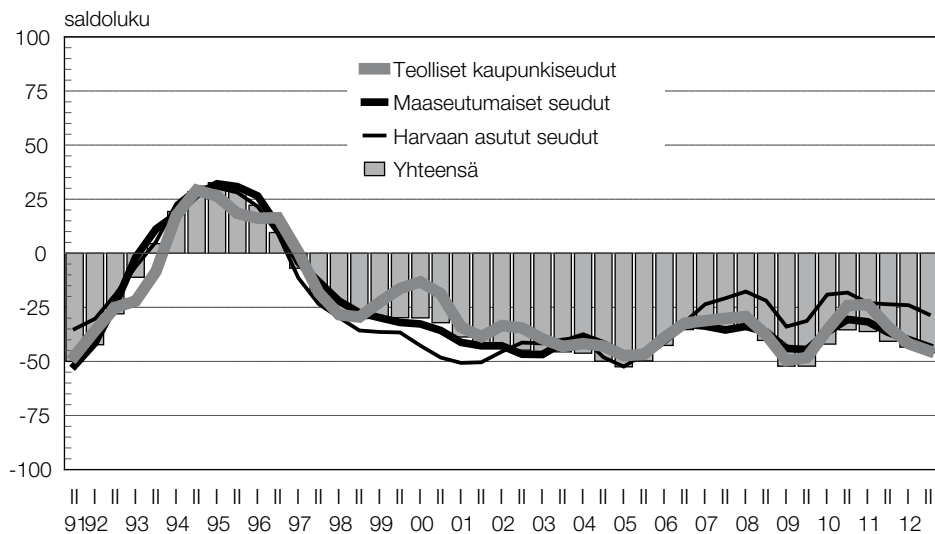
Kuvio 4. Verotulojen kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2012, kausitasoitettu saldoluku (K2b)



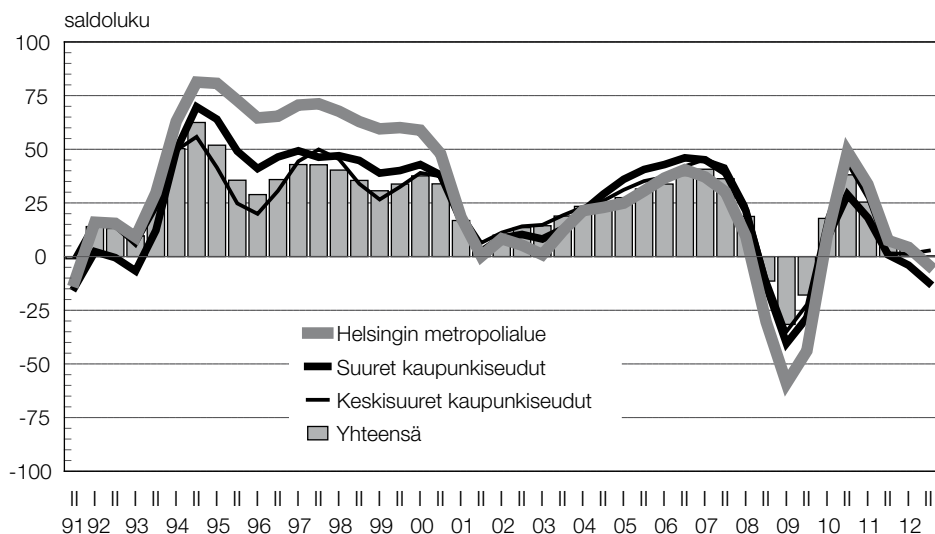
Kuvio 5. Velkamäärän kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2012, kausitasoitettu saldoluku (K3b)



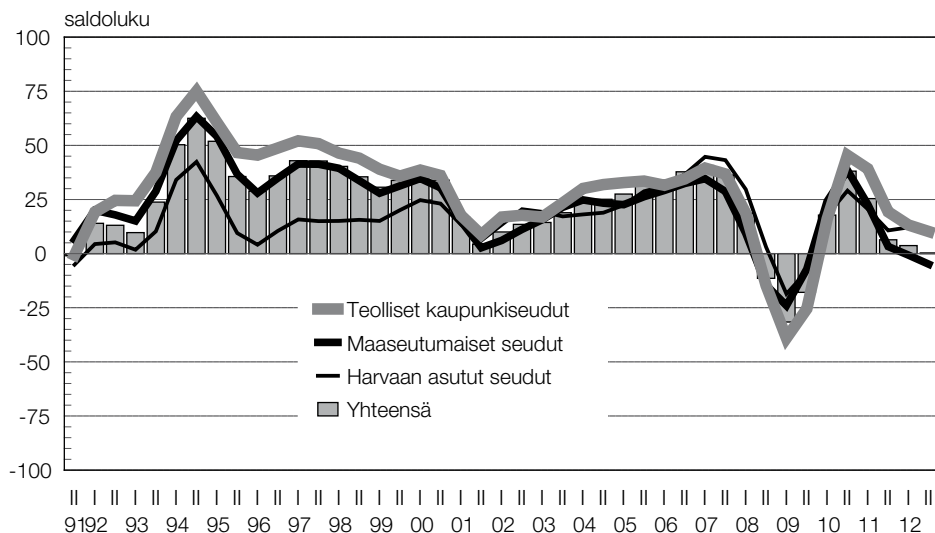
Kuvio 6. Velkamäärän kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2012, kausitasoitettu saldoluku (K3b)



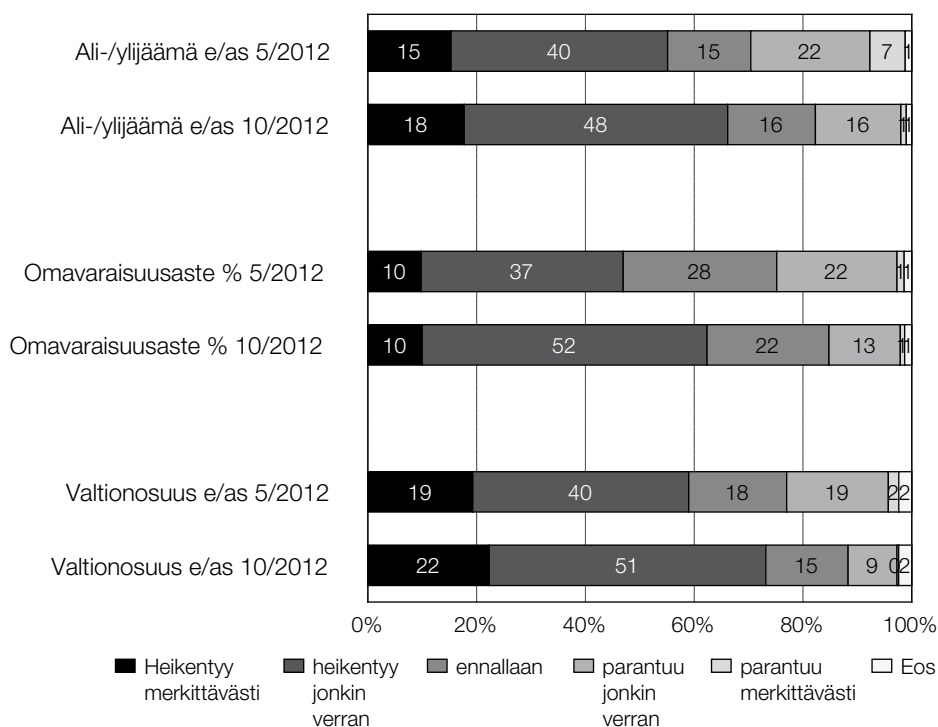
Kuvio 7. Työttömyyden kehitysnäkymät Helsingin metropolialueella, suurilla ja keskisuurilla kaupunkiseuduilla 2/1991–2/2012, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 8. Työttömyyden kehitysnäkymät teollisilla kaupunkiseuduilla, maaseutumaaisilla ja harvaan asutuilla seuduilla 2/1991–2/2012, kausitasoitettu saldoluku (K5b)

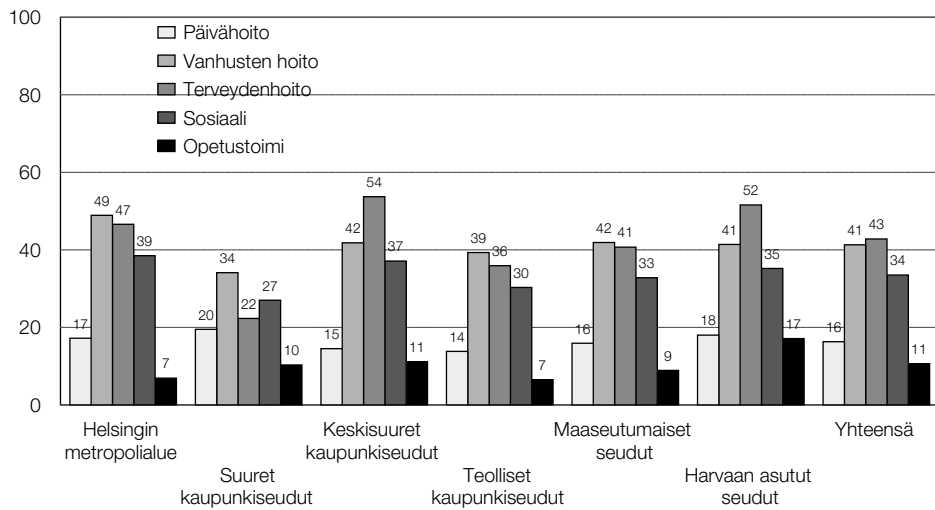


Kuvio 9. Millaiseksi kuntapäättäjät arvioivat toukokuussa ja lokakuussa 2012 kunnan ali-/ylijäämän, omavaraisuusasteen ja valtionosuuden tilan seuraavien 2–3 vuoden kuluttua?



* Heikennys tarkoittaa suurempaa alijäämää tai pienentyntä ylijäämää, pienempää omavaraisuusastetta tai suurempaa valtionosuutta / as. (K10abc)

Kuvio 10. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



1 Uusimaa (luottamusluku -8)

Uudenmaalla luottamus talouteen ja työllisyyteen on laskenut miinukselle ja vastaa nyt koko maan tasoa. Asuntorakentamisen sekä kaupan ja palveluiden investointiodotukset ovat edelleen yllättävän myönteiset ja ne ylittävät maakuntien keskitason. Helsingin seudulla oman kunnan toimintaan uudistuksessa oltiin tyytyväisiä ja valtion toimiin kriittisempiä kuin muualla Uudellamaalla. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän jatkossa. Verotulo-odotukset ovat Uudellamaalla kuitenkin edelleen kohtuullisia. Työllisyysnäkymät ovat heikentyneet Uudellamaalla muuta maata nopeammin.

Helsingin seudulla verorahoituksen odotetaan kiristyvän muuta Uttamaata nopeammin

Uudenmaalla luottamusmittari laski jo syksyllä 2011 miinukselle ja sai nyt arvon -8 vastaten koko maan yleisiä kehitysnäkymiä. Talousmittari oli 1990-luvulla maakunnista parhaimpia ja 2000-luvulla hiukan keskiarvoa parempi. Asuntorakentamisen investointiodotukset ovat edelleen yllättävän myönteiset (+26) ja muuta maata (+7) paremmat. Sama pätee kaupan ja palveluiden investointiodotuksiin (+20). Teollisuuden investointiodotukset lähivuosille (-23) ovat sen sijaan muuta maata selkeästi heikommat.

Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän jatkossa. Kolme viidestä (60 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa yli jo kolme neljästä (73 %). Helsingin seudulla verorahoituksen odotetaan kiristyvän muuta Uttamaata nopeammin. Verotulo-odotukset ovat kuitenkin edelleen kohtuulliset muuhun maahan verrattuna. Oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,2, lähikunnille arvo 7,0 ja valtiolle arvosana 5,8 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6). Pääkaupunkiseudun kunnissa oman kunnan toimintaan uudistuksessa oltiin tyytyväisempiä kuin muualla Uudellamaalla. Lähikuntien osalta ei tällaisia eroja ollut havaittavissa. Valtion toimiin kuntauudistuksessa oltiin pääkaupunkiseudulla kriittisempiä kuin muualla Uudellamaalla.

Työllisyysnäkymät ovat heikentyneet

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia (69 %) ja palvelurakenteiden uudistamista. Vuoden 2013 jälkeenkin käyttöomaisuuden realisointia harkitaan muita maakuntia yleisemmin. Henkilöstön lomautukset saattavat tulla kyseeseen pitemmällä ajanjaksoilla. Työllisyysnäkymät ovat heikentyneet Uudellamaalla muuta maata nopeammin. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus nähtiin Uudellamaalla vanhustenhoidossa

hieman muita maakuntia vaikeampana. Tämä koski erityisesti Helsingin seudun ulkopuolisia kuntia.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Liitosten jälkeen ensimmäisten kuntien joukossa tilanteessa, joka vastaa maan hallituksen ja VM:n karttatyöryhmän tavoitetta vahvasta peruskunnasta"

"Kuntaudistuksessa ei taloudellisille seikoille tai kilpailukyvyllä ole annettu mitään konkreettista sisältöä"

"Lähipalvelut katoavat satavarmasti melko kauas"

"Todella huonoa kehitystä. Nyt kaikki tuntuu keskittyvän ainoastaan ns. 'metropolileikkiin'"

"Valtionosuusuudistus vie pienten kuntien elinvoimaisuuden"

"Minskas arbetslöshet trots svåra tider. Ökad sakkunskap speciellt inom socialt arbete på glesbygden efter kommunfusionen"

"Mikäli olemme viisaita mahdollisuus suunnata yhteistyömme Helsingin seudun suuntaan"

"Selkiyttänyt kuntamme roolia suhteessa metropolialueeseen"

"Kunta ei halua olla naapurikunnan velkaongelmien vastuunkantaja"

"Kaikissa liitosvaihtoehdoissa meille jää sivukylän osa"

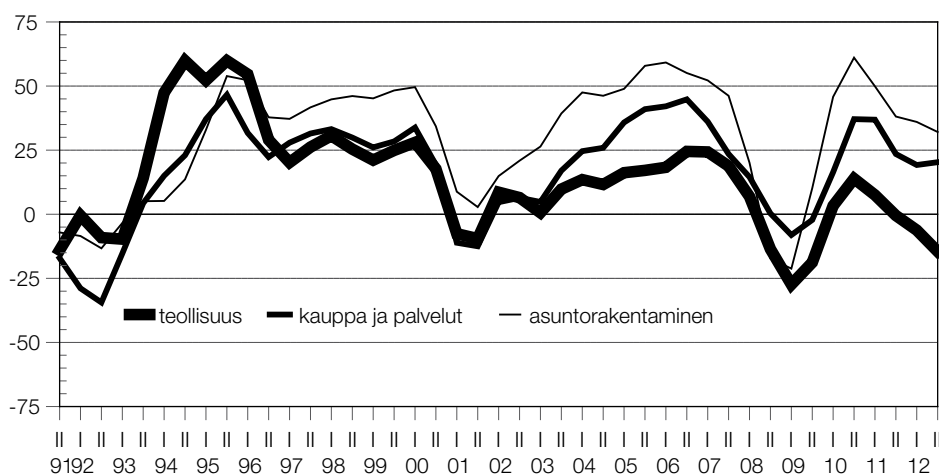
"Kuntarakennekeskustelu liian kaavamaisista"

"Mikäli kuntarakenneuudistuksessa ei edetä, syrjäytymisen ja segregaatioriski kasvaa merkittävästi"

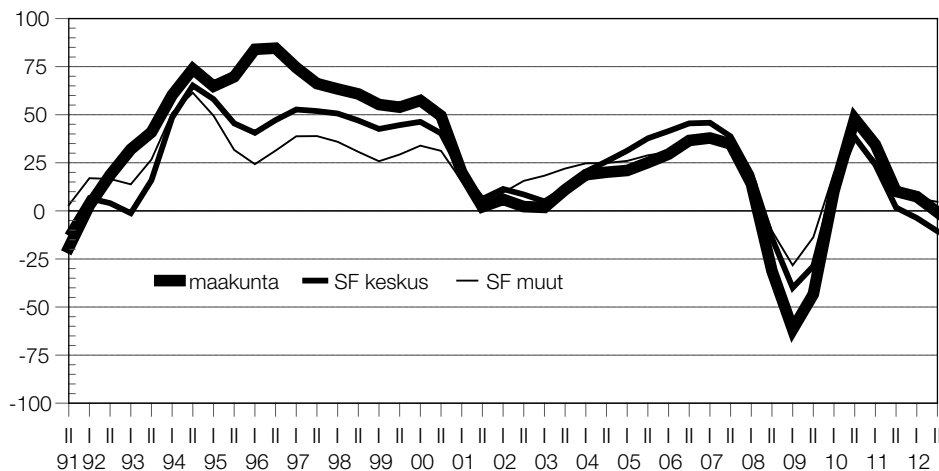
"Sote asioiden lisäksi rakennekeskustelussa tarkasteluun vuokra-asuminen ja pendelöinnin vähentäminen"

"Statsmaktens beslut om kommunreformen och servicestrukturen borde fås snabbare än snabbt"

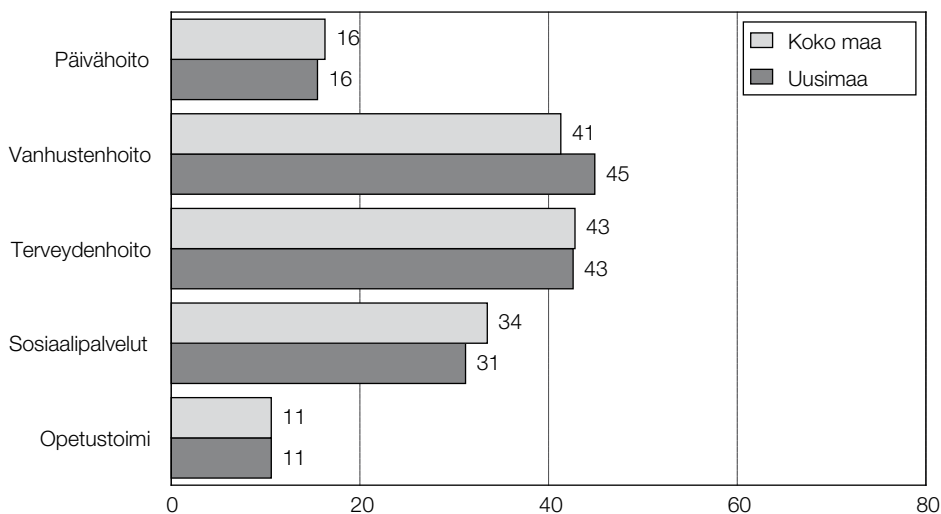
Kuvio 11. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



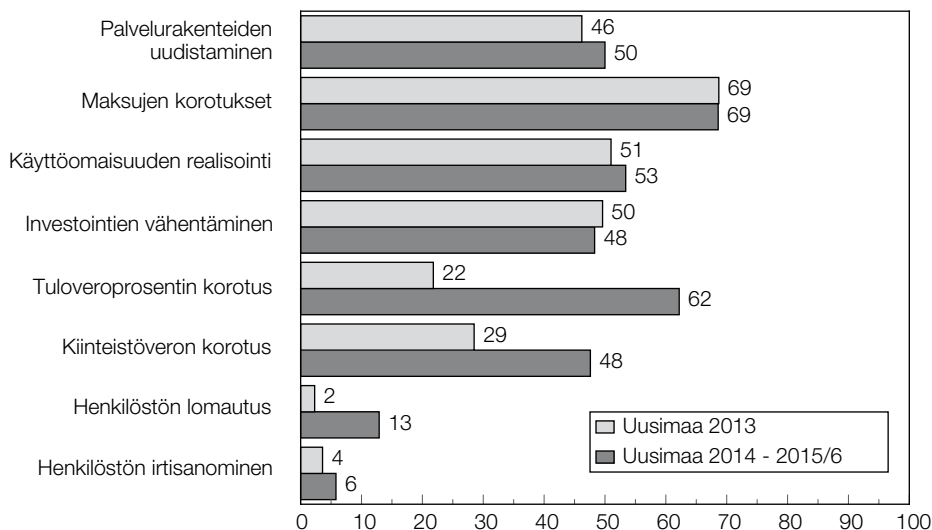
Kuvio 12. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 13. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 14. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4a)



1 Nyland (förtroendet -8)

I Nyland har förtroendet för ekonomin och sysselsättningen gått ned till minus och motsvarar nu nivån för hela landet. Förväntningarna på bostadsbyggandet samt på investeringarna inom handel och tjänster är fortfarande överraskande positiva och de är högre än medelnivån för landskapen. I Helsingforsregionen var man nöjd med hur den egna kommunen agerat i samband med reformen och mer kritisk till statens åtgärder än på annat håll i Nyland. Skattefinansieringen förutspås bli stramare framgent. Förväntningarna på skatteinkomsterna är dock fortsatt på en hygglig nivå i Nyland, medan sysselsättningsutsikterna har försvagats snabbare än i övriga Finland.

2 Varsinais-Suomi (luottamusluku -14)

Varsinais-Suomen kehitysnäkymät ovat heikentyneet keskimäärää heikommalle tasolle. Luottamusluku sai nyt arvon -14. Verotulo-odotukset ovat edelleen kohtuulliset, mutta kunnat joutuvat turvautumaan velanottoon. Maakunnan reuna-alueilla verorahoituksen odotetaan kiristyvän Turun seutua enemmän. Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013–2015 korostetaan maksujen korotuksia, palvelurakenteiden uudistamista sekä tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korotuksia. Oman kunnan toiminta kuntauudistuksessa sai hyvän kouluarvosanan. Työllisyyden arvioidaan heikentyvän lähiaikoina.

Verotuloja kertyy kohtuullisesti – verorahoitus kiristyy Turun ulkopuolella

Luottamusluku sai lokakuun mittauksessa arvon -14. Muutos vuoden takaiseen tilanteeseen ei ole merkittävä. Verotulo-odotukset saivat vielä kohtuullisen hyvän arvon +30 (koko maa +1). Sen sijaan velkaa joudutaan edelleen ottamaan. Verorahoituksen ennakoitaan kiristyvän jatkossa. Kolme neljästä odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2–3 vuoden aikana, kun näin odotti vuosi sitten vajaa puolet. Maakunnan reuna-alueilla verorahoituksen odotetaan kiristyvän rankemmin kuin Turun seudulla. Kaksi kolmesta odottaa valtionosuuksien vähenemistä lähivuosina.

Kaupan ja palveluiden investointiodotukset heikentyneet

Asuntorakentamisen investointiodotukset ovat heikentyneet, mutta ovat vielä plusalla. Sen sijaan kaupan ja palveluiden alueella odotukset ovat hiipumassa. Teollisuuden investointiodotukset ovat nyt nollassa. Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013–2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia, palvelurakenteiden uudistamista sekä tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korotuksia. Käyttöomaisuuden realisointia harkitaan muita maakuntia yleisemmin. Henkilöstön irtisanomiset saattavat tulla kyseeseen pitemmällä ajanjaksolla. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,0, lähikunnille arvo 6,8 ja valtiolle arvosana 5,6 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Työllisyyden arvioidaan heikentyvän maakunnassa. hieman muita maakuntia enemmän. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus Varsinais-Suomessa on muita maakuntia vaikeampaa päivähoidon tehtävissä.

Terveydenhoidon ja sosiaalipalvelujen tehtävissä tilanne näyttää nyt paremmalta. Arviot päivähoitopalveluista käyttäjien kannalta ovat parantuneet aikaisemmasta. Sosiaalipalveluissa odotetaan taas palvelun heikentymistä etenkin Turun seudulla. Opetustehtävissä palvelujen odotetaan heikentyvän maakunnan keskuksessa.

Kuntien yhteistyön arvioidaan kehittyvän Turun seudulla hyvään suuntaan. Muualla maakunnassa arviot kuntayhteistyöstä ovat varovaisempia.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Kunta kehittyy kuntarakenneuudistuksesta huolimatta"

"Nyt vihdoinkin monessa kunnassa herätään siihen, miten tärkeää kunnan talouden tasapainottaminen on. Valitettavasti kuntaliitoksilla ei ole mitään tekemistä näiden seikkojen kanssa"

"Kategorinen kuntakokotavoite on huono, koska maantiede ratkaisee palvelujen tuottamisessa, haarukan oikea alaraja jossain 10.000 as paikkeilla"

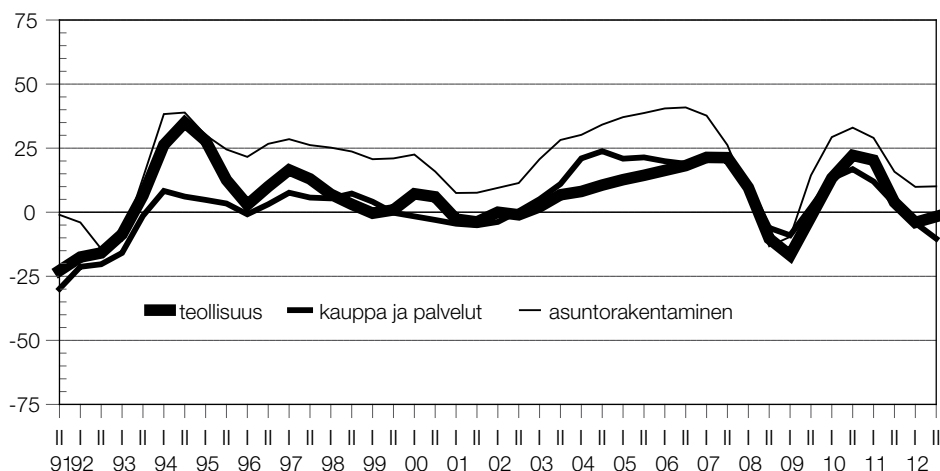
"Ongelmana on se, että kunnat eivät pysty rakentamaan yhteistyöhön esim. soteuudistuksessa. Ei luoteta isäntäkuntamallin toimivuuteen"

"Eletty liian kauan velaksi ja rakenteisiin ei ole puututtu. Kunnan kehittäminen ollut liian elinkeinovetoista"

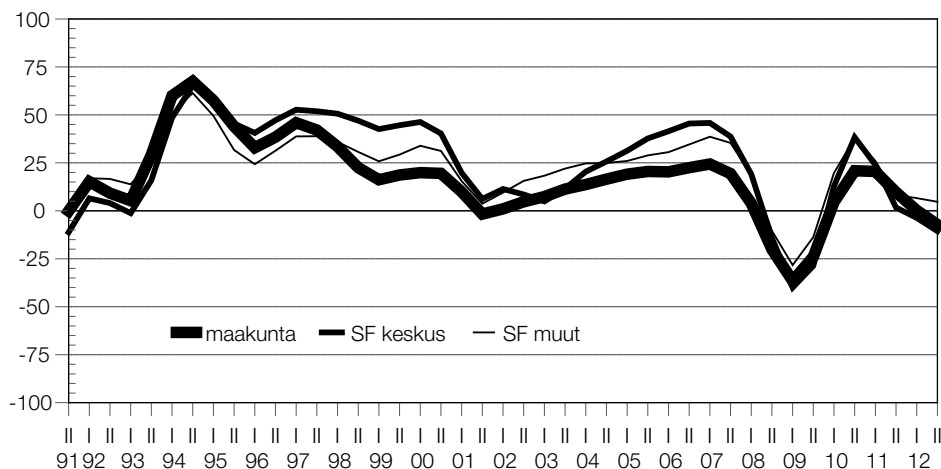
"Nykyiset valtuutetut ovat ihan 'pihalla'. Ei tiedosteta laajasti, että hyvien vuosien jälkeen voimakas pudotus taloudessa on alkanut. Palvelutarpeen laajuudesta ja laadusta on alettu puhua ihan liian myöhään; nyt on PAKKO sopeutua olemassa olevaan tilanteeseen"

"Skärgården speciella förhållanden, såsom långa avstånd, dåliga trafikförbindelser, inget bredband, glöms ofta bort i diskussionen"

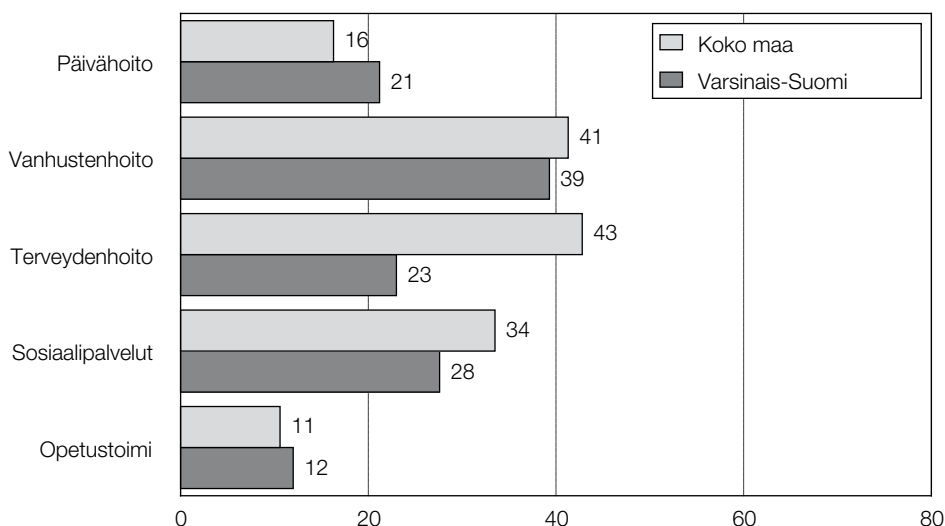
Kuvio 15. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



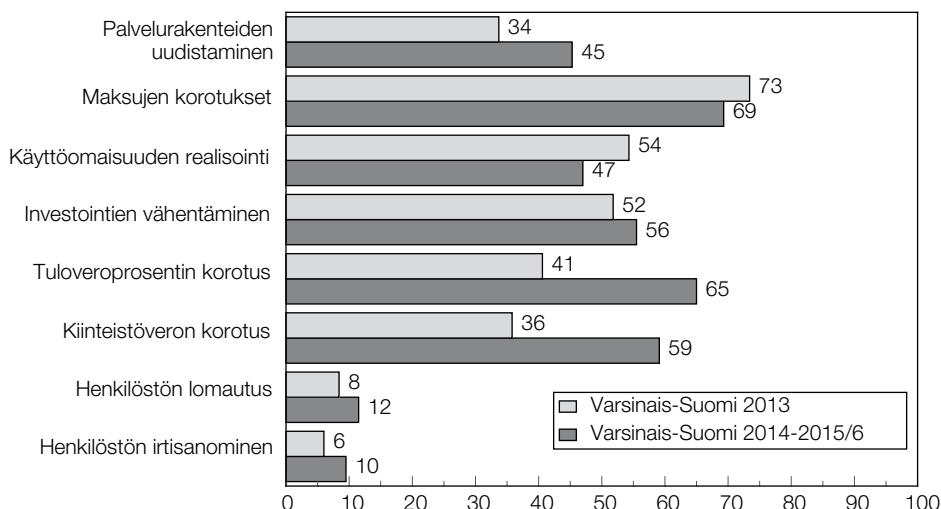
Kuvio 16. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 17. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 18. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



2 Egentliga Finland (förtroendetal -14)

I Egentliga Finland har utvecklingsutsikterna försvagats till en nivå som ligger under genomsnittet. Förtroendetalet låg nu på -14. Förväntningarna på skatteinkomster ligger på en fortsatt hygglig nivå, men kommunerna blir tvungna att ta lån. I landskapets randområden förutspår man att skattefinansieringen stramas åt mer än i Åboregionen. I balanseringen av kommunekonomin under åren 2013–2015 betonar man höjningar av avgifter, förnyande av servicestrukturen samt höjningar av inkomstskattesatsen och fastighetsskatten. Den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen fick gott betyg. I Egentliga Finland bedömer man att sysselsättningen kommer att försvagas under den närmaste tiden.

3 Satakunta (luottamusluku -12)

Satakunnan talouskehitys on yhä linjassa koko maan talous- ja työllisyysodotusten kanssa. Luottamusluku sai arvon -12 lokakuun kyselyssä. Kehitys poikkeaa muista maakunnista. Verotuloja odotetaan kertyvän vähemmän, mutta velkaa otetaan muita maakuntia vähemmän. Verorahoituksen odotetaan kiristyvän jopa muita alueita yleisemmin. Työllisyyskehityksen suhteen ollaan nyt varovaisen luottavaisia. Kunnat nostavat maksujaan, tuloveroprosenttia ja kiinteistöveroa. Oman kunnan toimintaan kuntauudistuksessa ollaan kohtuullisen tyytyväisiä. Kuntayhteistyössä nähdään olevan parannettavaa.

Talouskehityksen taustalla erilaiset syyt

Satakunnan talouskehitys ei ole poikennut 1990- ja 2000-luvulla juuri muista maakunnista. Nyt luottamusluku laski arvoon -12, joka on linjassa koko maan talous- ja työllisyysodotusten kanssa. Syksyllä 2009 saldoluku oli vielä niinkin pakkasella kuin arvossa -28. Verotuloja odotetaan kertyvän muuta maata selvästi heikommin. Toisaalta velkaa ei oteta siinä määrin kuin muissa maan kunnissa keskimäärin. Verotuloja kuvaava saldoluku sai lokakuussa arvon +9 (koko maa +30). Kolme neljästä (72 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kaksi kolmesta, kun vastaava osuus oli vuosi sitten 43 prosenttia. Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia vuonna 2013 sekä tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korotuksia muutama vuoden sisään. Henkilöstön lomautukset saattavat tulla kyseeseen pitemmällä ajanjaksolla.

Kuntien yhteistyössä parannettavaa

Oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 7,8, lähikunnille arvo 6,9 ja valtiolle arvosana 5,8 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6). Porin seudulla työllisyysarviot ovat hieman muita kuntia luottavaisempia. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus terveydenhoidon tehtävissä näyttää nyt paremmalta. Maakuntakeskuksen päivähoidon palvelujen kehitys nähdään kuntalaisten kannalta hyvänä. Vanhusten hoidon palveluissa sen sijaan arvioidaan olevan Porin seudun ulkopuolella parannettavaa. Sama koskee keskusalueen sosiaalipalveluja ja opetustointia. Työttömyysarviot ovat varovaisia, niukan miinusmerkkisiä. Vuosi sitten arviot olivat tätäkin synkempiä. Tyytyväisyys kuntien yhteistyöhön on maakunnassa laskenut aikaisemmasta erityisesti Porin seudulla.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Kuntaliitos mahdollistaa monia aluetta kehittäviä investointeja "

"Kunta ollut aktiivinen kuntarakenneuudistuksen ja yhteistyön suhteen"

"Kuntaudistus tuonee kuntaliitoksen ja ainainen kärvistely heikon talouden kanssa päättynee. Sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät suurempiin yksiköihin, joissa pätevä ja riittävä henkilökunta ja modernit laitteet"

"Nuoret ja valveutuneet päättäjät huolissaan tulevaisuudesta ja valmiita muutoksiin"

"Kunnilla tulisi olla selkeämpi käsitys, mitä vaihtoehtoja on turvata seudullisesti palvelut"

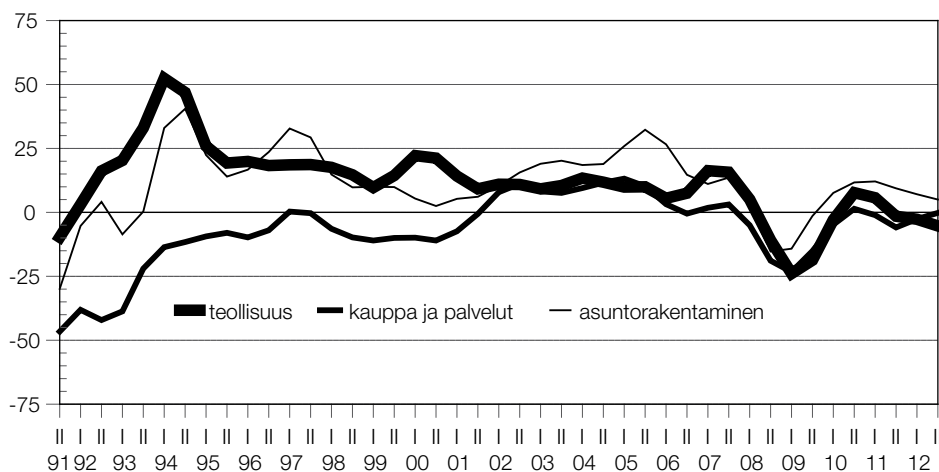
"Ikääntyneet vahvat poliitikot vastustavat uudistusta ja takertuvat menneeseen näkemättä tulevaisuuden haasteita ja tunnustamatta tosiasioita"

"Suurempi naapuri kaatoi kolmen kunnan yhdistymisen ja on ilmoittanut uuden halunsa yhdistymiseen tavoitteena ajaa alas juuri valmistuneen terveyskeskuksen ja lukion, jotka maan eliittiä. Valtuustolta yksimielinen EI"

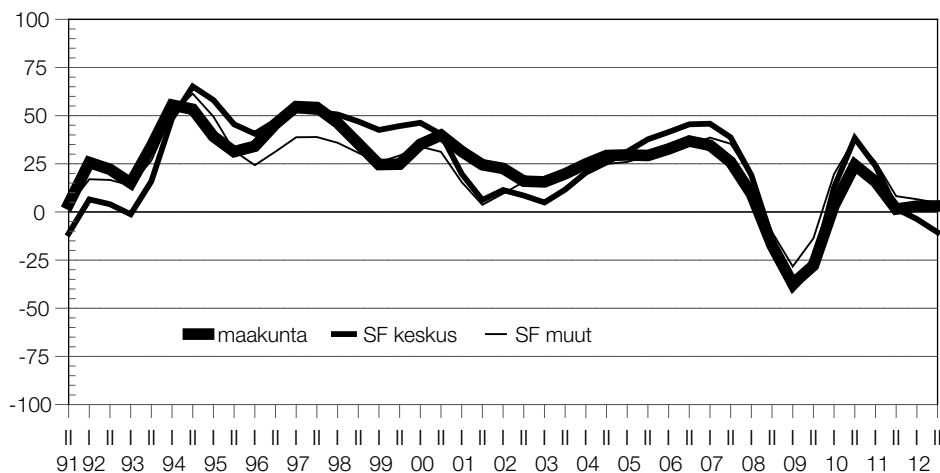
"Uusi kuntahanke kaatui valtiiovallan sössimään karttajarjoitukseen"

"Verorahoitus supistuu, mutta velvoitteet kasvavat. Lastensuojelun voimakas kasvu koko valtakunnassa ei näy rahoituksessa. Kunnat pysyvät pystyssä tai kaatuvat sen mukaan miten vanhustenhuolto ja terveydenhuolto saadaan kuntoon.

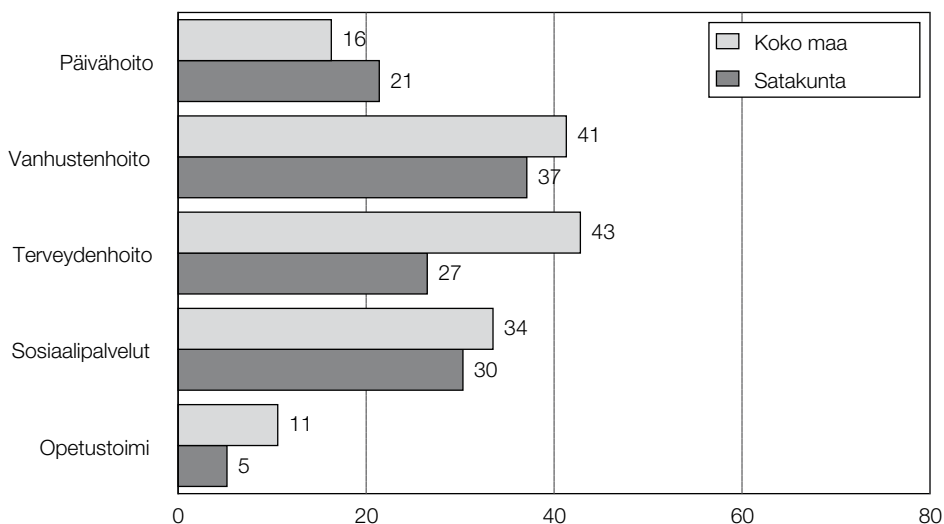
Kuvio 19. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkmät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



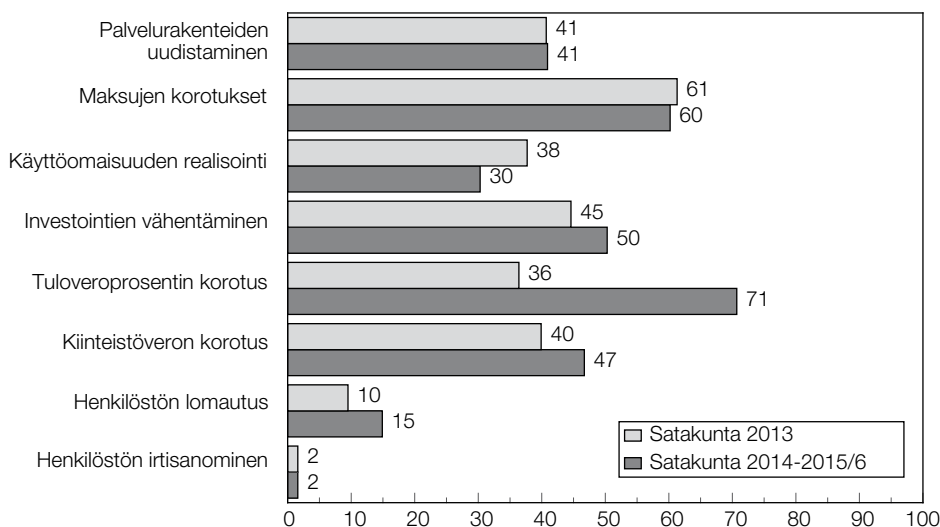
Kuvio 20. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 21. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 22. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



3 Satakunta (förtroendetal -12)

Den ekonomiska utvecklingen i Satakunta är fortfarande i linje med förväntningarna på hela landets ekonomi och sysselsättning. Förtroendetalet fick värdet -12 i enkäten i oktober. Utvecklingen avviker dock från utvecklingen i de övriga landskapen. Skatteinkomsterna väntas sjunka, men man tar mindre lån än i övriga landskap. Man förutspår att skattefinansieringen kommer att bli stramare, till och med mer allmänt än i övriga områden. När det gäller utvecklingen av sysselsättningen finns det en försiktig optimism. Kommunerna kommer att höja sina avgifter, inkomstskattesatser och fastighetsskatter. Man är rätt så nöjd med den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen, men man anser att det finns en del att förbättra i kommunsamarbetet.

4 Kanta-Häme (luottamusluku -9)

Maakunnan luottamusluku laski lokakuussa arvoon - 9 ja vastaa nyt koko maan keskiarvoa. Näkymien taustalla ovat velanoton tarve, työllisyysnäkökymien nopea heikentyminen sekä kaupan ja palveluiden suhteellisen vaatimattomat investointiodotukset. Verotulo-odotukset ovat edelleen hiukan muita maakuntia korkeammalla. Velkaa kunnat ottavat yleisesti. Kiristyvää verorahoitusta ennakoidaan viime vuotta yleisemmin. Hämeenlinnan seudulla verorahoitusnäköymät ovat muuta maakuntaa selkeästi paremmat. Kuntien yhteistyössä nähdään Hämeenlinnan seudulla parannettavaa.

Verotulo-odotukset myönteiset – maksuja korotetaan

Maakunnan talouskehitys on arvioitu 1990- ja 2000-luvulla muita maakuntia paremmaksi. Luottamusluku laski lokakuussa arvoon -9 ja vastaa koko maan kuntien keskiarvoa. Näkökymien taustalla ovat velanoton tarve, työllisyysnäkökymien (-20) heikentyminen ja kaupan ja palveluiden (-4) suhteellisen vaatimattomat investointiodotukset. Verotulo-odotukset ovat edelleen muita maakuntia korkeammalla arvossa +35 (koko maa +5). Velkaa kunnat ottavat yleisesti. Kaksi kolmesta (62 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Kiristyvää verorahoitusta ennakoidaan viime vuotta yleisemmin. Hämeenlinnan seudulla näköymät ovat muuta maakuntaa paremmat. Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kaksi kolmesta. Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia ja käyttöomaisuuden realisointia. Henkilöstön lomautukset saattavat tulla kyseeseen pitemmällä ajanjaksolla. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,1, lähikunnille arvo 6,4 ja valtiolle arvosana 5,7 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Työttömyyden odotetaan kasvavan

Työttömyysarviot ovat synkentyneet keväästä selvästi vastaten nyt vuoden 2009 tunnelmia. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Kanta-Hämeessä selvästi muita maakuntia vaikeampaa vanhustenhoidon, terveydenhoidon ja sosiaalipalvelujen tehtävissä. Päivähoidon palvelut kuntalaisten kannalta nähdään päivähoidossa heikentyvän lähivuosina. Vanhustenhoidon ja opetustoimen palveluiden odotetaan sen sijaan parantuvan etenkin Hämeenlinnan seudulla. Terveyspalvelut ovat vastausten mukaan heikentymässä.

Kuntien yhteistyössä nähdään Hämeenlinnan seudulla parannettavaa. Arviot ovat heikentyneet aikaisemmasta selvästi. Muualla maakunnassa yhteistyön odotetaan tiivistyvän.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Investointeja on uskallettu tehdä epävarmuudesta huolimatta"

"Kunta on jo usean vuoden ajan toteuttanut omaa tervehdyttämishjelmaansa. Jatkossa se tulee yhä paranemaan mm. yritystoiminnan kehittämiseen tehtyjen ja tehtävien panostusten myötä"

"Uskallettu luottaa omaan kuntaan, me henki vahva. Hedelmällistä yhteistyötä eri tahojen kanssa"

"Vastustetaan täysillä valtion ja kuntaliiton ajamia kuntaliitoksia"

"Isot julkiset investoinnit ja peruskorjausmenot. Kuntaliitokset jäissä. Terveystenhuollon uudistuksia ei tehdä riittävän kovalla kädellä, on edelleen pirstaloitunutta ja kallista ja osin tehotonta"

"Kunta joutuu hoitamaan tärkeää tehtäväänsä erittäin vihamielisessä ilmastossa valtion ja muiden ahdistelijoiden taholta"

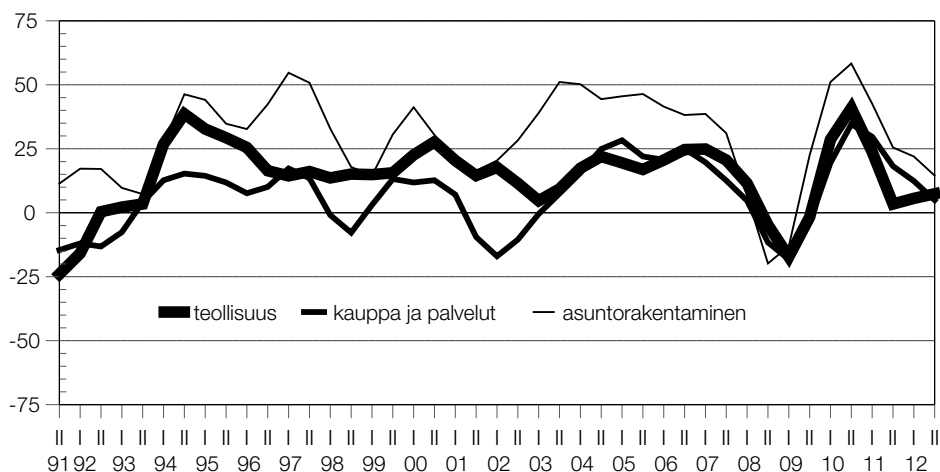
"Kuntarakennemuutostusta ajetaan väärin päin eli rajat edellä. Sosiaali-terveysasioita vielä täysin levällään vaikka on merkitykseltään keskeisin. Pelkona on valtion pakko valtionosuusuudistuksen kautta!"

"Pieniä kuntia ei kuulla. Pelkona että rahat ja palvelut keskitetään keskuskaupunkeihin"

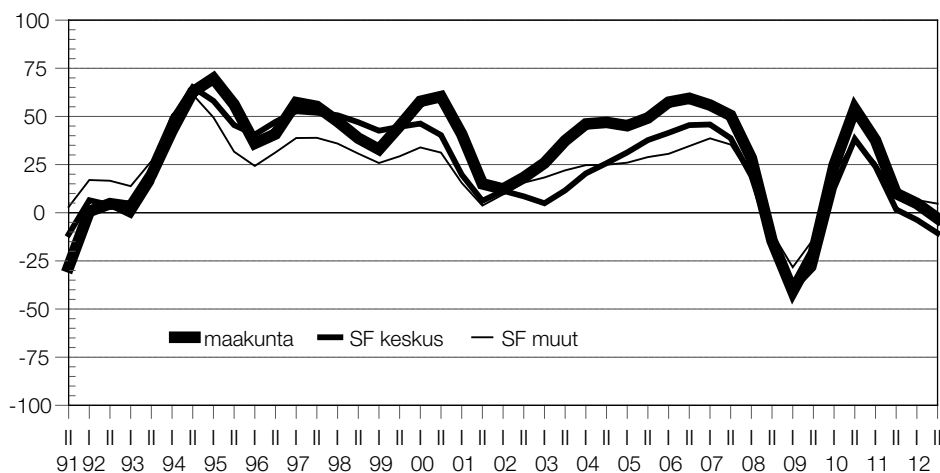
"Valtio kurjistaa kuntia entisestään ja kovalla kädellä, määräämällä tehtäviä ja unohtamalla rahoituksen"

"Valtion taholta painostusta. Tiedotus ja tilastot pystytään tulkitsemaan tiedotusvälineissä oman mielen mukaan"

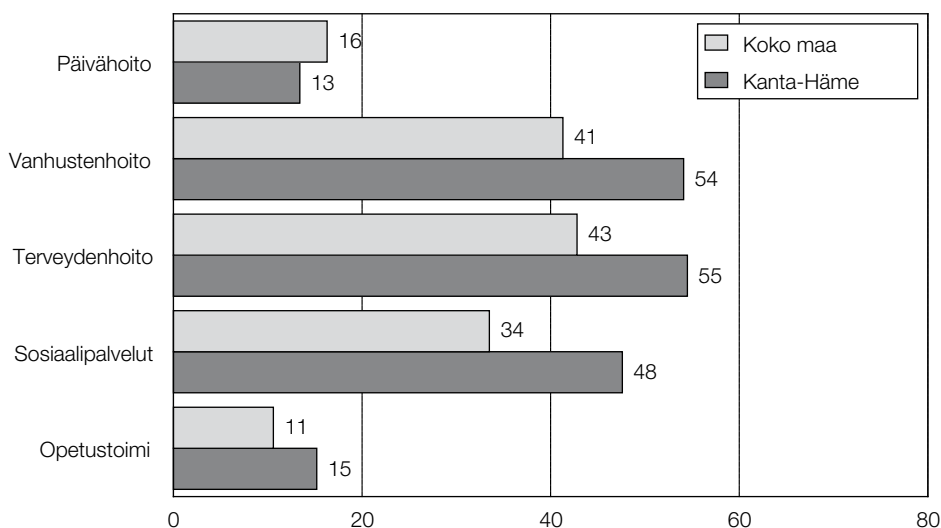
Kuvio 23. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäykymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



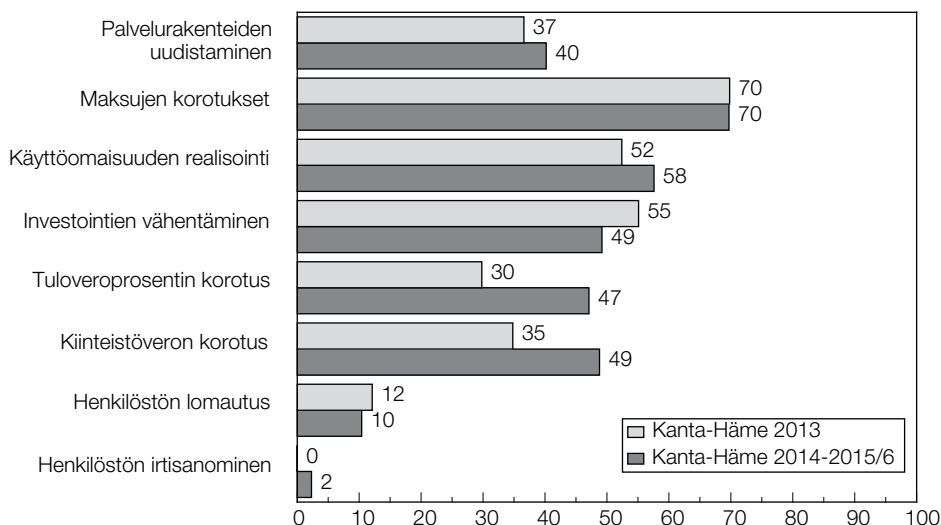
Kuvio 24. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 25. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 26. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



4 Egentliga Tavastland (förtroendetal -9)

Landskapets förtroendetal sjönk i oktober till -9 och motsvarar nu genomsnittet för hela landet. Till grund för utsikterna ligger behovet av upplåning, de snabbt försvagade sysselsättningsutsikterna samt de relativt blygsamma investeringsförväntningarna inom handel och tjänster. Förväntningarna på skatteinkomsterna är fortfarande något högre än i övriga landskap. Kommunerna tar allmänt lån. Man förutspår mer allmänt än i fjol att skattefinansieringen kommer att bli stramare. Utsikterna för skattefinansieringen är klart bättre i Tavastehusregionen än på andra håll i landskapet. I Tavastehusregionen anser man att kommunernas samarbete kan förbättras.

5 Pirkanmaa (luottamusluku -21)

Pirkanmaan talouden ja työllisyyden kehitysnäkymät ovat nyt maakunnista heikoimpia. Verotulot ovat vielä kohtuulliset, mutta velkaa kunnat ottavat muita maakuntia yleisemmin. Työllisyyden ennakoidaan heikentyvän, mutta asuntorakentamisen investointiodotukset ovat vielä kohtuutasolla. Kuntataloutta tasapainotetaan korottamalla maksuja sekä tuloveroprosenttia ja kiinteistöveroä. Veroja ja maksuja korotetaan muita yleisemmin. Kunnat antavat oman kunnan toiminnalle keskimääräistä paremman ja lähikunnan toiminnalle heikomman kouluarvosanan.

Velanotto, työllisyys ja teollisuuden investoinnit huolena

Maakunnan talouskehitys on arvioitu etenkin 1990-luvulla ja myös 2000-luvulla muita maakuntia paremmaksi. Nyt luottamusluku laski arvoon -21. Näkymien heikentymisen taustalla ovat keskeisempänä velanotto (-79), työllisyysnäköymien (-27) nopea heikentyminen sekä kaupan ja palveluiden (-11) ja lisäksi teollisuuden (-18) muuta maata heikommät investointinäköymät. Silti verotulo-odotukset ovat edelleen kohtuulliset. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän jatkossa. Kaksi kolmesta (69 %) – eli samassa määrin kuin koko maassa keskimäärin – odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana. Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kolme neljästä (77 %) eli saman verran kuin muuallakin. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän maakunnassa. Suidannenäköymät ovat Pirkanmaalla maakunnista nyt maan heikoimpia.

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia (72 %) sekä tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korotuksia muutaman vuoden sisällä. Henkilöstön lomautukset saattavat tulla kyseeseen pitemmällä ajanjaksolla. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntaudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,4, lähikunnille arvo 7,4 ja valtiolle arvosana 5,3 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6). Työllisyysnäköymät ovat heikentyneet keväästä selvästi ja ne ovat muita maakuntia synkemmät. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Pirkanmaalla muita maakuntia hankalampaa vanhustenhoidon tehtävissä. Tämä koskee erityisesti Tampereen seudun ulkopuolisia kuntia. Kuntayhteistyön merkitys tulee lähivuosina korostumaan koko maakunnassa..

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista:

"Kuntauudistus on hyvä asia ja pitäisi viedä päätökseen. Suomalainen kuntajako on aikansa elänyt. Nykykunnalla on hyvin vähän merkitystä ihmisen arjen palveluiden tuottamisessa ja niiden tarpeessa. Palvelut tuottaa jo nyt jokin muu kuin oma kunta"

"Puolustusvoimat ja muut valtion sekä puu-, ja metalliteollisuuden muutokset heikentävät kuntamme työpaikkaomavaraisuutta"

"Kokeilemme seutuhallintoa, jolle delegoidaan kuntayhtymien järjestämiä tehtäviä. Selvitys mm. vaaleilla valittavan seutuvaltuuston ja verotusoikeuden mahdollisuuksista. Seutuhallinto voisi toteuttaa mm. maankäytön, asumisen ja liikenteen, sos. terv., II asteen koulutuksen, ICT-järjestelmien hallinnoinnin"

"Strateginen suunnittelu hyvässä vauhdissa. Rakenteista keskusteleminen on tärkeää"

"Naapurikylässä kiinnostusta osakuntaliitokseen. Tällaista omaehtoista, kylän sisäisen tahdon ohjaamaa kuntaliitoshalua pidän aitona ja kannatettavana"

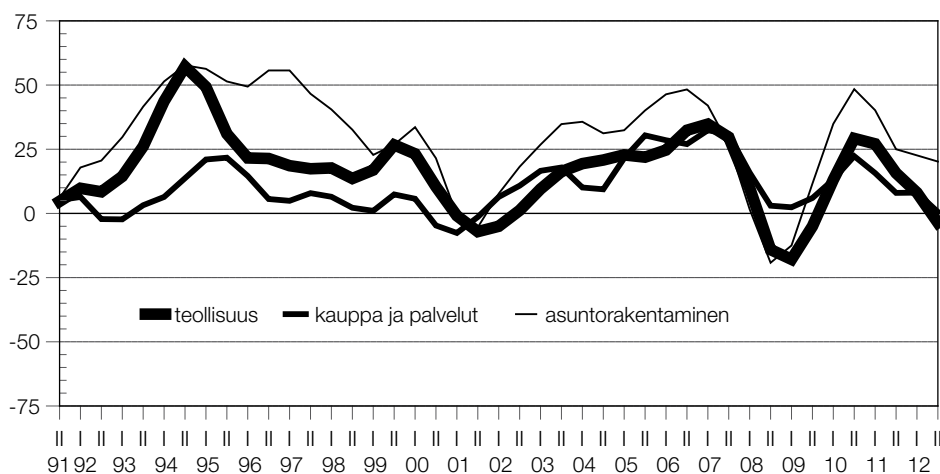
"Sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmän ERVA-alueet eivät ratkaise ollenkaan nykyisen suunnitelman mukaan taloudellisia ongelmia"

"Useimmin kysytään kunnan kantaa uudistukseen ylimmältä viranhaltija ja luottamushenkilöjohdolta. Vastaus on yleensä aina sama, kielteinen. He eivät voi muuta sanoa"

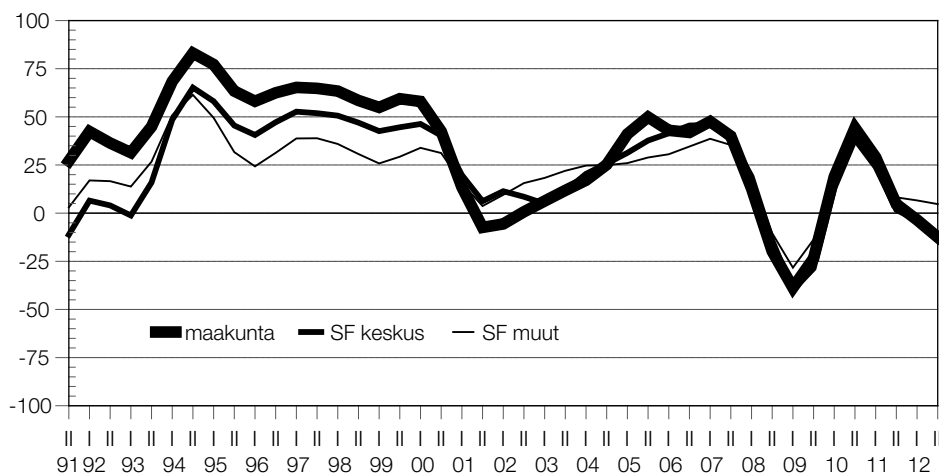
"Valtion toiminta osaamatonta ja käskyttävää, säädösten valmistelijoiden tuntemus käytännön toiminnasta riittämätöntä"

"Valtionosuuksien rankka karsiminen näkyy ja tuntuu. Kuntarakenneuudistus on aiheuttanut sen, että hyvin edennyt seudullinen yhteistyö yskähtelee ja on mennyt huonompaan suuntaan"

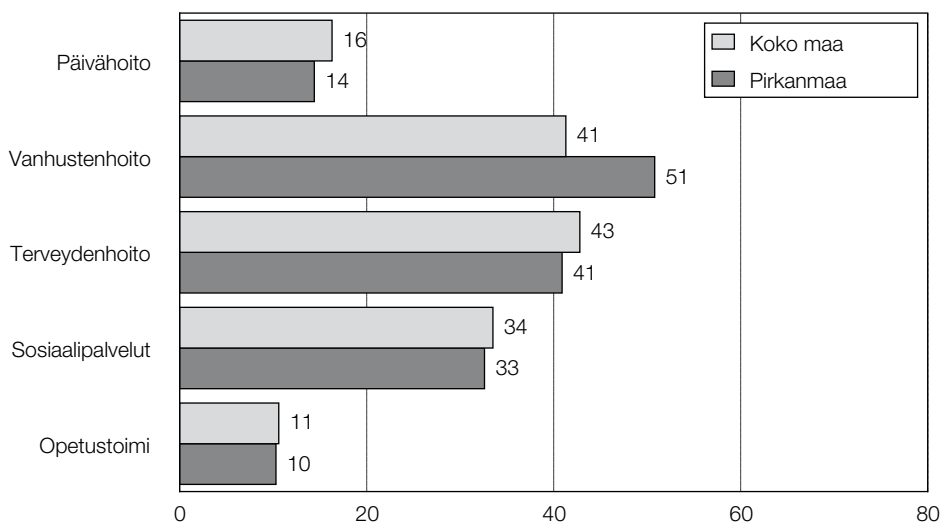
Kuvio 27. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkyvät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



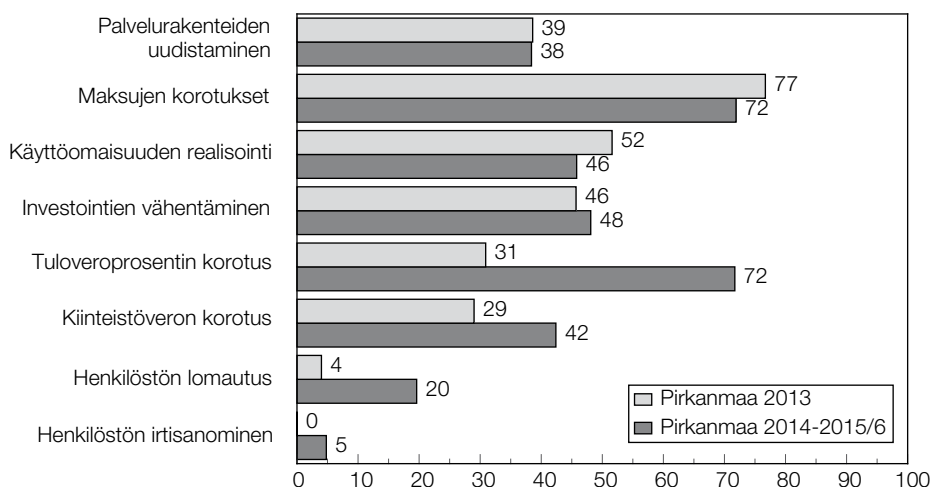
Kuvio 28. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 29. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 30. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



5 Birkaland (förtroendetal -21)

I Birkaland är utsikterna för ekonomin och sysselsättningen nu bland de svagaste av landskapen. Skatteinkomsterna är ännu på en hygglig nivå, men kommunerna tar mer allmänt lån än i övriga landskap. Sysselsättningen förutspås bli svagare, men investeringsförväntningarna inom bostadsbyggandet ligger fortfarande på en hygglig nivå. Kommunekonomin balanseras genom att höja avgifter, inkomstskattesatsen och fastighetsskatten. Skatter och avgifter kommer att höjas mer allmänt än på andra håll i landet. Kommunerna ger ett bättre betyg än genomsnittet åt den egna kommunens agerande och ett svagare åt närmakommunen.

6 Päijät-Häme (luottamusluku -13)

Päijät-Hämeessä luottamusluku laski alle maan keskiarvon. Luottamus talouteen on kuitenkin parempi kuin vuosi sitten. Kohtuullisten näkymien taustalla ovat verotulot. Asuntorakentamisen ja teollisuuden investointiodotukset ovat muuta maata heikommät. Kunnat joutuvat turvautumaan velanottoon. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän niin Lahden seudulla kuin muissa kunnissa. Myös työllisyysnäkyvät ovat heikentymässä. Maakunnassa oman kunnan toiminta kuntauudistuksessa sai hyvän arvosanan.

Verorahoitus kiristymässä

Maakunnan talouskehitys ei ole poikennut 1990- ja 2000-luvulla juuri muista maakunnista. Nyt Päijät-Hämeessä luottamusluku sai arvon -13, kun se vuosi sitten oli arvossa -22. Jonkin verran parantuneiden näkymien taustalla ovat kohtuulliset verotulot. Työllisyysnäkyvät (-16) ovat kuitenkin heikentyneet muun maan tavoin ja esimerkiksi asuntorakentamisen investointiodotukset (-2) ovat maakunnassa muuta maata heikommät. Verotuloja kuvaava saldoluku nousi arvoon + 33 (koko maa +4). Velkamäärän ennakoidaan kasvavan. Enemmistö (69 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Valtionosuuksien vähennystä odottaa kolme neljästä (77 %), joka vastaa muiden kuntien osuutta. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän niin Lahden seudulla kuin muissa maakunnan kunnissa. Investointinäkyvät saivat maakunnassa teollisuudessa arvon -8, (koko maa -4) ja kaupan ja palveluiden alalla arvon +2 eli saman kuin maan keskiarvo.

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan muita maakuntia enemmän palvelurakenteiden uudistamista pitemmällä ajanjaksolla. Maksujen korotuksia, käyttöomaisuuden realisoimista ja investointien vähentämistä on edessä jo vuonna 2013. Myös tuloveroprosentin osalta on korotuspaineita muita kuntia enemmän muutaman vuoden sisällä. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,1, lähikunnille arvo 7,1 ja valtiolle arvosana 6,0 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Työllisyysnäkyvät ovat heikentyneet keväästä syksyä kohden. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Päijät-Hämeessä hyvä päivähoidon osalta. Sen sijaan se on hankalampi vanhustenhoidossa, terveydenhoidossa ja myös sosiaalipalvelujen tehtävissä. Lahden seudulla kuntayhteistyötä korostetaan muita kuntia enemmän.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Nyt keskustellaan tosissaan, miten saisimme palvelut pelaamaan kuntaliitosten myötä"

"Ympäristöteknologia laajasti toimivana mahdollistaa paljon myönteistä kehitystä tulevaisuudessa"

"Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat kykenevät suhtautumaan asiaan avoimesti, tosiasiat tunnustaen, reaalisesti, vaaleista välittämättä. Keskustelu päättäjien kesken on pysynyt asiallisena eri kannoista huolimatta"

"Kuntamme on ollut etulinjassa kyseenalaistamassa valtion yksisilmäistä ja näköalatonta kuntauudistuspolitiikkaa"

"Huomio rakenteissa eikä palveluissa ja niiden kustannuksissa. Laki ja normiohjaus estävät tuottavuuden parantamisen"

"Huono työllisyystilanne, epäedullisemmaksi muuttuva huoltosuhde, menestysstrategian laatimisen vaikeus"

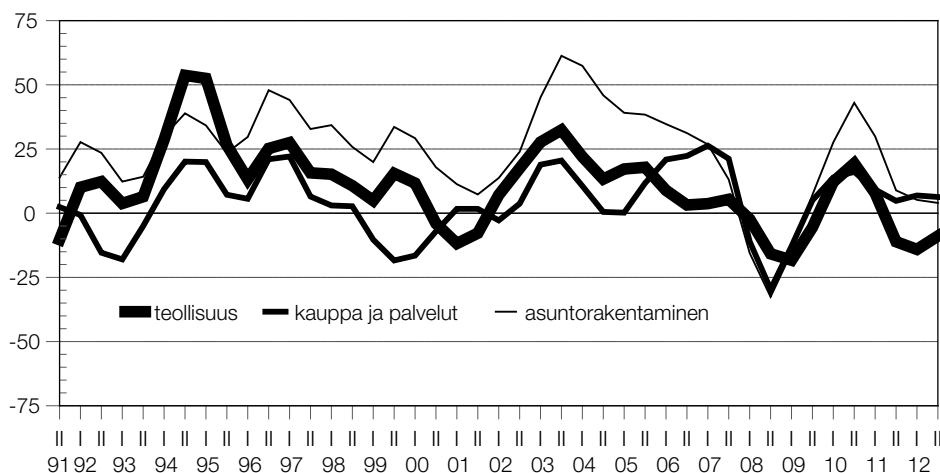
"Julkisuutta saavat äärimielipiteet liikaa. Osa päättäjistä ei ota vastuuta tulevaisuudesta, vaan myötäilevät kuntalaisten pelkoja. Ryhmäpäätöksistä johtuen osa päättäjistä joutuu toimimaan vastoin omaa mielipidettään"

"Kuntaliitosvastustus pohjautuu ainoastaan tunteisiin"

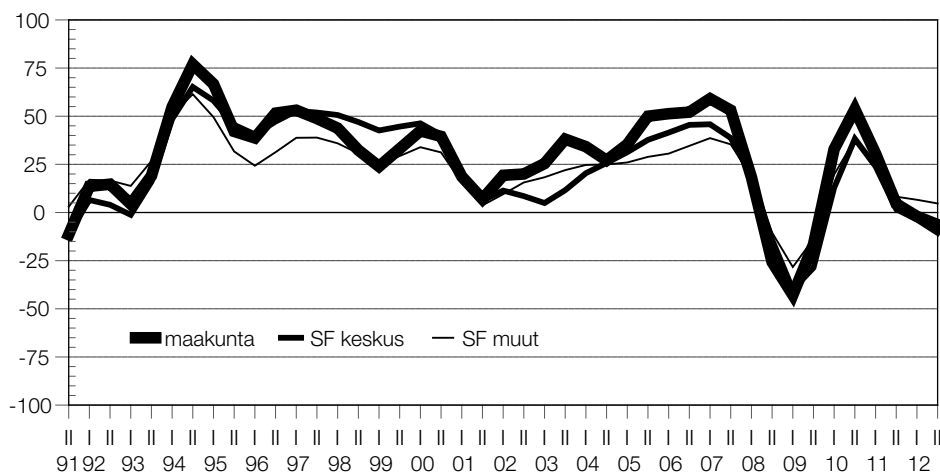
"Kuntarakennemuudistusta tehdään vääristä lähtökohdista. Asiakaslähtöinen tarveanalyysi pitää olla kaiken toiminnan lähtökohta. Nyt tuijotetaan kuntarajoihin ja organisaatioihin, ei sisältöihin"

"Valtio antaa tehtäviä muttei rahoita ja kustannusarviot talouden vaikutuksista alimitoitettu. Suomen kestävyysvajetta ei kuntien seinien purulla ratkaista. Verotus tulisi palauttaa aijemmalle tasolle niin vajekkin saataisi pois päiväjärjestyksestä"

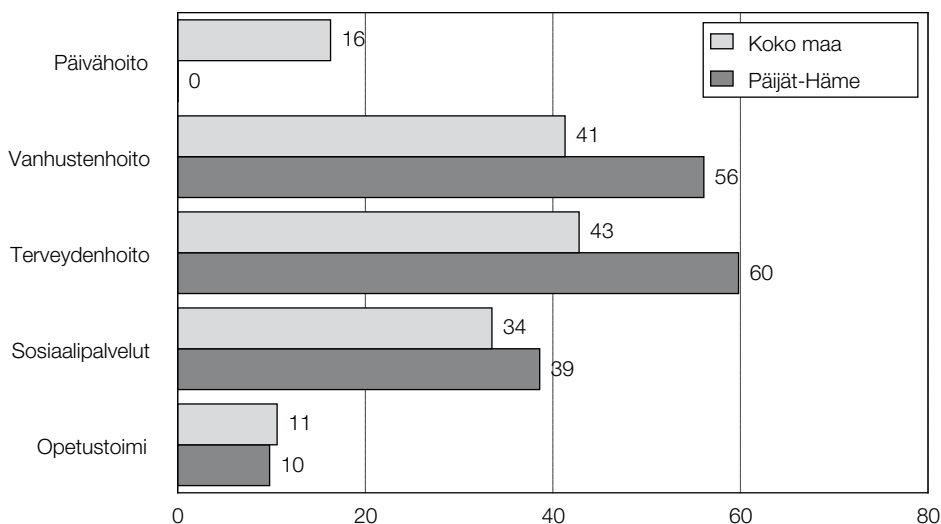
Kuvio 31. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



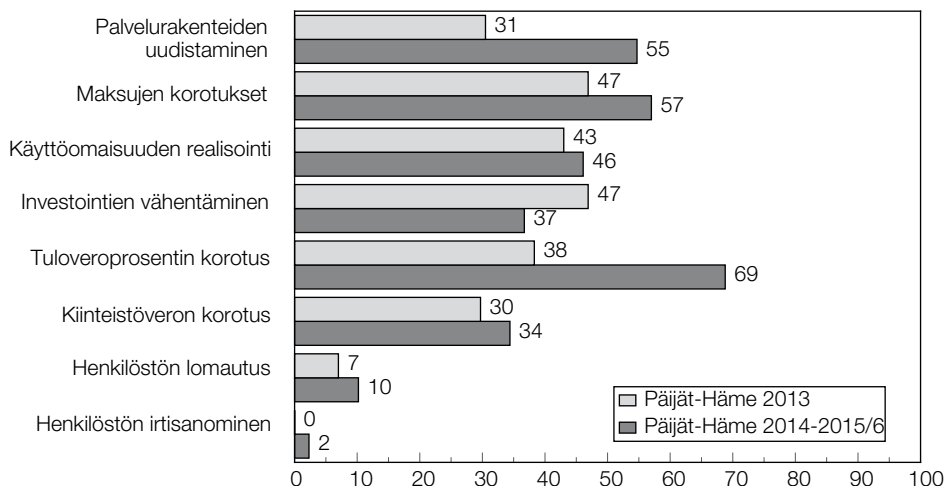
Kuvio 32. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 33. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 34. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



6 Päijänne-Tavastland (förtroendetal -13)

I Päijänne-Tavastland sjönk förtroendetalet under genomsnittet för landet. Förtroendet för ekonomin är dock bättre än för ett år sedan. Bakom de måttfulla utsikterna ligger skatteinkomsterna. Investeringsförväntningarna inom bostadsbyggandet och industrin är svagare än i övriga Finland. Kommunerna blir tvungna att ta lån. Man förutspår att skattefinansieringen kommer att bli stramare, både i Lahtisregionen och i övriga kommuner. Också sysselsättningsutsikterna håller på att försvagas. I landskapet fick den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen goda betyg.

7 Kymenlaakso (luottamusluku +8)

Luottamus talouteen on Kymenlaaksossa maakuntien keskiarvon yläpuolella. Luottamusta selittää maltillisempi lähivuosien velanotto, keskimäärää paremmat työllisyysnäkymät ja selkeästi paremmat kaupan ja palveluiden investointiodotukset. Miinuksena vaakakupissa ovat heikot teollisuuden investointinäkymät. Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013–2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia, tuloveroprosentin korotusta ja käyttöomaisuuden realisoimista. Oman kunnan toiminta kuntauudistuksessa sai hyvän arvosanan.

Luottamus talouteen ja työllisyyteen melko hyvä

Maakunnan talouskehitys ei ole poikennut muista 2000-luvulla ja 1990-luvulla se oli hieman alle keskitason. Nyt luottamusluku nousi selvästi arvoon +8, kun se koko maassa jäi arvoon -12. Aluebarometrin muutaman viime mittauksen myönteisiä odotuksia selittää etenkin pienempi velanotto (-18), hieman muita paremmat työllisyysnäkymät (+4), paremmat asuntorakentamisen investointiodotukset (+18) sekä selkeästi paremmat kaupan ja palveluiden investointiodotukset (+33). Miinuksena vaakakupissa ovat kuitenkin muuta maata heikommat teollisuuden investointinäkymät (-24). Yleiset rahoitusnäkymät ovat kuitenkin positiiviset. Verotuloja kuvaava saldo-luku sai syksyllä arvon +37 (koko maa +30). Verorahoituksen odotetaan kiristyvän, muttei siinä määrin kuin maassa keskimäärin. Noin puolet (54 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2–3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Valti-onosuuksien vähenemistä odottaa kuitenkin kaksi kolmesta (78 %) eli samassa määrin kuin koko maan kunnissa (73 %) keskimäärin.

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013–2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia ja käyttöomaisuuden realisoimista. Tuloveroprosentin osalta korotuspaineita on muita kuntia enemmän. Henkilöstön lomautukset voivat tulla kyseeseen muutaman vuoden sisällä.

Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 7,9, lähikunnille arvo 6,4 ja valtiolle arvosana 6,3 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Työllisyysnäkymät ovat melko hyvät muihin maakuntiin verrattuna. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Kymenlaaksossa muita maakuntia vaikeampi niin päivähoidon, vanhustenhoidon, terveydenhoidon ja sosiaalipalvelujen tehtävissä. Palvelut käyttäjien kannalta ovat kohentumassa niin päivähoidon, vanhustenhoidossa, terveydenhoidossa kuin sosiaalipalveluissakin. Opetustoimen palvelut sen sijaan voivat heikentyä.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Asukasluku lisääntyy lievästi, tonttitarjonta ja kaavoitus aktiivista"

"E18-moottoritien rakentaminen tuo kunnalle uusia elinkeinopoliittisia mahdollisuuksia"

"On onnistuttu muuttamaan olemassa olevia rakenteita joilla varaudutaan selviämään tulevista haasteista. Esimerkkinä sote integraatio jolla varaudutaan huoltosuhteen muutoksiin"

"Venäjän taloudellinen kehittyminen ja moottoritiehankkeet parantavat kaupungin ja seudun asemaa. Kuntarakenneuudistus etenee kuntavaalien jälkeen. Uudistusta tarvitaan"

"Hallituksen kaavailemalle kuntarakenneuudistukselle ei ole eteläisessä Kymenlaaksossa edellytyksiä, koska alueen kaupunkikuntien talous on kriisissä/kriisiytymässä. Uudistusta on mahdollista viedä eteenpäin aikaisintaan siinä vaiheessa kun kaupunkikunnat ovat saaneet taloutensa tervehtytetyksi"

"Miinusta kuntalaisten palvelujen leikkaaminen keskittämällä jo nyt"

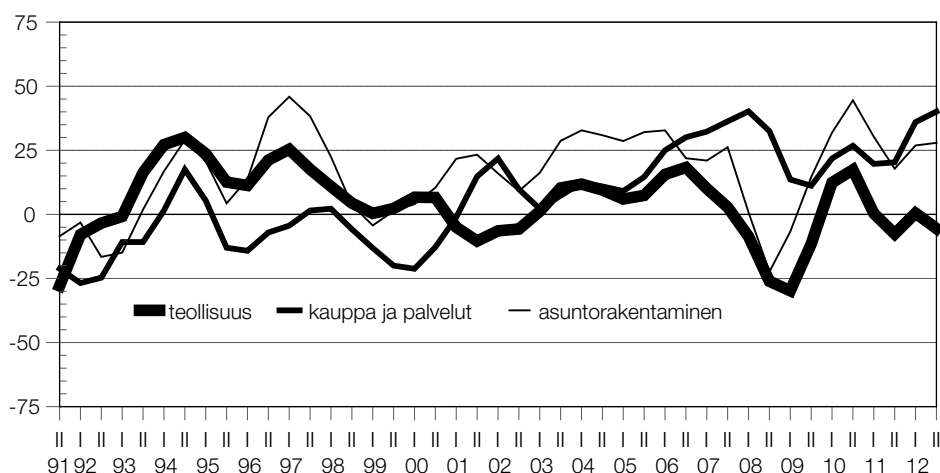
"Kuntarakenneuudistuksessa on kovin paljon epäselviä kohtia, erityisesti koko sos.terv. rakenne"

"Suurteollisuuden työpaikkojen ja alihankkijoiden menettämisestä näyttää tulevan pysyvä ilmiö. Talouden rakenteellinen alijäämä vaatii jatkotoimia"

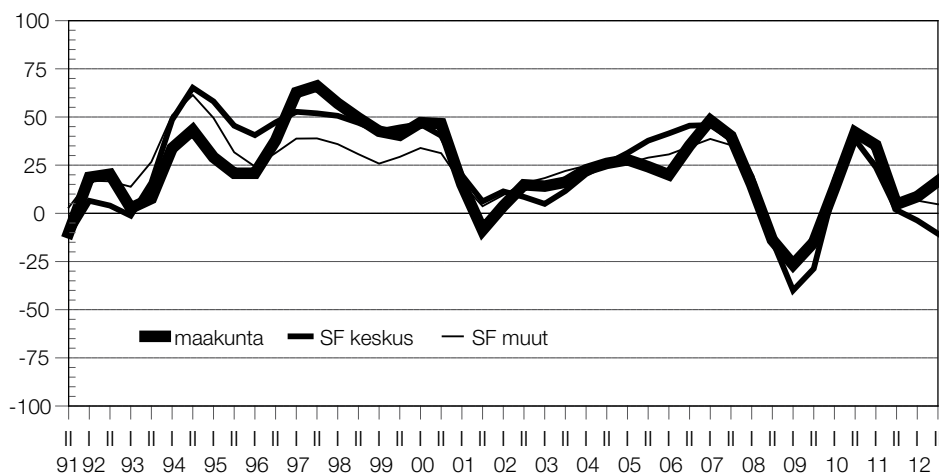
"Päätöksenteossa on edelleen 'haaveilijoita', jotka kuvittelevat asioiden ratkeavan itsestään eikä mitään kielteisiä päätöksiä tarvitse tehdä"

"Valtionosuusleikkaukset ja teollisuuden rakennemuutoksesta johtuvat työpaikamenetykset vaikuttavat merkittävästi tuloihin"

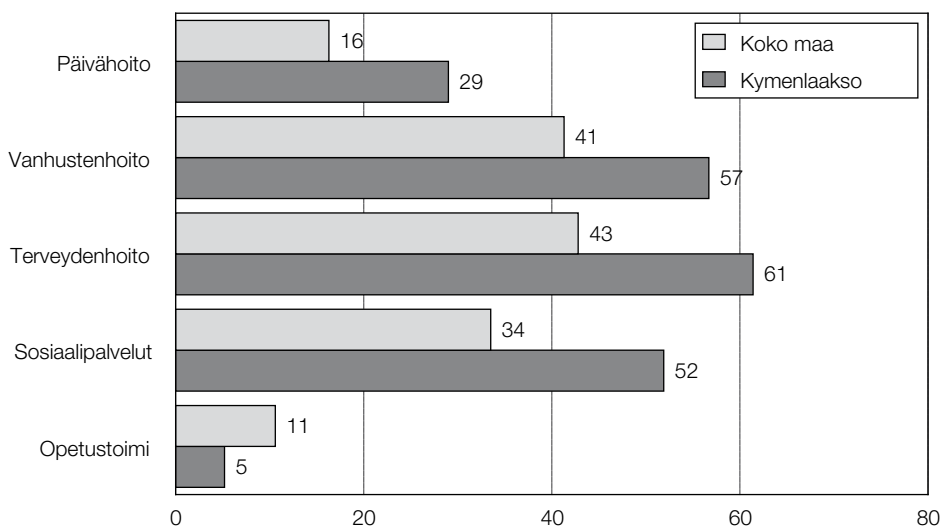
Kuvio 35. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



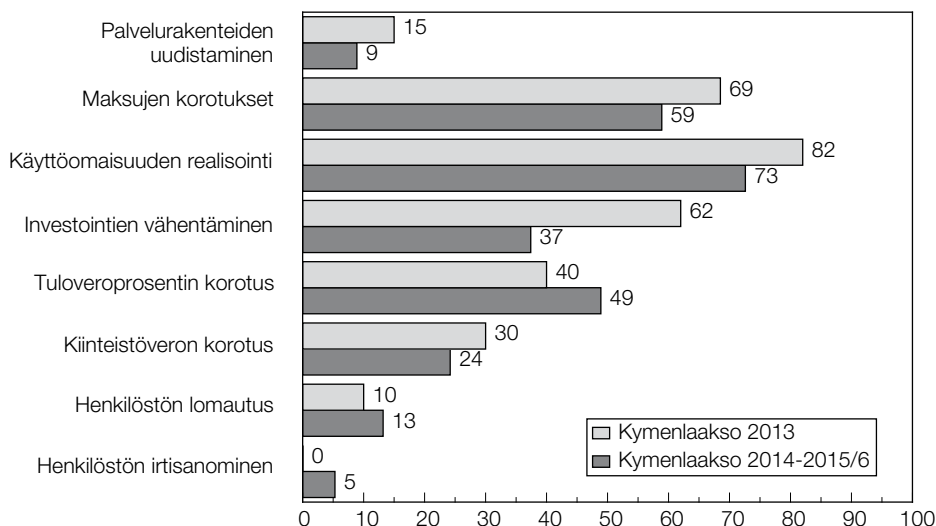
Kuvio 36. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 37. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 38. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



7 Kymmenedalen (förtroendetal +8)

I Kymmenedalen är förtroendet för ekonomin högre än genomsnittet för landskapen. Det förklaras av en mer återhållsam upplåning under de närmaste åren, bättre sysselsättningsutsikter än genomsnittet och klart bättre investeringsförväntningar inom handel och tjänster. På minussidan i vågskålen ligger svaga investeringsutsikter inom industrin. I balanseringen av kommunekonomin under åren 2013–2015 betonas mer än i andra landskap höjningar av avgifter, en höjning av inkomstskattesatsen och realisering av anläggningstillgångar. Den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen fick goda betyg.

8 Etelä-Karjala (luottamusluku -8)

Aluebarometrin luottamusluku sai lokakuussa arvon -8, joka vastasi maan keskiarvoa. Etelä-Karjalassa ollaan nyt velanoton suhteen pidättyväisiä. Työllisyysnäköymät ovat kohtuuhyvät, samoin kaupan ja palveluiden investointinäköymät. Luottamusta heikentää yleinen ilmapiiri kuntien tulevaisuuden suhteen. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän jatkossa. Maksuja ollaan korottamassa yleisesti. Oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin hyvä kouluarvosana.

Velanotossa tähdätään maltillisuuteen

Investointinäköymät saivat maakunnassa teollisuudessa arvon -7, joka on kohentunut vuoden takaiselta pohjalukemasta (-41) sentään selvästi. Asuntorakentamisen investointiodotukset ovat vielä kohtuullisen hyvät +16 (koko maa +7) sekä kaupan ja palveluiden alalla ajankohtaan nähden hyvät +15 (koko maa +1).

Kaksi kolmesta (66 %) maakunnan päättäjistä odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (arvo sama kuin koko maassa). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa 64 %, joka on pienempi osuus kuin muissa kunnissa (73 %) keskimäärin. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän jatkossa.

Maakunnan talouskehitystä on arvioitu 1990- ja 2000-luvulla hiukan muita maakuntia heikommaksi. Etelä-Karjalassa luottamusluku vastasi maan keskiarvoa jääden arvoon -8, kun se koko maassa sai arvon -10. Näköymien taustalla ovat muuta maata hieman maltillisempi velanotto, vielä positiiviset työllisyysnäköymät (+11) sekä kaupan ja palveluiden kohtuulliset investointinäköymät (+15). Luottamusta heikentää kuitenkin yleinen ilmapiiri kuntien tulevaisuuden suhteen.

Investointinäköymät saivat maakunnassa teollisuudessa arvon -7, joka on kohentunut vuoden takaisesta pohjalukemasta (-41) selvästi. Asuntorakentamisen investointiodotukset ovat vielä kohtuullisen hyvät +16 (koko maa +7) sekä kaupan ja palveluiden alalla ajankohtaan nähden hyvät +15 (koko maa +1).

Kaksi kolmesta (66 %) maakunnan päättäjistä odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (arvo sama kuin koko maassa). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kaksi kolmesta, joka on pienempi osuus kuin muissa kunnissa (73 %) keskimäärin. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän jatkossa. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 7,9, lähikunnille arvo 6,8 ja valtiolle arvosana 6,1 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Työllisyysnäköymät viime syksy parempi

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen ja kiinteistöveron korotuksia. Henkilöstön lomautukset

voivat tulla kyseeseen lähivuosina. Työllisyysnäkymät ovat viime vuodesta parantuneet. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus Etelä-Karjalassa on muita maakuntia vaikeampi päivähoidon, vanhustenhoidon ja erityisesti terveydenhoidon tehtävissä. Terveydenhoidon osalta tilanne koetaan hankalimmaksi maakunnan reuna-alueilla.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista:

"Heikkenevä kuntatalous pakottaa kunnat kuntarakenneuudistukseen jopa nopeammin kuin valtakunnan hallitus"

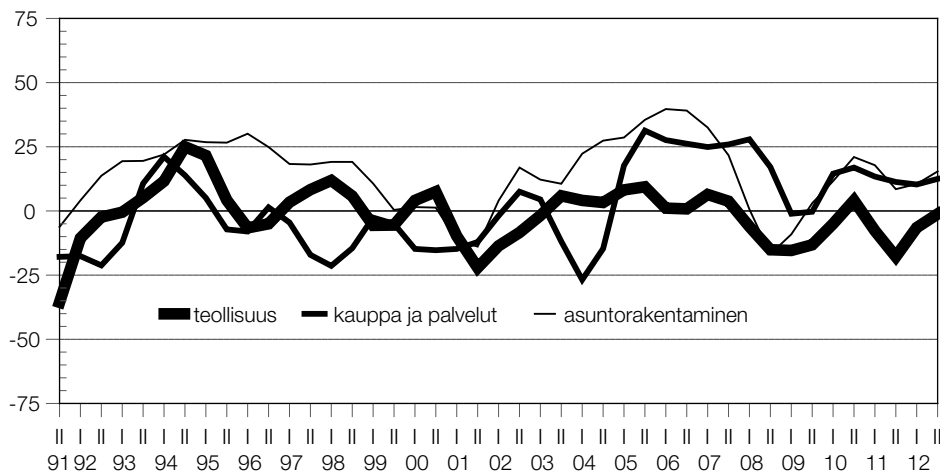
"Kuntarakennevisiot ovat selkiytyneet"

"Olemme maantieteellisesti lähellä maakunnan veturikaupunkia. Läheisyys on neuvotteluvaltti samoin kuin kunnossa oleva infoa"

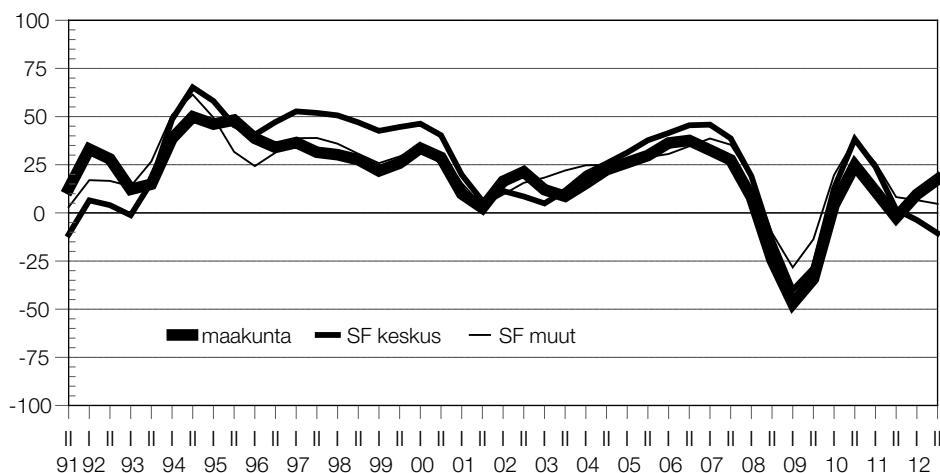
"Asukkaiden lukumäärä pienenee koko ajan, lapsia syntyy vähemmän, työvoiman saanti alkaa olla kiven alla tietyillä aloilla. Palvelut keskittyvät edemmäksi. Osa kuntalaisista syrjäytyy"

"Osa puolueista ei vielääkään ymmärrä sitä, mihin taloudelliseen umpikujaan ollaan menossa. "

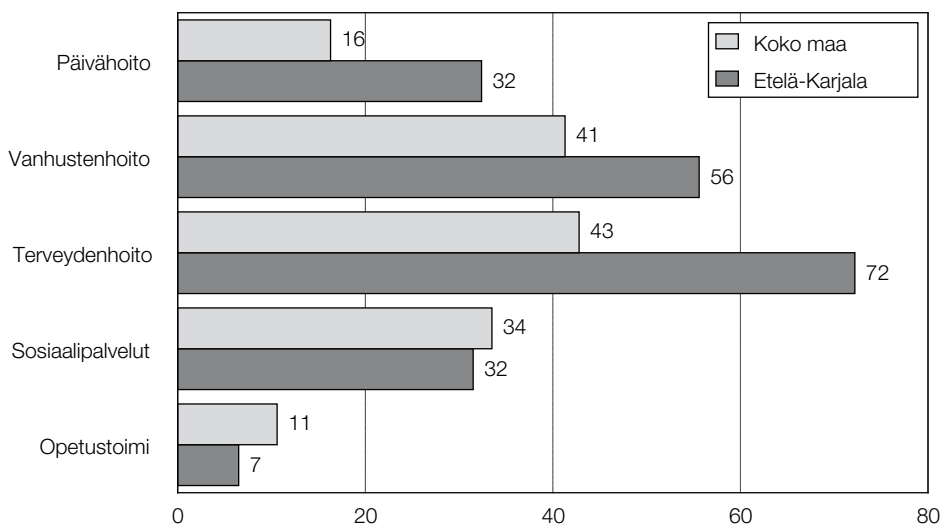
Kuvio 39. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)



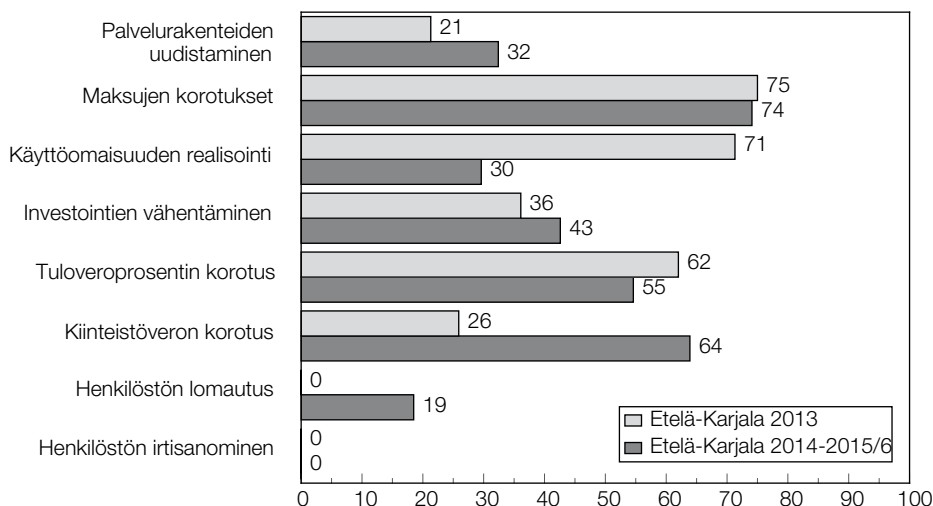
Kuvio 40. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 41. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 42. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



8 Södra Karelen (förtroendetal -8)

Regionbarometerns förtroendetal låg i oktober på -8, som motsvarade genomsnittet för landet. I Södra Karelen är man nu återhållsam när det gäller upplåning. Sysselsättningsutsikterna är rätt så goda, liksom också investeringsutsikterna inom handel och tjänster. Förtroendet försvagas av den allmänna atmosfären kring kommunernas framtid. Man förutspår att skattefinansieringen kommer att bli stramare framgent och man kommer allmänt att höja avgifter. Den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen fick goda betyg.

9 Etelä-Savo (luottamusluku -19)

Aluebarometrin luottamusluku jäi Etelä-Savossa arvoon -19, joka on nyt keskitasoa heikempi. Näkymät ovat viime vuoden tasolla. Heikentymisen taustalla ovat muuta maata heikommät verotulo-odotukset. Velanottoa aiotaan vähentää jatkossa. Luottamusta horjuttaa muita pienemmät asuntorakentamisen, teollisuuden sekä kaupan ja palveluiden investointi-odotukset. Mikkelin seudulla verorahoituksen kiristymistä ennakoidaan muita kuntia yleisemmin.

Verotulot ja investoinnit huolestuttavat

Luottamusluku on 1990-luvulla ollut Etelä-Savossa keskimäärin arvossa -5 (koko maa -1) ja 2000-luvulla se sai arvon -6 (koko maa +1). Etelä-Savossa luottamusmittari laski lokakuussa 2012 arvoon -19, kun se koko maassa sai arvon -10. Näkymät ovat viime vuoden tasolla. Heikentymisen taustalla ovat muuta maata selvästi heikommät verotulo-odotukset (+12). Tämä on johtanut maltillisempiin velanottosuunnitelmiin kuin muissa maakunnissa. Luottamusta horjuttaa muita pienemmät asuntorakentamisen (-22), teollisuuden (-11) ja kaupan ja palveluiden (-9) investointi-odotukset.

Kaksi kolmesta (60 %) maakunnan päättäjistä odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottavat lähes kaikki (91 %), joka on muuta maata (73 %) suurempi osuus. Mikkelin seudulla verorahoituksen kiristymistä ennakoidaan muita maakunnan kuntia yleisemmin. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,1, lähikunnille arvo 7,2 ja valtiolle arvosana 5,4 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan muita maakuntia enemmän käyttöomaisuuden realisoimista. Tuloveroprosentin korottaminen on vuoden 2013 jälkeen kunnissa hyvin todennäköistä.

Työttömyyden arvioidaan lisääntyvän jatkossa muita maakuntia yleisemmin. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Etelä-Savossa muita maakuntia jonkin verran hankalampi terveydenhoidon tehtävissä ja päivähoidon osalta muita helpompi.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista:

"Kuntarakenneuudistuksessa ei ole mitään hyvää sanottavaa meidän näkökulmasta"

"Näyttäisi siltä, että myös 20 000 asukasta pienemmillä kunnilla on mahdollisuus jatkaa itsenäisinä yhteistyötä kehittäen. Suurin osa kuntalaisista kokee tilanteen toiveita herättävänä. Itsenäisenä kuntana uskoisimme palvelujen säilyvän lähellä koteja"

"Pientä valonpilkettä: 'kuntarakennemuutos' alkaa saada maalaisjärkistä epäilyä myös hallitustasolla"

"Talous ollut vakaa, kunnalla ei velkaa, mutta konsernivelkoja kylläkin"

"Vahva tase taustalla ja nykyinen talouskunto hyvä. Vihdoinkin on päästy seudullisesti kehittämään sotepalvelujen sisältöä - monen vuoden hallintorakennemuutoksen jälkeen"

"Edelleen poliitikot tukkanuottasilla liitossuunnasta ja se vaikuttaa kaikkeen poliittiseen toimintaan"

"Jatkuvaa selvittämistä, viranhaltioiden aika menee selvitystyössä ja se pois kehitystyöstä"

"Keskittäminen ja suurten yksiköiden luominen ei tuone säästöjä/ratkaise kuntatalouden ongelmia"

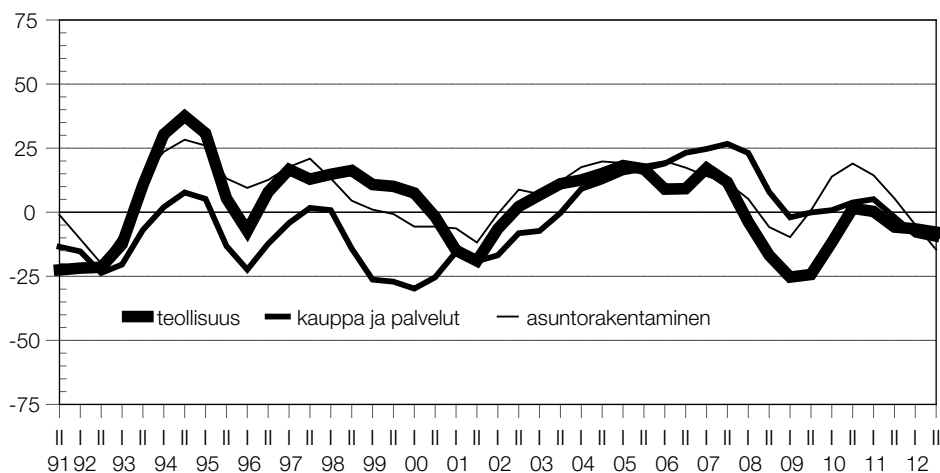
"Kuntarakennemuutos lähti liikkeelle väärästä päästä, ylhäältä käskyttämällä. Ensin olisi pitänyt uudistaa sote-palvelut ja sen jälkeen katsoa tarvitaanko muutoksia kuntarakenteeseen ja millaisia"

"Tuli tehdä hyväuskoinen yhteistyösopimus suuren eteläisen naapurin kanssa ja todellisuus osoittaa, että sopimuksella ei ole merkitystä. Meitä viedään kuin pussia narusta eli opiskelijapaikkoja viedään perusteetta pois"

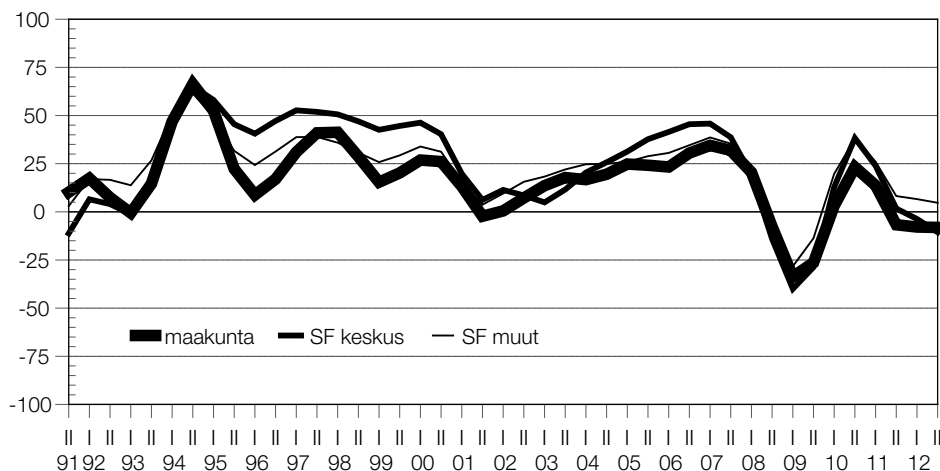
"Uskomme, että kunnassamme tarjottavat palvelut karkaavat kauemmaksi yhdistymisen myötä"

"Väestötappio jatkuu melko voimakkaana - osajista alkaa olla pula (esim. hoiva-ala)"

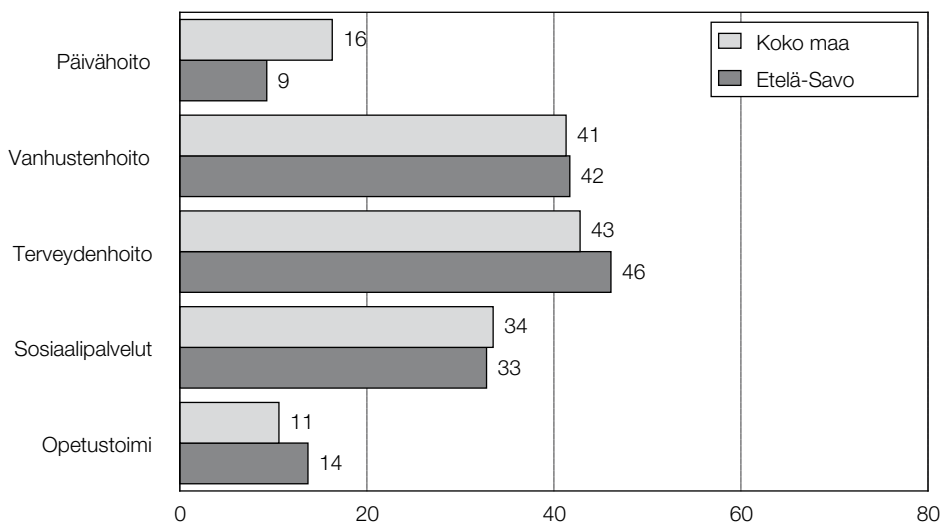
Kuvio 43. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)



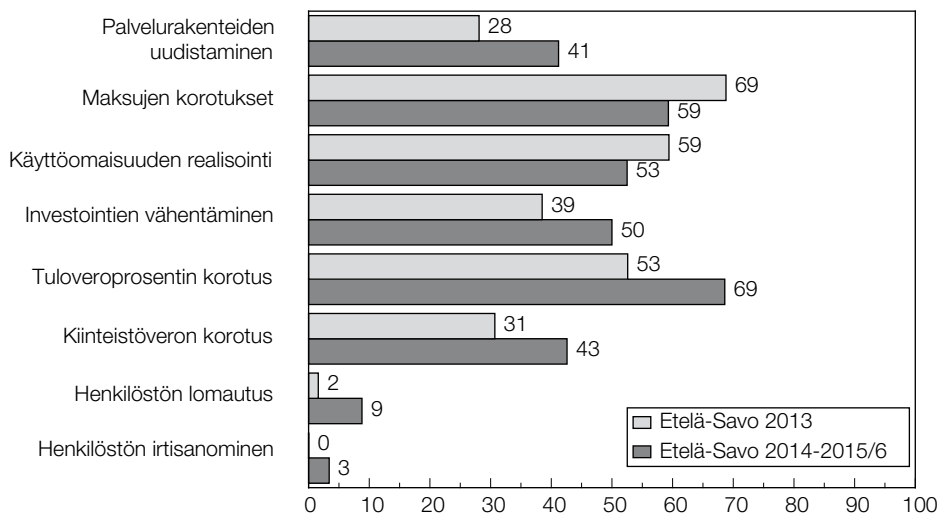
Kuvio 44. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 45. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 46. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



9 Södra Savolax (förtroendetal -19)

Regionbarometerns förtroendetal stannade i Södra Savolax på värdet -19, som nu är svagare än genomsnittet. Utsikterna är på fjolårets nivå. Grunden till försämringen är lägre förväntningar på skatteinkomsterna jämfört med övriga Finland. Man har för avsikt att minska upplåningen framgent. Förtroendet rubbas av lägre investeringsförväntningar inom bostadsbyggandet, industrin samt inom handel och tjänster än i övriga landskap. I S:t Michelsregionen förutspår man att skattefinansieringen stramas åt mer allmänt än i övriga kommuner.

10 Pohjois-Savo (luottamusluku -7)

Pohjois-Savossa talousluku laski arvoon -7. Näkymien taustalla ovat muita maakuntia pienemmät verotulo-odotukset, hieman paremmat työllisyysodotukset. Myös teollisuuden investointiodotukset ovat arvona plussan puolella kun muualla ollaan maassa jo pakkasella. Yleiset tulevaisuusodotukset ovat päättäjien piirissä kuitenkin positiiviset. Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän maakunnassa. Kunnissa nostetaan maksuja talouden tasapainottamiseksi.

Verotulot huolettavat

Pohjois-Savossa aluebarometrin talousluku jäi 1990-luvulla alle koko maan talousnäkymien. 2000-luvulla luottamus talouteen, investointeihin ja työllisyyteen oli muiden kuntien tasolla. Pohjois-Savon kehitysnäkymät ovat heikentyneet muiden maakuntien tavoin vuoden aikana. Luottamusluku laski arvoon -7 (koko maa -10). Näkymien taustalla ovat muita maakuntia pienemmät verotulo-odotukset (+11), hieman paremmat – joskaan ei täälläkään hyvät – työllisyysodotukset (+1). Myös teollisuuden investointiodotukset ovat arvona plussan puolella (+5), kun se muualla on jo pakkasella (arvossa -4). Yleiset tulevaisuusodotukset ovat päättäjien piirissä kuitenkin muita positiivisemmat.

Suunnilleen yhtä suuri osuus (71 %) kuin koko maassa keskimäärin odottaa maakunnassa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2–3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa tarkalleen sama osuus eli kolme neljästä (73 %). Verorahoituksen ennakoidaan kiristyvän maakunnassa. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 7,8, lähikunnille arvo 6,2 ja valtiolle arvosana 5,3 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013–2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia ensi vuonna ja sitä seuraavina vuosina. Työllisyysnäkymien arvioidaan jonkin verran heikentyvän jatkossa. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Pohjois-Savossa muita maakuntia jonkin verran hankalampi terveydenhoidon ja sosiaalipalvelujen tehtävissä. Kuntayhteistyön odotetaan tiivistyvän Kuopion seudulla muita kuntia enemmän.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista:

”Palvelut häipyvät, valot sammuvat, investoida ei, mitään ei kehitetä”

”Työpaikkakehitys on edelleen myönteistä ja jo käynnissä tai käynnistymässä useita yksityisen sektorin investointeja”

”Ennalta ehkäisevät toimet mm. lastensuojelu, vanhusväestö entistä omatoimisempaa, kolmannen sektorin toimijat tärkeässä asemassa. Kunta säilyy itsenäisenä”

”Kunnan velkamäärä on taantunut”

"Uusia yrityksiä on aloittanut toimintansa. Vaikka talous on tiukalla ei tulevaisuutta unohdeta"

"Saadaan valtion 'yhdistymisrahalla' monet tärkeät investoinnit tehtyä"

"Ensin sote-paketti. Kuntien tietojärjestelmät yhdenmukaisiksi. Palvelutarvemituotukset (minimit) yhdenmukaisiksi koko maassa. Kuntarakennetarkastelu niiden jälkeen"

"Kuntakeskustelua käydään keskuskaupunkien ehdoilla ja nojataan hatariin 'ydintotuuksiin' keskittämisen hyödyistä. Kunta nähdään vain peruspalvelutuottajaorganisaationa eikä alueensa kehittäjänä"

"Lähtökohta, jossa kuntarakenne työssäkäyntialueina on järjetön. Ihmisten sosiaalinen elämä jäsentyy ensi sijassa asuinyhteisön, perheen, lasten koulujärjestelyjen - paikallisten asioiden kautta"

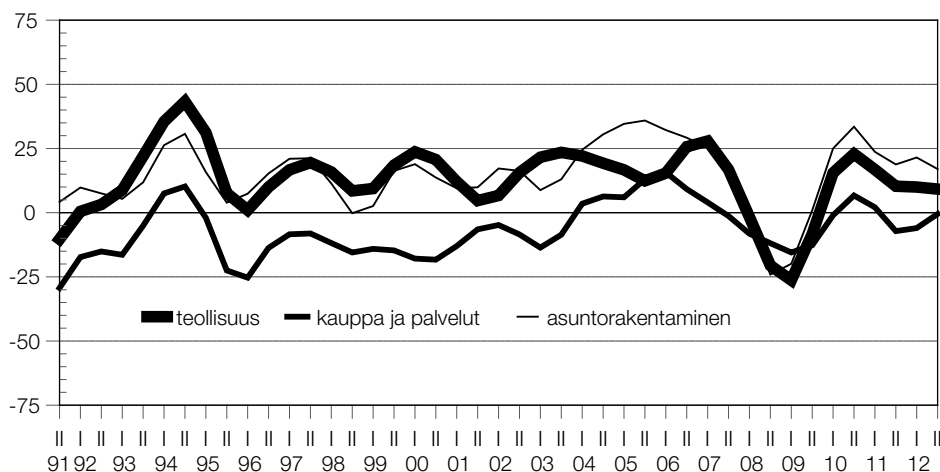
"Vaikka olisi avoimia työpaikkoja ja työtä tarjolla, ei uskalleta investoida mm. asumiseen"

"Paras -hanke hajotti kuntien yhteistyön Sisä-Savossa"

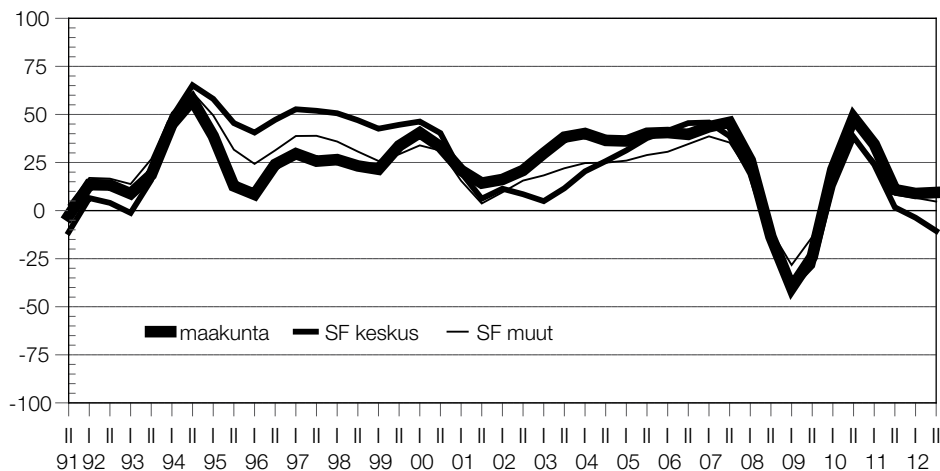
"Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö ja toiminnalliset rakenteet eivät uudistu riittävän ripeästi. Muutostyö on liian konservatiivinen"

"Valtion toimenpiteet ratkaisevat, vähennetäänkö vai lisätään kuntien velvoitteita, miten terveydenhuolto ratkaistaan, miten kuntaliitosjutut etenevät"

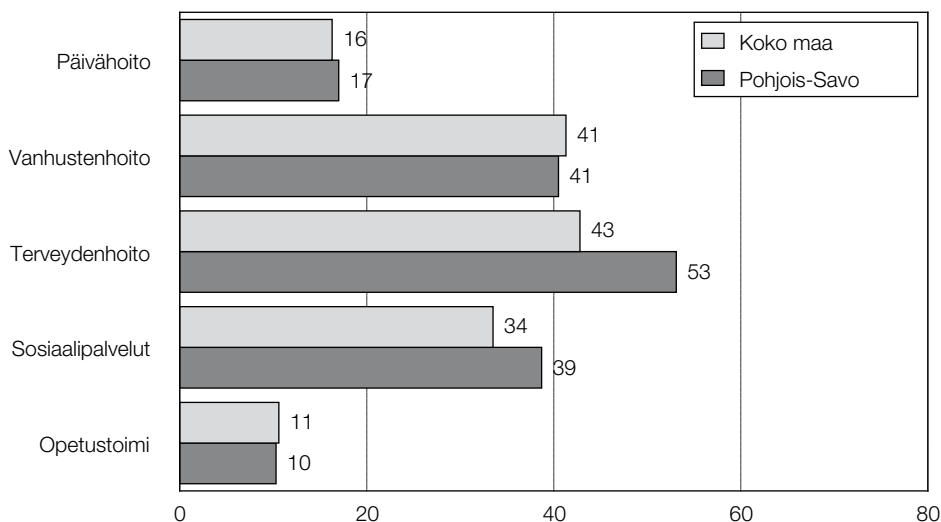
Kuvio 47. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, haustasoitettu saldoluuku (K6b)



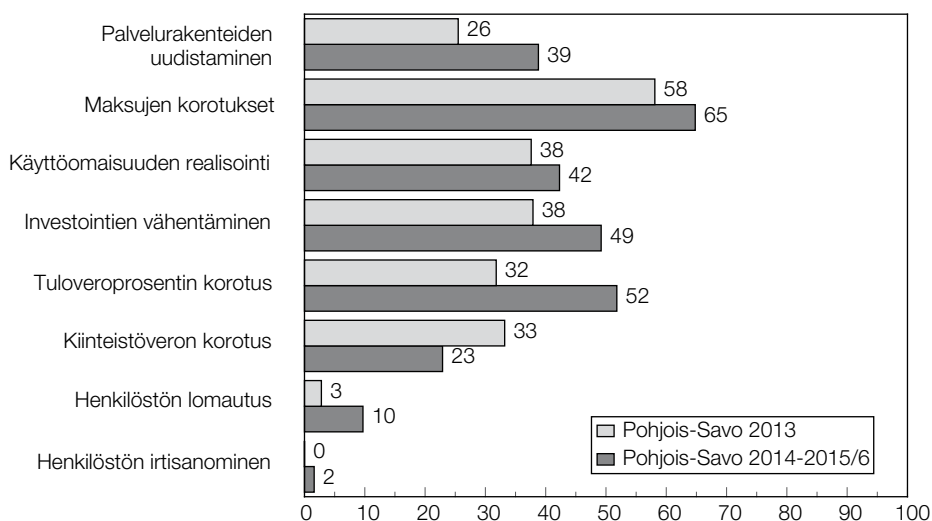
Kuvio 48. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 49. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 50. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



10 Norra Savolax (förtroendetal -7)

I Norra Savolax sjönk förtroendetalet till -7. Sysselsättningsförväntningarna är dock något bättre än förväntningarna på skatteinkomster. Också investeringsförväntningarna inom industrin ligger på plus, medan värdet i övriga Finland redan visar minus. De allmänna förväntningarna på framtiden är dock positiva bland beslutsfattarna. En åtstramning av skattefinansieringen förutspås i landskapet. I kommunerna höjer man avgifter för att balansera ekonomin.

11 Pohjois-Karjala (luottamusluku -5)

Maakunnan talous- ja työllisyysarvio jäi tällä kertaa arvoon -5 (koko maa -12), kun se vielä vuosi sitten oli niinkin alhaalla kuin arvossa -19. Talousnäkymien parempaan tilanteeseen vaikuttivat muita maltillisempi velanotto ja teollisuuden paremmat investointiodotukset. Verotuloja kuvaava saldoluku jäi kuitenkin keskimäärää alhaisemmaksi. Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013–2015 korostetaan palvelurakenteiden uudistamista ja maksujen korotuksia. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin hyvä kouluarvosana.

Velanotossa malttia

Maakunnan talous- ja työllisyysarviot ovat jääneet 1990- ja 2000-luvulla alle maan kehitysarvioiden.

Pohjois-Karjalassa luottamusmittari laski lokakuussa 2012 arvoon -5 (koko maa -12), kun se vielä vuosi sitten jäi niinkin alas kuin arvoon -19. Talousnäkymien parempaan tilanteeseen vaikuttivat muita maltillisemmat velanoton aikeet (-34) ja teollisuuden muita maakuntia paremmat investointiodotukset (+13).

Verotuloja kuvaava saldoluku jäi syksyllä kuitenkin arvoon +16, kun se koko maassa oli +30. Kaksi kolmesta (62 %) odottaa odotti kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2–3 vuoden aikana kun vuosi sitten näin arvioi puolet maakunnan vastaajista. Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kolme neljästä (72 %), joka on sama osuus kuin vuosi sitten asiaa kysyttäessä.

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013–2015 korostetaan muita maakuntia enemmän palvelurakenteiden uudistamista ja maksujen korotuksia lähivuosina. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,1, lähikunnille niinkin alhainen arvo kuin 6,0 ja valtiolle arvosana 5,3 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Työllisyysarviot ovat heikentyneet aikaisemmasta. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Etelä-Savossa muita maakuntia jonkin verran hankalampi sosiaalipalvelujen ja opetustoimen tehtävissä. Kuntayhteistyö sai aikaisempaa matalampia arvioita. Arviot vanhustenhoitopalveluista käyttäjien kannalta ovat kohentuneet ja terveyspalveluissa taas heikentyneet.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Keskisuurella kunnalla pitäisi jatkossakin olla hyvät edellytykset järjestää peruspalvelut. Tunnusluvut positiivisessa 'kierteessä' lukuun ottamatta rahoitusta. Entistä haasteellisempien asiakkuuksien saavuttaminen oleellista kustannussäästöjä etsittäessä, eikä kuntarakenne"

"Lopultakin asiasta edes keskustellaan!"

"Tiukkenevien aikojen myötä kaikki muut sektorit kuin sote on vedetty jo tiukaksi lähes tappiinsa.

"Työttömät ovat työllistyneet yllättävän hyvin. Talous saadaan jaloilleen poistojen tasaannuttua. Väestö kasvaa ja on nuorekasta"

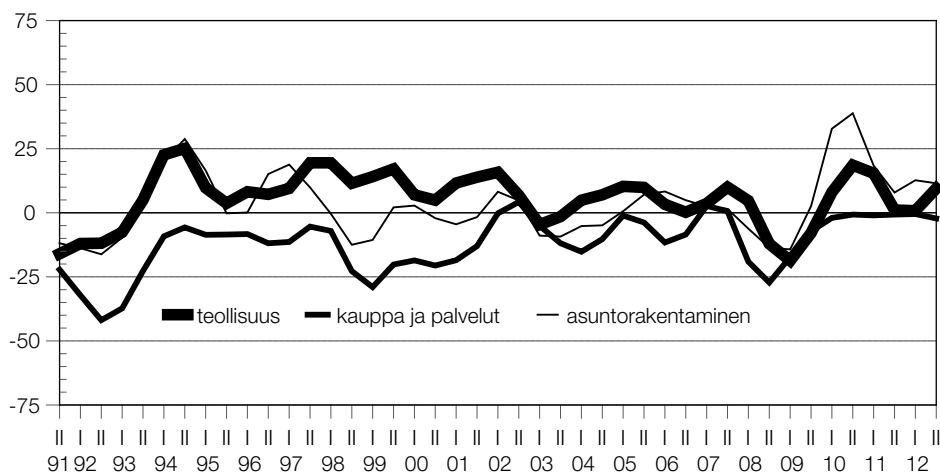
"Harvaan asutulla alueella, jolla on selkeät, toisistaan kaukana olevat kuntakeskukset, yhdistymiskehotukset ovat saaneet aikaan epäterveen kilpailutilanteen ja kuntien yhteistyö on vaikeutunut. Pelkona on lähipalvelujen siirtyminen liian kauas ja väestön muuttaminen kokonaan pois"

"Pahoja strategisia virhearviointeja kokemattomilta kuntapäättäjiltä, kuntalaisten sote palvelut heikentyneet, jonka seurauksena kunnan talouteen pahoja vaurioita - valtionosuusuudistus oli toisia kuntia syrjivä, esimerkiksi kiinteistöveron poistolle tasausjärjestelmästä ei ollut mitään järkiperusteita. Jatkuva epävarmuus kunta alan uudistuksista syövät työmotivaatiota kuntien henkilöstöltä"

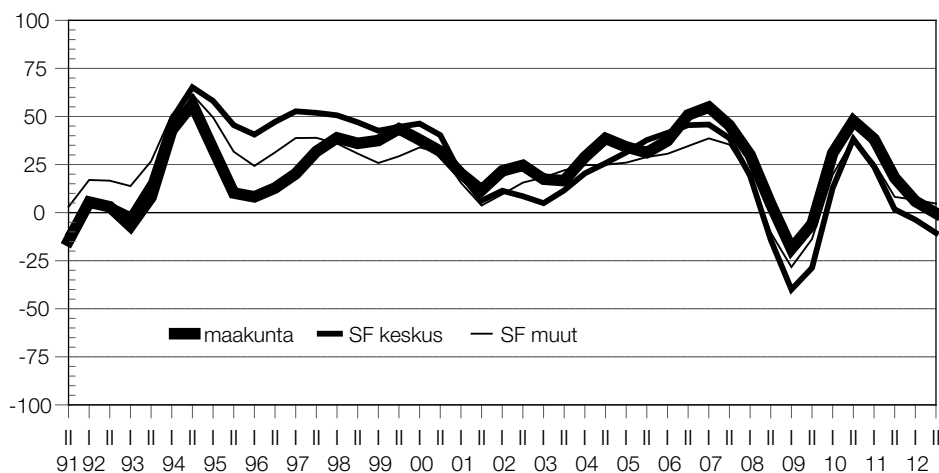
"Suurkuntauudistus heikentää rajusti maaseudun palveluja"

"Kuntarakennekeskustelu vaihtoehdotonta"

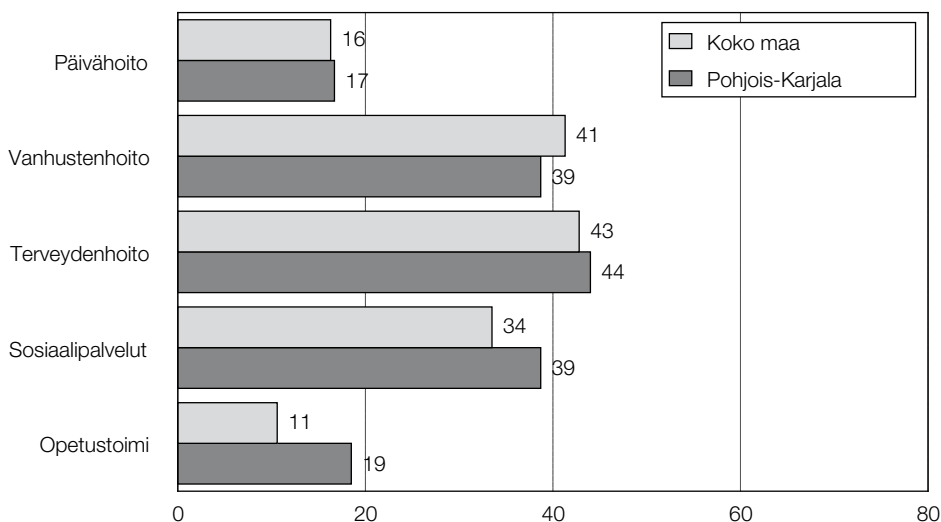
Kuvio 51. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



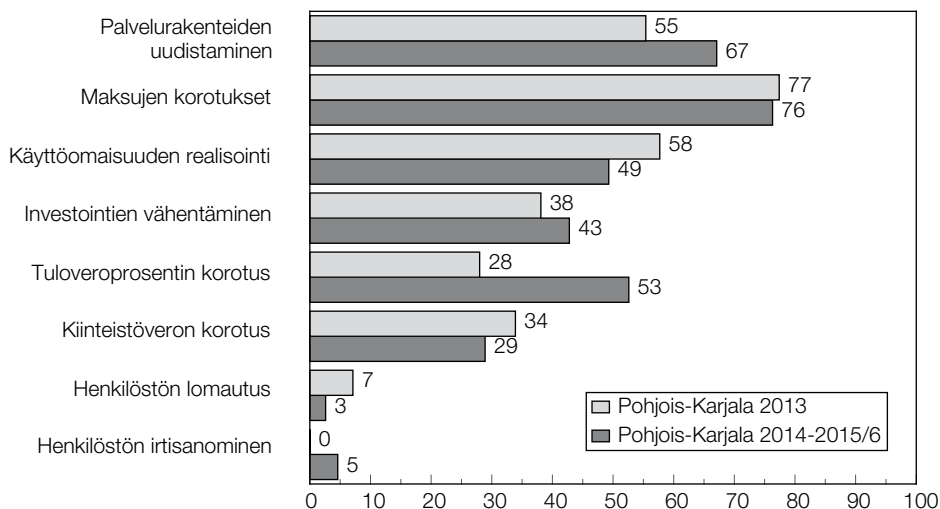
Kuvio 52. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 53. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 54. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



11 Norra Karelen (förtroendetal -5)

Bedömningarna om ekonomin och sysselsättningen i landskapet låg den här gången på -5 (i hela landet -12), medan de för ett år sedan var på en så låg nivå som -19. En mer återhållsam upplåning och bättre investeringsförväntningar inom industrin än i övriga landskap inverkade positivt. Det nettotal som beskriver skatteinkomsterna var dock lägre än genomsnittet. I balanseringen av kommunekonomin under åren 2013–2015 betonas förnyandet av servicestrukturen samt höjningar av avgifter. I landskapet fick den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen goda betyg.

12 Keski-Suomi (luottamusluku -14)

Aluebarometrin luottamusmittari sai Keski-Suomessa lokakuussa arvon -14. Tähän vaikuttivat eniten heikommät verotulo-odotukset sekä heikommät teollisuuden investointiodotukset. Velanotossa ollaan aikaisempaa varovaisempia. Työllisyystilanne on heikentymässä. Asuntorakentamisen investointiodotukset ovat vielä positiiviset ja kaupan ja palveluiden alalla jo miinuksella. Kuntatalouden tasapainottamisessa korostetaan maksujen korotuksia ja käyttöomaisuuden realisoimista. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle, lähikuntien ja valtion toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin keskimääräistä parempia kouluarvosanoja.

Teollisuuden investoinnit huolena

Luottamusmittari sai maakunnassa lokakuussa arvon -14. Tähän vaikuttivat eniten heikentyneet verotulo-odotukset (+17) sekä muuta maata heikommät teollisuuden investointiodotukset (-12). Velanotossa ollaan aikaisempaa varovaisempia. Asuntorakentamisen investointiodotukset ovat nyt niukasti positiiviset (+6), kun kaupan ja palveluiden alalla odotukset ovat jo painuneet miinukselle (-5). Hieman yli puolet (54 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kolme viidestä, joka on pienempi osuus kuin muissa maakunnissa keskimäärin. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,2, lähikunnille arvo 7,4 ja valtiolle arvosana 5,5 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan muita maakuntia enemmän palvelurakenteiden uudistamista, maksujen korotuksia ja käyttöomaisuuden realisoimista. Myös tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korotuksia on lähivuosina luvassa. Henkilöstön irtisanomiset saattavat tulla kyseeseen muutamien vuoden sisällä. Työllisyys (-4) on heikentymässä muiden maakuntien tavoin. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Keski-Suomessa muita maakuntia hankalampi terveydenhoidon tehtävissä ja opetustoimessa. Kunnissa korostetaan kuntien yhteistyötä keskimääräistä enemmän, joka heijastunee em. kouluarvosanoihin. Käyttäjien kannalta päättäjät katsovat päivähoitopalvelujen ja vanhustenhoidtopalvelujen kohenevan lähivuosina (saldoluku sai arvon +33), terveystalvelujen (+13) ei niinkään. Sosiaalipalvelut (-13) saattavat jopa heikentyä lähivuosina. Opetustoimen palveluista (-5) ollaan maakunnassa oltu huolissaan. Tilanne on parantunut, muttei oleellisesti.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Kunnan ympäristöystävälliset päätökset parantaneet kunnan imagoa"

"Kuntalaisten näkemys talouden tasapainossa pitämisen tärkeydestä oman päätösvallan säilyttämisessä yhtenäistynyt ja vahvistunut"

"Maaseutu aiotaan entistää erä- ja metsästysalueiksi"

"Kuntafuusio oli onnistunut alkuvuosina mutta tilanne heikentynyt, eivätkä odotukset ole täyttyneet"

"Aluerakenne on korjaantunut ja investointivelkaa on purettu uudisrakennuksilla ja remonteilla"

"Kunnan talous on kohtuullisessa kunnossa. Alijäämiä ei ole. Tärkeimmät investoinnit tehty"

"Investointikulut kohtuuttomat. Palvelutuotantoa viedään isompiin keskuksiin. Lähidemokratia ajetaan alas. Työmatkat pitenevät - hiilijalanjälki lisääntyy. Kunnasta viety pois kaikki valtion hallinnon toimi- ja työpaikat"

"2012 tilanne kriisiytyi, syntyi päättämättömyyden ongelma, johtajuuden ongelmia ja talouden kriisi"

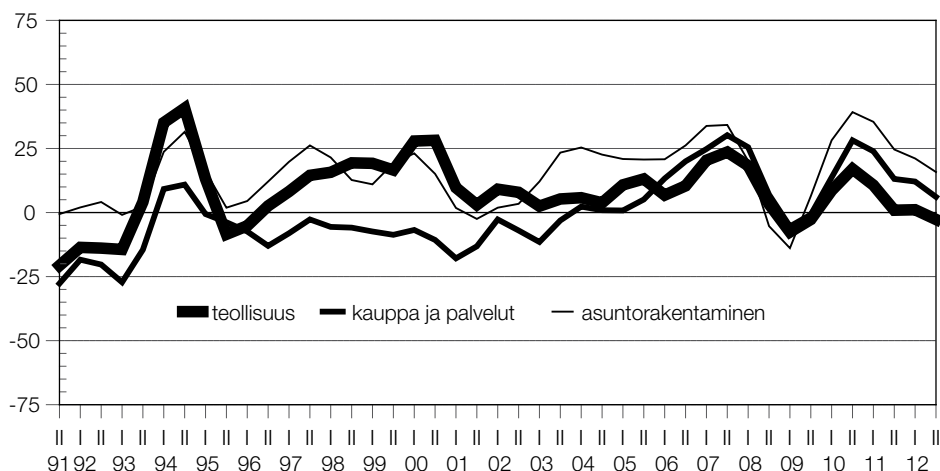
"Henkilöstön osuus päätöksenteossa sairaan korkea. Ei saada uudistuksia eikä leikkauksia päätöksentekoon."

"Koko rakenneuudistus heikosti valmisteltu. Mihin tätä maata oikein viedään?"

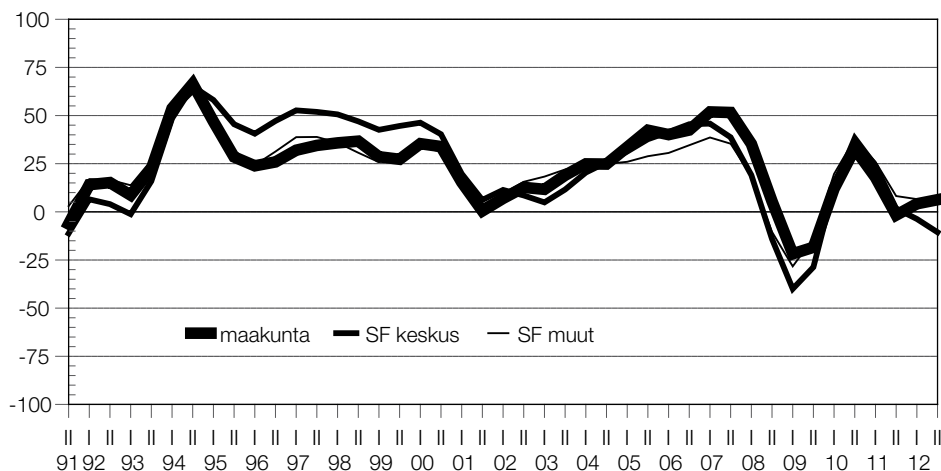
"Aito, epävirallinen vuoropuhelu ja vuorovaikutus kuntien kanssa unohdettu"

"Palvelut siirtyvät isoihin keskuksiin - asukkaat ja työpaikat perässä. Turha siten on mökkiläisten itkeä palveluiden perään, kun ei ketään ole enää auraamassa mökkitietä tai kauppoja, terveysasemia lähimailla."

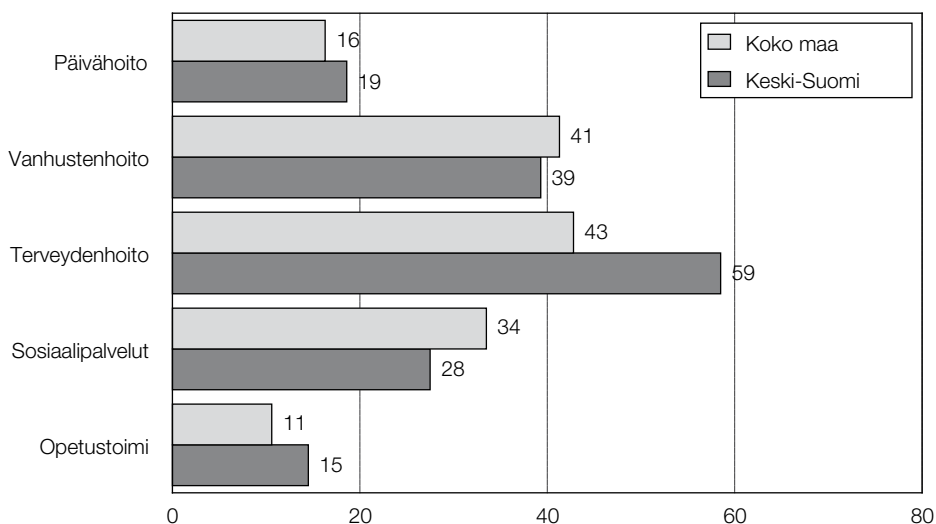
Kuvio 55. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



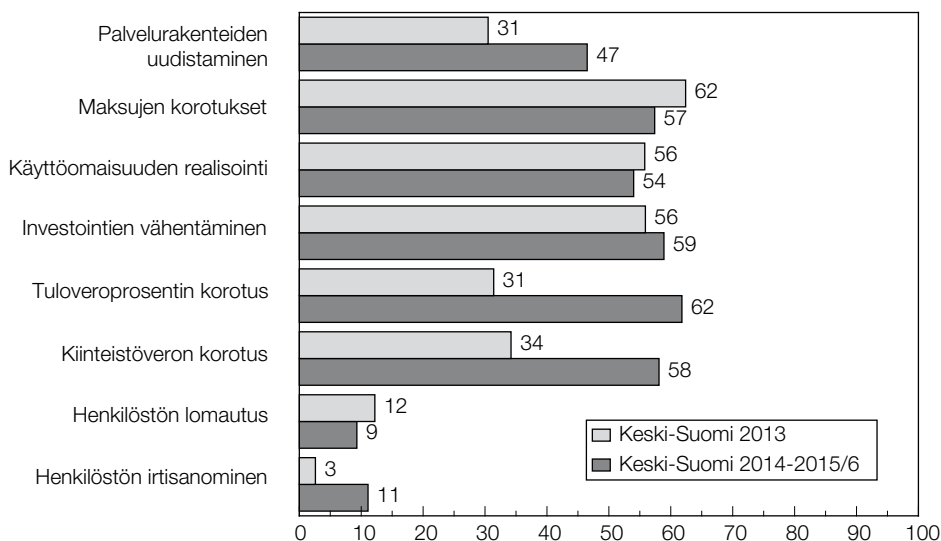
Kuvio 56. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 57. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 58. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



12 Mellersta Finland (förtroendetal -14)

Regionbarometerens förtroendetal fick i Mellersta Finland i oktober värdet -14. Till detta bidrog mest svagare förväntningar på skatteinkomsterna och svagare investeringsförväntningar inom industrin. Man är försiktigare än tidigare med att ta lån. Sysselsättningsläget håller på att försvagas. Investeringsförväntningarna inom bostadsbyggandet är ännu positiva, medan förväntningarna inom handel och tjänster redan är på minus. I balanseringen av kommunekonomin betonas höjningar av avgifter och realisering av anläggningstillgångar. I landskapet fick den egna kommunens agerande liksom också närkommunernas och statens åtgärder i samband med kommunreformen bättre betyg än genomsnittet.

13 Etelä-Pohjanmaa (luottamusluku -12)

Talousluku sai Etelä-Pohjanmaalla lokakuussa arvon -12. Vuosi sitten näkymät olivat maakunnassa tätäkin synkemmät. Hieman parempien näkymien taustalla ovat velanoton tarve ja yleinen ilmapiiri, jotka painoivat luottamusta alaspäin. Positiivista oli teollisuuden varsin hyvät investointinäkymät. Verotuloja kertyy kohtuullisesti. Työllisyystilanne heikkenee muun maan tahdissa. Kuntatalouden tasapainottamisessa korostuu investointien vähentäminen. Tuloveroprosentin korotuksia on ensi vuoden jälkeenkin odotettavissa. Oman kunnan ja lähikunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kunnista keskimääräistä parempi kouluarvosana, valtion toiminnalle taas keskimääräistä heikompi arvosana.

Velkamäärän kasvu huolena

Etelä-Pohjanmaan talouskehitystä on 1990- ja 2000-luvulla arvioitu samankaltaiseksi kuin muun Suomen.

Lokakuun mittauksessa aluebarometrin talousluku sai niin ikään arvon -12 (koko maa -10). Vuosi sitten näkymät olivat maakunnassa tätäkin synkemmät (-29). Hieman parempien – joskin edelleen heikkojen – näkymien taustalla ovat velanoton kasvaneen tarve (-73) ja yleinen ilmapiiri (-17), jotka painoivat luottamusta alaspäin. Positiivisena oli kuitenkin teollisuuden varsin hyvät (+24) investointinäkymät. Verotulo-odotukset ovat edelleen kohtuulliset (+24) kuten kaupan ja palveluiden investointi-odotukset (+6). Työllisyys heikkenee muun maan tahdissa.

Kolme viidestä (59 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2–3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Valtionosuuksien vähenemistä odotetaan yleisesti (85 %) Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin muita maakuntia parempi kouluarvosana 8,3, lähikunnille arvo 7,0 ja valtiolle hieman keskimäärää heikompi arvosana 5,3 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6). Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013–2015 korostetaan muita maakuntia enemmän investointien vähentämistä. Myös tuloveroprosentin korottamisia on vuoden 2013 jälkeenkin odotettavissa. Henkilöstön lomautukset voivat tulla kyseeseen lähivuosina.

Työllisyystilanteen odotetaan heikentyvän maakunnassa, tosin vuosi sitten arviot olivat vieläkin synkemmät. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Etelä-Pohjanmaalla muita maakuntia jonkin verran hankalampi vanhustenhoidon, terveydenhoidon ja erityisesti sosiaalipalvelujen tehtävissä. Päivähoidon tilanne käyttäjien kannalta arvioidaan melko hyväksi. Päättäjiä huolettavat terveydenhoidon palvelujen tulevaisuus vanhustenhoitopalveluja enemmän.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Kriisitietoisuus lisääntynyt päättäjien keskuudessa"

"On rohkeutta tarttua härkää sarvista"

"Olemme oma-aloitteisesti ja avoimesti aloittaneet selvitystöihin lähtemistä. K-9 kunnissa on positiivista virettä mm. alueen elinvoimaselvitysprosessiin"

"Suhdannetilanteesta huolimatta yritykset ovat investoineet / investoimassa merkittävästi"

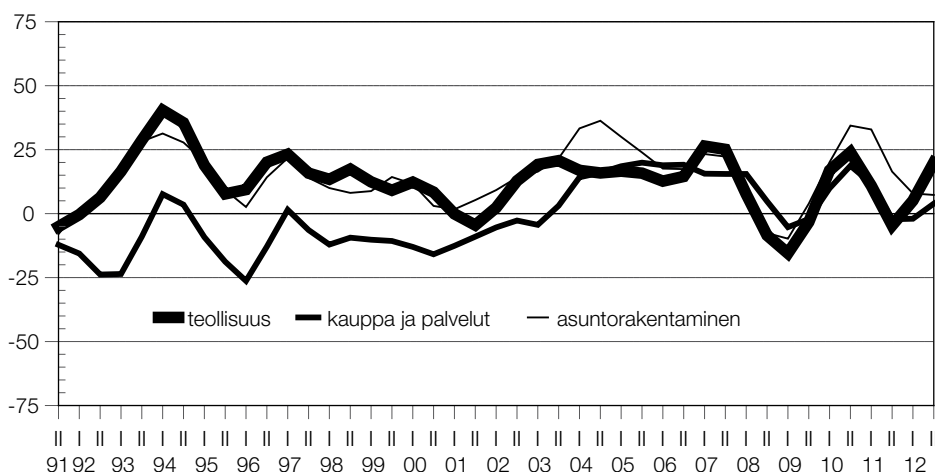
"Asian ytimestä ei puhuta: mitkä ovat kuntien palveluita, mitä niistä voisi karsia pois ja täydellinen lupaus ettei uusia palveluita valtion toimesta kunnille keksitä"

"Kuntarakennemuudistus on keskustaupunkivetoista, resurssit siirtyvät keskustaupunkien kehittämiseen. "Kuntatalous kiristyy, perusterveydenhuollon ja vanhustenhoidon lisääntyvät kustannukset. Yhteistyön puute naapurikuntien kanssa. Tulevaisuus tosi epäselvä"

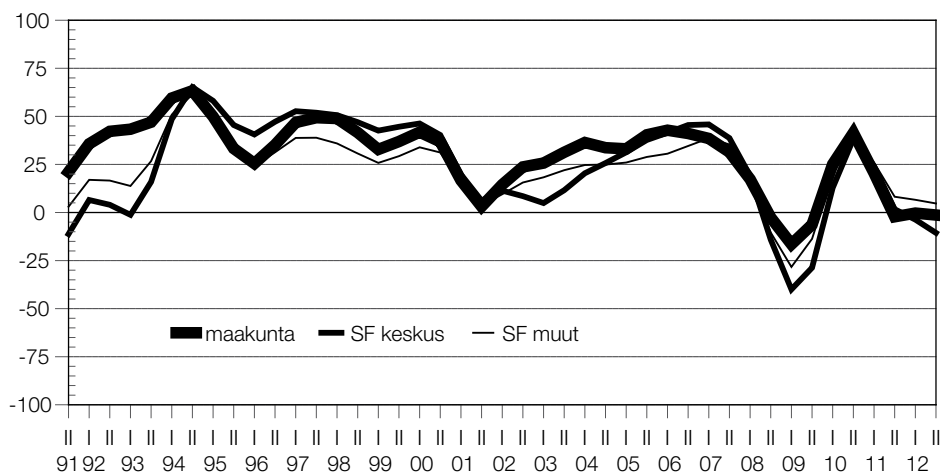
"Koko seudun menestymisen edellytykset menetetään kun ei päästä oikeasti tekemään yhteistyötä. Väsytystaistelu vie kaikki voimavarat kuntien tai seutukunnan kehittämisestä"

"Älytön keskittäminen muutaman kaupunkikeskuksen ympärille. Demokratia-vaje, jos tällainen toteutuu. Laajat alueet maastamme aiotaan jättää täysin oman onnensa varaan"

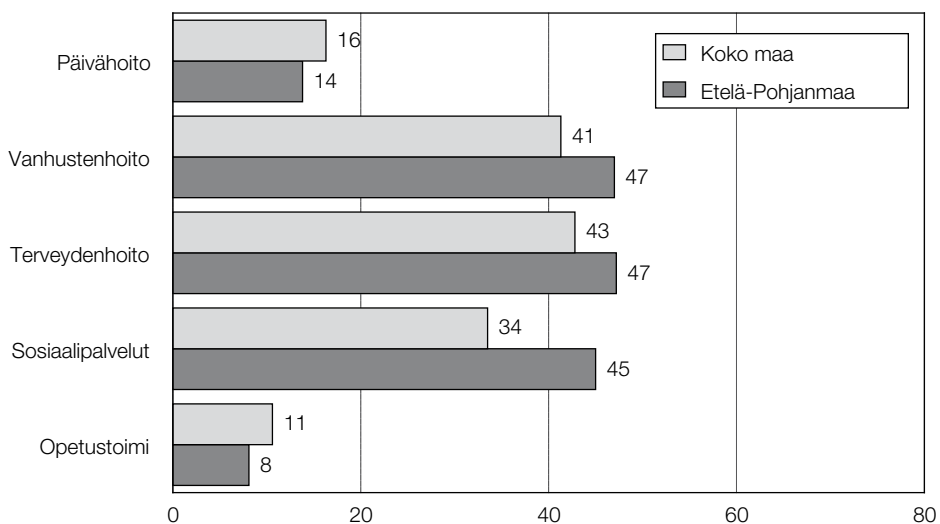
Kuvio 59. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinähyt, haustasoitettu saldoluuku (K6b)



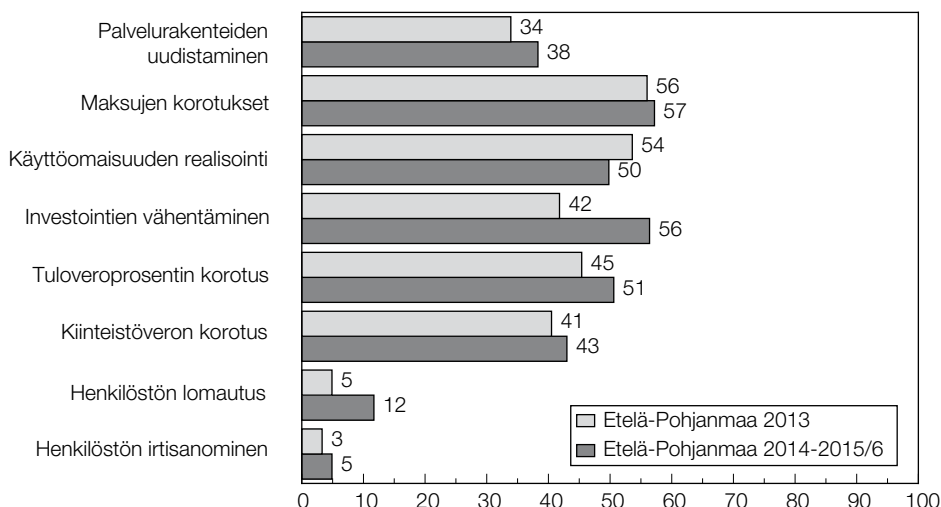
Kuvio 60. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 61. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 62. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2-3 vuotta, % (K4b)



13 Södra Österbotten (förtroendetal -12)

Förtroendetalet låg i Södra Österbotten i oktober på -12. För ett år sedan var utsikterna i landskapet ännu dystrare. Till grund för utsikterna ligger behovet av upplåning och en allmän atmosfär med en minskande inverkan på förtroendet. Positivt var de synnerligen goda investeringsutsikterna inom industrin. Skatteinkomsterna blir hyggliga. Sysselsättningsläget försvagas i samma takt som i övriga Finland. I balanseringen av kommunekonomin betonar man en minskning av investeringarna. Højningar av inkomstskattesatsen är att vänta också efter nästa år. Den egna kommunen och närkommunen fick bättre betyg än genomsnittet för sitt agerande i samband med kommunreformen, medan staten fick sämre betyg än genomsnittet.

14 Pohjanmaa (luottamusluku -9)

Aluebarometrin luottamusluku jäi lokakuun mittauksessa Pohjanmaalla arvoon -9, joka vastaa maakuntien keskitasoa. Verotulo-odotukset ovat vielä melko hyvät. Kaupan ja palveluiden investointi-odotukset ovat kohtuulliset. Sen sijaan velanottoon joudutaan laajasti turvautumaan. Verorahoituksen odotetaan kiristyvän. Kuntataloutta tasapainotetaan korottamalla maksuja, vähentämällä investointeja ensi vuoden jälkeenkin. Oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin melko hyvä kouluarvosana.

Verotulot vielä kohtuutasolla – velanotto huolettaa

Aluebarometrin luottamusluku on sekä 1990-luvulla että 2000-luvulla ollut Pohjanmaalla keskimääräistä parempi. Lokakuun mittaus sai Pohjanmaalle lähes saman arvon (-9) kuin muissa kunnissa keskimäärin (-10). Tähän olivat vaikuttamassa toisaalta huomattavasti paremmat verotulo-odotukset, joka sai arvon +42 (koko maa +10) sekä selvästi muita maakuntia paremmat kaupan ja palveluiden investointi-odotukset (+20). Sen sijaan velanottoon (-68) joudutaan turvautumaan laajemmin kuin muissa maakunnissa (-48). Kaksi kolmesta (68 %) odottaa kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Valtionosuuksien vähenemistä odottaa samoin kaksi kolmesta. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 7,8, lähikunnille arvo 6,7 ja valtiolle arvosana 5,4 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korotuksia. Investointien vähentäminen ensi vuoden jälkeen ja tuloveroprosentin korottaminen ovat muita kuntia yleisempää. Henkilöstön lomautukset voivat tulla kyseeseen lähivuosina ja irtisanomisia harkitaan jo lähiaikoina. Työllisyystilanne on heikentymässä. Arviot ovat tosin viime syksyn tasolla. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Pohjanmaalla muita maakuntia hankalampi vanhustenhoidon, päivähoidon ja erityisesti sosiaalipalvelujen tehtävissä. Terveystenhoidon ja päivähoidon tehtävissä tilanne on nyt helpompi. Pohjanmaalla, erityisesti Vaasan seudulla, päivähoidon ja vanhustenhoidon palvelut nähdään käyttäjien kannalta kehittyvän hyvään suuntaan lähivuosina. Terveystenhoidon, sosiaalipalvelujen ja opetustoimen palvelujen osalta kehitys nähdään ongelmallisempana.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Kommun med befolkningsökning i en region med ett livskraftigt näringsliv. bra befolkningsstruktur. Tillräckligt stor inv för att ha mångsidig service. Välutvecklat servicenät. Trivsamma boendemiljöer, låg arbetslöshet"

"Kuntarakenneuudistuskustelun myötä noussut esiin asioita, joita ei muutoin olisi tullut käsiteltyä"

"Uudistuspaine antaa uudistuksille potkua ja vauhtia. Ihmisten mielenkiinto asioihin lisääntyy"

"Det hade varit mycket bättre om vi kunde fokusera på att utveckla goda serviceformer för en hållbar service och ekonomi i framtiden istället för att fokusera kommungränser"

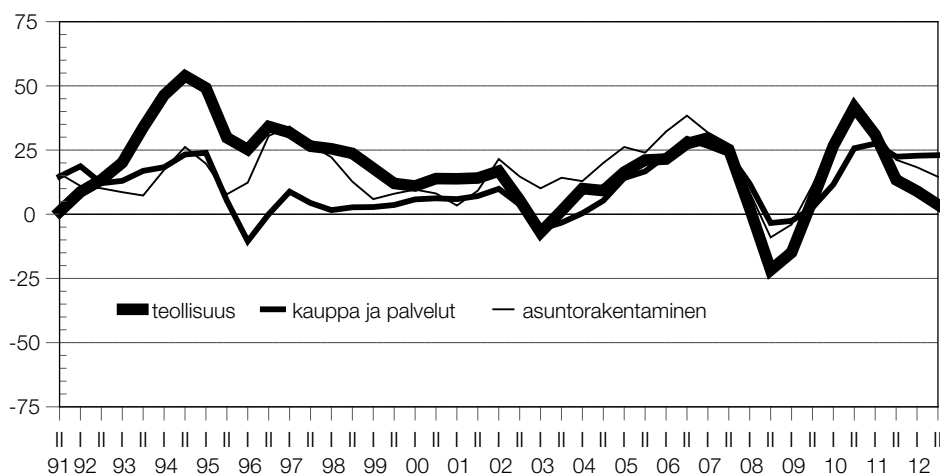
"Ei nähdä mitä säästöjä liitokset voisivat aikaansaada. Palvelut tulee keskittymään kaupunkeihin"

"Hårt tryck på investeringar för att bygga ut servicen både inom dagvård och äldreomsorg. Ökande skuldbörda. Minskade statsandelar. Hårt tryck för kommunfusion"

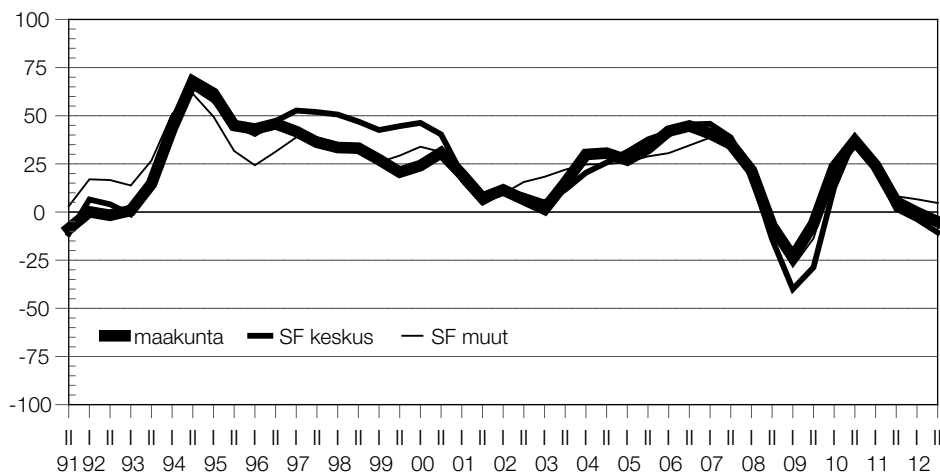
"Kommunreformens intentioner bygger inte på vetenskap eller forskning. Man försöker dra hela landet över en kam och försöker skapa strukturer utifrån ett matematiskt tänkande"

"Kuntarakennekeskustelut ovat aiheuttaneet hyvien suhteiden tulehtumiseen naapurikuntien välillä"

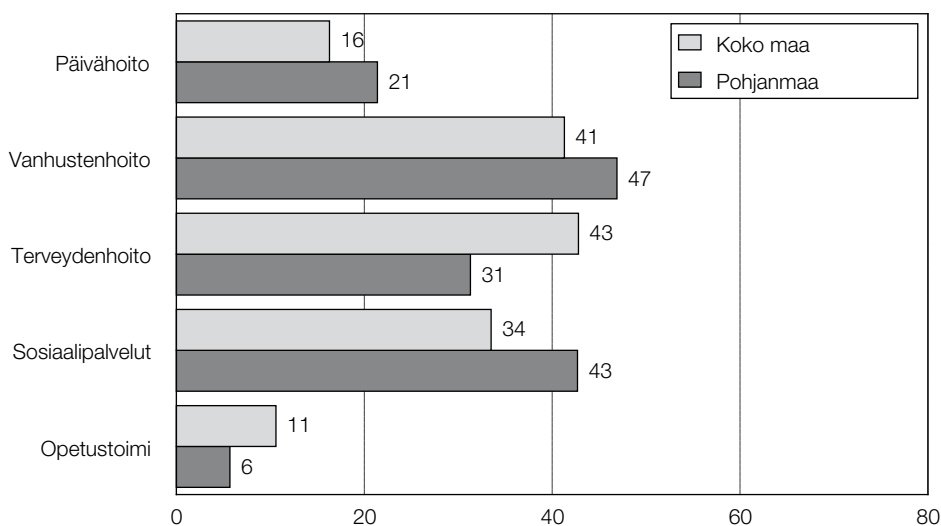
Kuvio 63. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



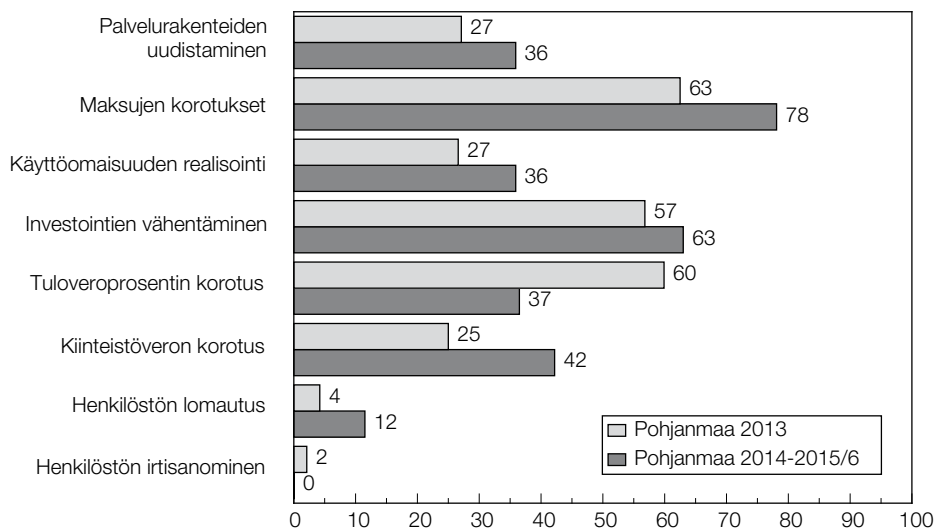
Kuvio 64. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 65. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 66. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



14 Österbotten (förtroendetal -9)

Regionbarometerns förtroendetal stannade i mätningen i oktober i Österbotten på värdet -9, som motsvarar genomsnittet för landskapen. Skatteinkomsterna förväntas fortfarande bli rätt så goda. Investerings-förväntningarna inom handel och tjänster är hyggliga. Däremot är man tvungen att i stor utsträckning utnyttja upplåning. Man förutspår att skattefinansieringen blir stramare. Kommunekonomin balanseras genom att höja avgifter och minska investeringar också efter nästa år. Den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen fick ganska goda betyg.

15 Keski-Pohjanmaa (luottamusluku -6)

Aluebarometrin luottamusluku sai lokakuun mittauksessa arvon -6 kun koko maassa jäätiin arvoon -10. Verotulo-odotukset ovat maakunnassa vielä hyvät. Sen sijaan velanottoon joudutaan turvautumaan laajasti. Asuntorakentamisen, kaupan ja palveluiden sekä teollisuuden investointi-odotukset ovat muihin maakuntiin verrattuna varsin mainiot. Työllisyysnäkymät ovat kuitenkin heikentymässä. Tuloveroprosentin korotuksia on tiedossa vuodesta 2014 eteenpäinkin. Maakunnassa oman kunnan ja lähikunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin varsin hyvät kouluarvosanat.

Verotulo-odotukset hyvät – velanottoon joudutaan silti turvautumaan

Aluebarometrin luottamusluku on 1990-luvulla ollut maakunnassa alle ja 2000-luvulla hiukan yli maan keskiarvon. Lokakuun mittauksessa talousluku taloustilanteeseen nähden kohtuuhyvän arvon -6 kun koko maassa jäätiin arvoon -10. Verotulo-odotukset ovat maakunnassa vielä hyvät (+44). Sen sijaan velanottoon joudutaan turvautumaan laajasti (-85). Asuntorakentamisen (+29), kaupan- ja palveluiden (+19) sekä teollisuuden (+17) investointi-odotukset ovat muihin maakuntiin verrattuna mainiot ja heikentyneet työllisyysnäkymät (-10) ovat maan keskitasoa. Verorahoitus on kuitenkin kiristymässä sillä lähes kaikki

Hyvin yleisesti (85 %) arvioidaan kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana (koko maa 66 %). Valtionosuuden heikentymisen näkymät ovat yhtäläiset. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,4, lähikunnille arvo 7,5 ja valtiolle arvosana 5,2 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan muita maakuntia enemmän tuloveroprosentin korottamista vuodesta 2014 eteenpäin. Myös maksujen korottaminen ja kiinteistöveron korottaminen ovat lähivuosina yleisiä. Investointien vähentäminen on edessä jo aikaisemminkin. Käyttöomaisuuden realisoiminen ei sen sijaan ole erityisesti esillä. Henkilöstön lomautuksiin ja irtisanomisiin voidaan joutua turvautumaan lähivuosina.

Työllisyystilanne näyttää nyt hiukan paremmalta kuin muissa maakunnissa. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Keski-Pohjanmaalla muita maakuntia hankalampi sosiaalipalvelujen tehtävissä, mutta erityisesti terveydenhoidon ja päivähoidon tehtäviin on vaikea saada työvoimaa. Terveydenhoidossa tilanne nähdään hankalana erityisesti Kokkolan ulkopuolisissa kunnissa. Päättäjiä huolestaa vanhusten hoidon (arvo -27) ja sosiaalitoimen palvelujen (-19) kehitys käyttäjien kannalta lähivuosina.

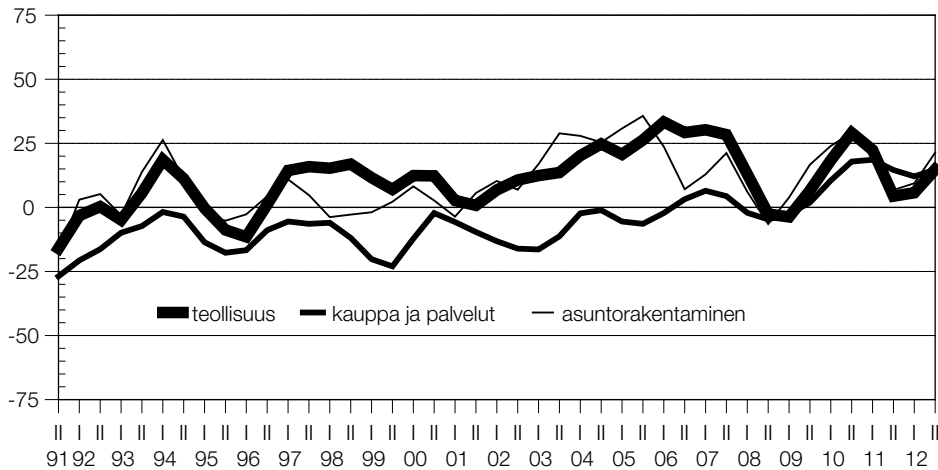
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

”Toivottavasti valtionosuusjärjestelmä, kuntien ja valtion tehtäväjako ja yksilön ja yhteiskunnan vastuu saadaan järkeville tolille”

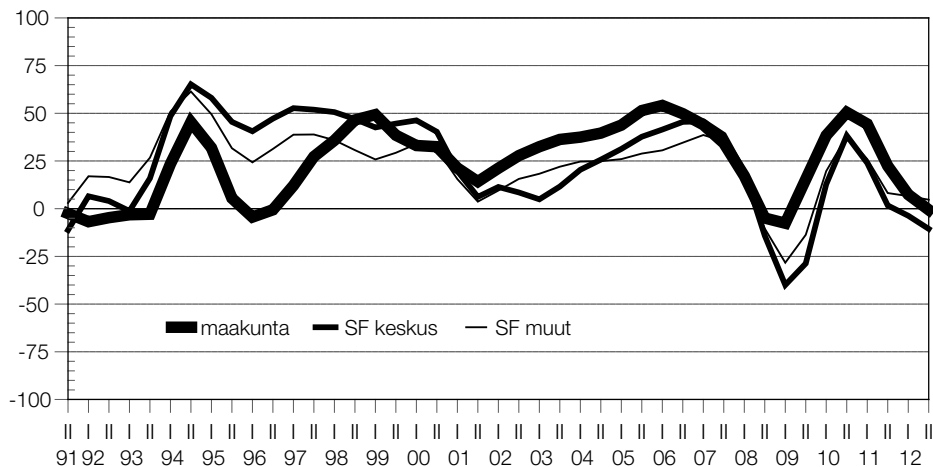
”Valtiovalta ei ota huomioon nykyisin hyvin toimivaa yhteistyötä, vaan haluaa pakottaa kunnat kuntaliitoksiin mm. mediaa hyväksikäyttäen. Harvaanasutulla ja pitkien etäisyyksien kunnissa kuntaliitoksissa syrjäseutujen asukkaat tulevat jäämään 'mopen' asemaan. Palvelujen saatavuus ja laatu heikkenee. Asukkailla ei ole mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon riittävästi, koska päätöksentekijöitä ei saada pienen väestöpohjan takia päättäjiksi”

”Yleinen huomio tulisi kääntää hallinnosta toiminnan suunnitteluun erityisesti ylikunnallisella tasolla”

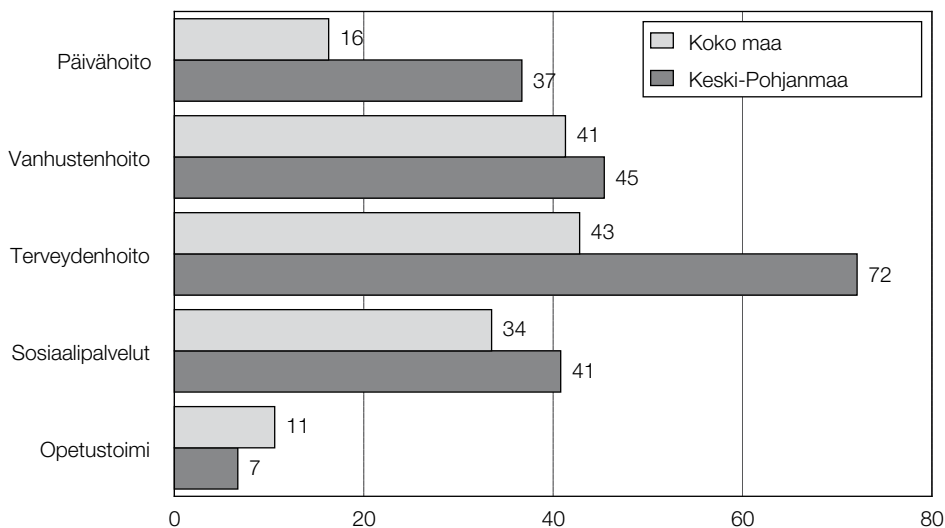
Kuvio 67. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäkymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)



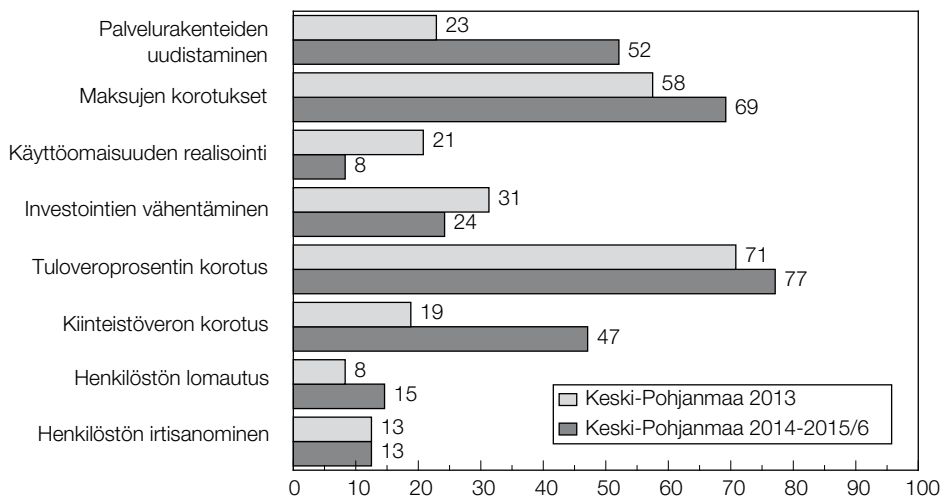
Kuvio 68. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 69. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosiin 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 70. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



15 Mellersta Österbotten (förtroendetal -6)

Regionbarometerns förtroendetal fick i mätningen i oktober värdet -6, då värdet för hela landet var -10. Skatteinkomsterna förväntas fortfarande vara goda i landskapet. Däremot blir det i stor utsträckning nödvändigt med upplåning. Investeringsförväntningarna inom bostadsbyggande, handel och tjänster samt industrin var alldeles utmärkta jämfört med övriga landskap. Sysselsättningsutsikterna håller dock på att försvagas. Höjningar av inkomstskattesatsen är att vänta också från år 2014 framåt. I landskapet fick den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen mycket goda betyg.

16 Pohjois-Pohjanmaa (luottamusluku -5)

Luottamus talouteen on laskusuhdanteessa ollut Pohjois-Pohjanmaalla yleensä muita maakuntia heikompaa ja korkeasuhdanteessa muita korkeammalla. Aluebarometrin luottamusluku sai nyt arvon -5. Keskimäärää parempia laskusuhdanteen lukemia selittävät kohtuulliset verotulot ja maltillinen velanotto. Teollisuuden investointiodotukset ovat niukasti plussalla kun ne muualla ovat jo miinuksella. Työllisyysnäkymät ovat hieman synkentyneet. Yleinen ilmapiiri kunnissa on varsin hyvä. Verorahoitus on kiristymässä. Kunnat nostavat maksuja, vähentävät investointejaan sekä suunnittelevat tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korottamista ensi vuoden jälkeenkin. Oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin hyvä kouluarvosana.

Yleinen ilmapiiri kunnissa hyvä

Aluebarometrin luottamusluku sai nyt arvon -5 (koko maa -10). Taustalla ovat kohtuulliset verotulot (+41) ja muita maltillisempi velanotto. Myös teollisuuden investointiodotukset ovat niukasti plussalla (+3) kun ne kunnissa keskimäärin ovat painuneet miinukselle (-4). Asuntorakentamisen (+7) ei odoteta juuri vilkastuvan nykyisestä. Yleinen ilmapiiri on kunnissa keskimäärää parempi. Kun vuosi sitten kolmannes odotti kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana, niin nyt näin arvioi jo kaksi kolmesta. Valtionosuuksien vähenemistä odottaa kolme viidestä. Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,1, lähikunnille arvo 7,0 ja valtiolle arvosana 5,6 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Talouden tasapainottamisessa vuosina 2013-2015 korostetaan maksujen korottamista, investointien vähentämistä sekä tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korottamista. Henkilöstön lomautuksiin voidaan joutua turvautumaan jo ensi vuonna. Työttömyyden (-5) arvioidaan hieman lisääntyvän ensi vuonna kun keväällä näkymät olivat vielä hyvät (+27). Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Pohjois-Pohjanmaalla varsin hyvä niin päivähoidon, vanhustenhoidon, terveydenhoidon, sosiaalipalvelujen kuin opetustoimen tehtävien osalta. Niin päivähoidon (arvo +4), vanhustenhoidtopalvelujen (+17), terveydenhoitopalvelujen (+6) kuin opetustoimen (+4) palvelujen arviot käyttäjien kannalta eivät ole hyviä, mutta eivät kovin huonojakaan. Sosiaalitoimen palvelut saivat ainoana miinusmerkkisen (-5) arvion, kun kysyttiin palvelujen kehityksen lähivuosien suuntaa.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommentteista:

”Ei olla hötkyilty asian suhteen. Odotellaan ja katsellaan kun kuntauudistus kaatuu suurimmalta osaltaan”

”Rohkeita, uusia avauksia valtion taholta”

"Päättäjien haluttomuus tunnustaa tosiasioita"

"Asiantuntijat ja tiedotusvälineet ovat selkeästi ottaneet kriittisemmän kannan kuntaliitoksiin"

"Maataloudessa investoidaan ja teollisuus ei ole vähentänyt väkeä tai investointejaan"

"Kuntarakennemuutoksesta on paljastunut riittävän ajoissa suuri kupla!"

"Luonnonvarat Suomelle ratkaiseva kansantalouden kannalta, ei ole saanut mitään roolia kuntarakenneskustelussa"

"Olemme juuri saattaneet liki 20 vuoden rakennusohjelman päätepisteeseen ja kuntamme infra on aikalailla valmis. Kuntarakennemuutos ajaa luultavasti alas liki kaikki leikattavissa olevat palvelut"

"Teemme Suomen suurinta kuntien yhdistymistä parhaillaan"

"Uusi Oulu: positiivinen asenne ja usko onnistumiseen"

"Investointien myötä kunnan velkaantuminen on lisääntynyt. Käyttötalous kuitenkin ylijäämäinen"

"Alueellisia eikä maantieteellisiä eroja ole huomioitu riittävästi.

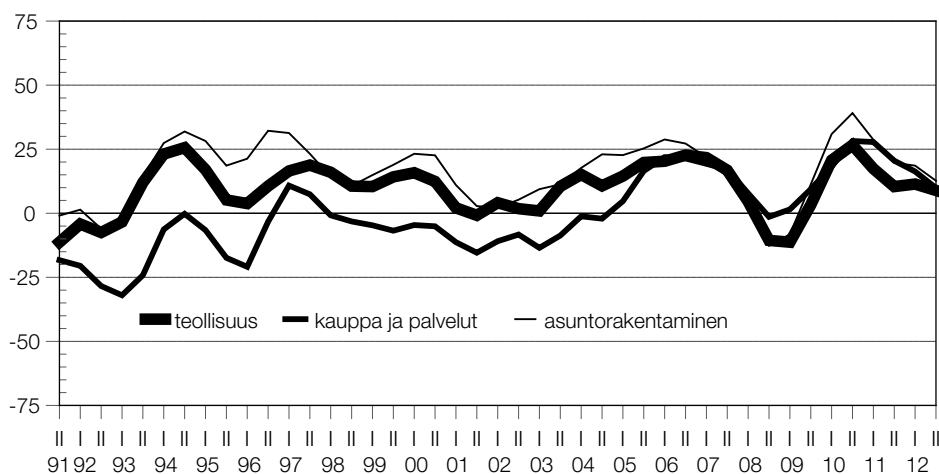
"Kunnan alue ei voi olla puolen maakunnan kokoinen"

"Kuntauudistuksen venyminen tulee pitemmän päälle TODELLA kalliiksi"

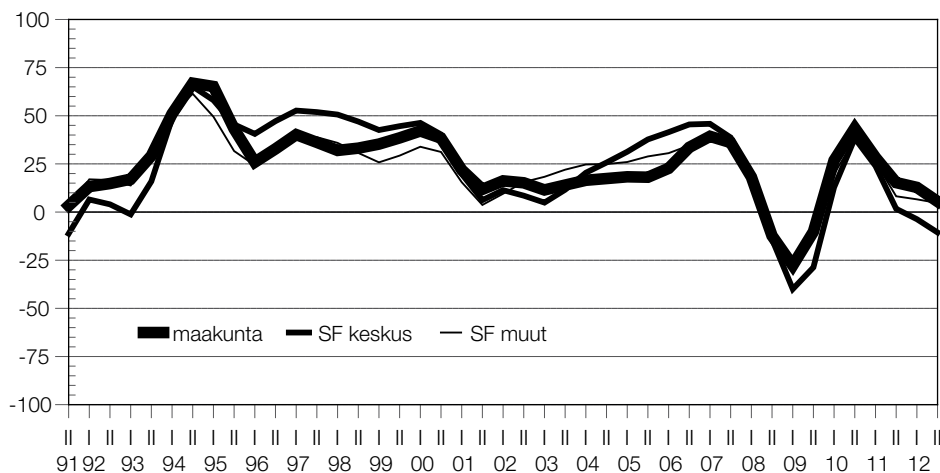
"Kun samaan aikaan monta uudistusta, lopputulemana jonkin asteinen halvaantuminen. Potilaat (kunnat) ovat hengissä, mutta ovatko letkut irtoamassa?"

"Väellä ja voimalla nykyhallitus runnoo yhteiskuntaa haavoittavaa kehitystä eteenpäin"

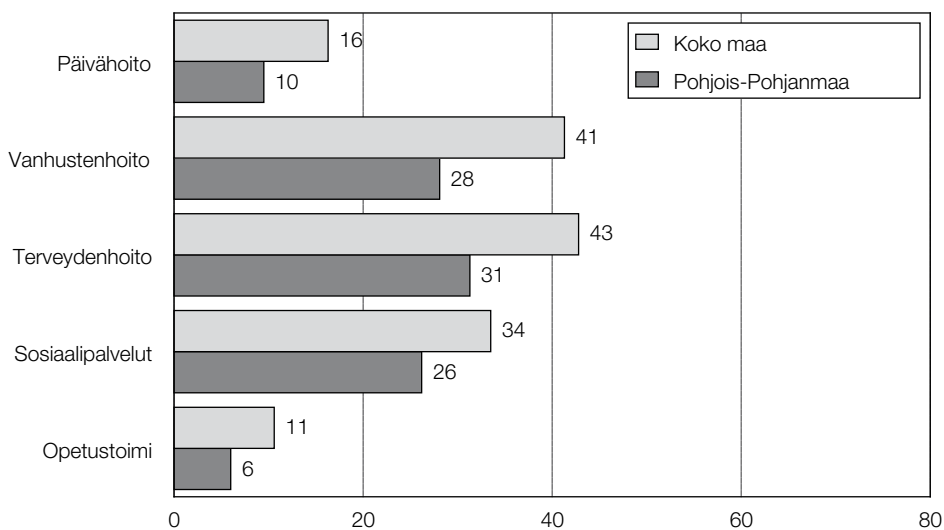
Kuvio 71. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäykymät, kausitasoitettu saldoluuku (K6b)



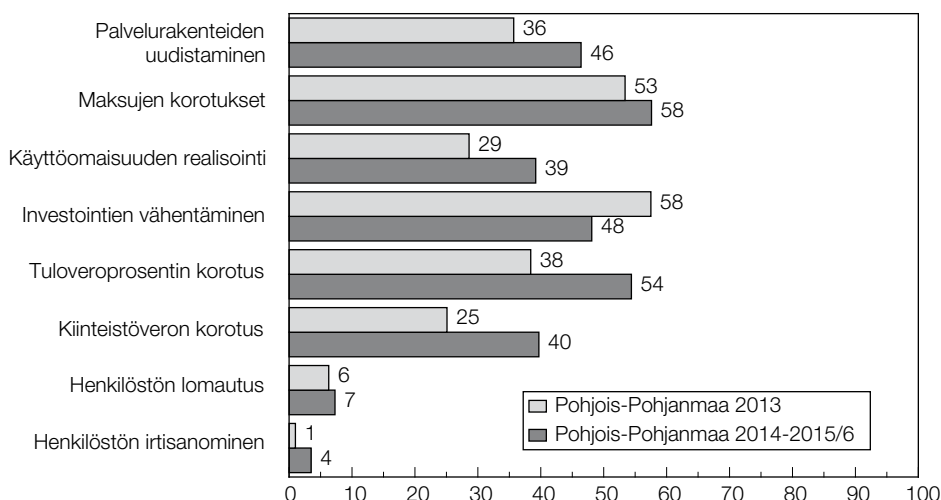
Kuvio 72. Työttömyyden kehitysnäkymät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 73. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 74. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



16 Norra Österbotten (förtroendetal -5)

Under lågkonjunkturer har förtroendet för ekonomin i allmänhet varit svagare i Norra Österbotten än i övriga län, medan det varit starkare under högkonjunkturer. Regionbarometerns förtroendetal låg nu på -5. Ett bättre tal än genomsnittet under lågkonjunkturer förklaras av att skatteinkomsterna är hyggliga och upplåningen återhållsam. Investeringsförväntningarna inom industrin är svagt på plus, medan de på andra håll redan är på minus. Sysselsättningsutsikterna har blivit något dystrare. Den allmänna atmosfären i kommunerna är mycket god. Skattefinansieringen håller på att bli stramare. Kommunerna höjer avgifter, minskar sina investeringar och planerar att höja inkomstskattesatsen och fastighetsskatten också efter nästa år. Den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen fick goda betyg.

17 Kainuu (luottamusluku -39)

Luottamusluku Kainuussa on edelleen maan heikoin ja jäi arvoon -39 (koko maa -10). Kaikki luottamusmittarin osatekijät työllisyyttä lukuun ottamatta osoittivat muita maakuntia selvästi heikompia arvoja. Myös yleinen luottamus tulevaisuuteen on selvästi muita synkempi. Verotulokertymä jää ensi vuonna heikoksi, velkamäärä kasvaa, kaupan ja palveluiden investointiodotukset ovat alhaalla. Myös teollisuuden investointiodotukset ovat heikot. Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013–2015 korostetaan maksujen korottamista ja investointien vähentämistä. Oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin hyvä kouluarvosana.

Luottamus talouteen ja investointeihin heikkoa

Aluebarometrin luottamusluku erottui Kainuussa viime vuoden tavoin maakunnista heikoimpana ja jäi arvoon -39 (koko maa -10). Kaikki luottamusmittarin osatekijät työllisyyttä lukuun ottamatta – joka sekin jäi niukasti miinukselle – osoittivat muita maakuntia heikompia arvoja. Verotulokertymä odotetaan jäävän ensi vuonna heikoksi (-6), velkaa otetaan muita maakuntia laajemmin. Myös asuntorakentamisen investointiodotukset (-36) ovat alhaalla. Kaupan ja palveluiden odotukset ovat tätäkin heikommalla (-49) ja teollisuuden investointiodotukset (-38) ovat syksyn 2009 tasolla. Positiivista on, että odotukset eivät yllä 90-luvun alun pohjalukemien tasolle. Kun vuosi sitten kolme viidestä odotti kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2–3 vuoden aikana niin nyt osuus on 89 prosenttia. Valtionosuuksien vähene mistä odottaa yhtä suuri osuus. Kuntatalouden tasapainottamisessa vuosina 2013–2015 korostetaan muita maakuntia enemmän maksujen korottamista ja investointien vähentämistä. Henkilöstön lomautuksiin ja irtisanomisiin voidaan joutua vuodesta 2014 lähtien.

Maakunnassa oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 8,0, lähikunnille arvo 6,7 ja valtiolle arvosana 5,5 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Työllisyysnäkökulmat ovat muuhun maahan nähden kohtuulliset ja vuoden takaiseen nähden paremmat. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Kainuussa muita maakuntia hankalampi päivähoitoon, terveydenhoitoon, sosiaalipalvelujen ja opetus-toimen tehtävissä. Sen sijaan vanhustenhoitoon tehtävissä tilanne nähdään melko hyvänä. Terveydenhoitoon palvelut saivat aikaisempaa paremman arvion, kun kysyttiin palvelujen kehityksen lähivuosien suuntaa.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Hyvää metsäteollisuuden rakennemuutoksen onnistunut hoito. Koulutus- ja innovaatiojärjestelmän kehittyminen. Kaupan alan ja palvelujen investoinnit. Lähi-seudun kaivannaisteollisuuden ja matkailun kasvu ja investoinnit"

"Hyvää realistiset käsitykset kunnan tulevaisuudesta"

"Valtiovallan taholta selvä keskittämisp yrkimys eli autioittaa Pohjois- ja Itä-Suomi. Ei huomioida Suomen maantieteellistä laajuutta"

"Vapaa- ajan ja ns. kakkosasumisen suosio kasvaa koko ajan, mikä edellyttää osaltaan toimivia lähipalveluja myös maaseutualueille. Maaseudulta löytyy edelleen uusia ideoita kotimaisten raaka-aineiden jalostamiseen ja energian tuottamiseen, jos viranomaiset eivät sitä liialla byrokratialla estä"

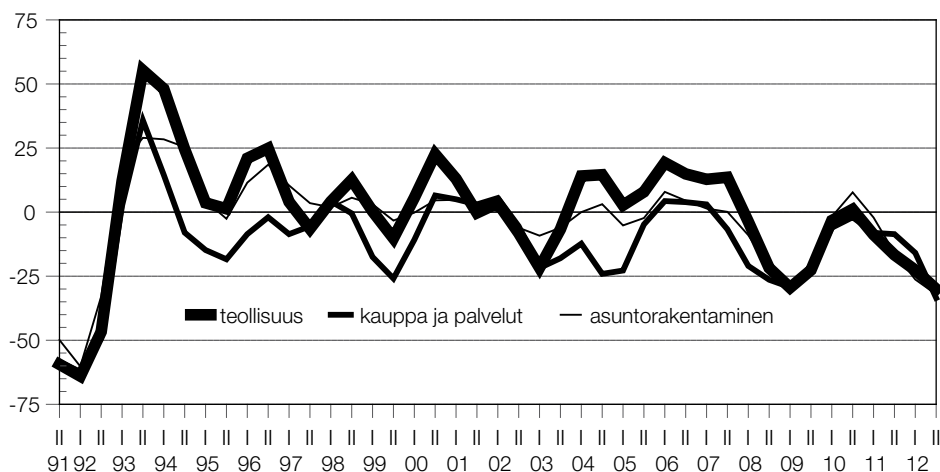
"Helsingin himmeli en piirtäjillä erittäin huono kokonaisnäkemys koko laajan maan todellisesta tilanteesta. Käytännössä maksamme heikkenevistä palveluista kalliimman hinnan kuin omana tai pienempinä yksikköinä toimiessa"

"Kuntarakennemuudistus unohtanut maaseudun ihmiset ja heidän palvelujen tarpeensa, keskittäminen ei paranna saavutettavuutta eikä huoltosuhdetta"

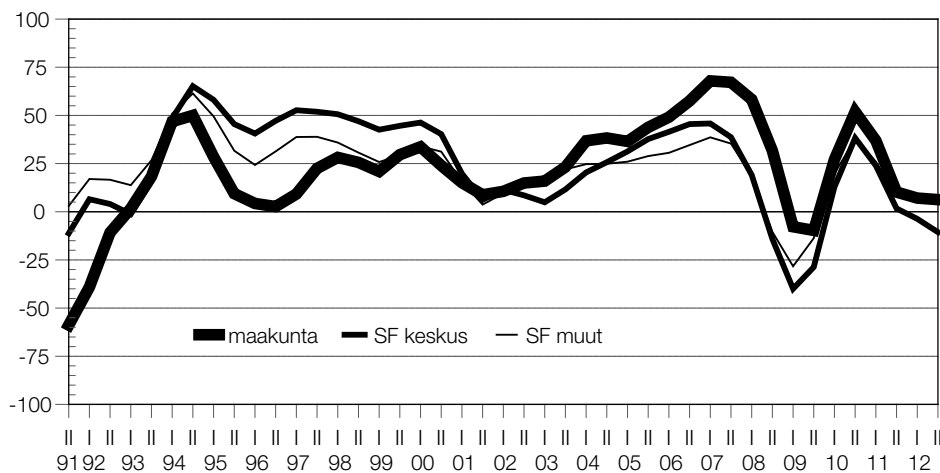
"Lähipalvelut ovat kuntarakennemuudistuksessa todella uhattuina. Miten puhdasta kotimaista ruokaa tuottavat maatilayrittäjät sekä uusiutuvaa kotimaista energiaa ja ekologista rakennuspuuta tuottavat metsätalouden toimijat voivat elää maaseudulla?"

"Suur kuntien reuna-alueet kuihtuvat pois, esimerkkejä Kainuusta jo hiljenneet Säräisniemi, Vuolijoki ja Suomussalmen vanha kirkonkylä"

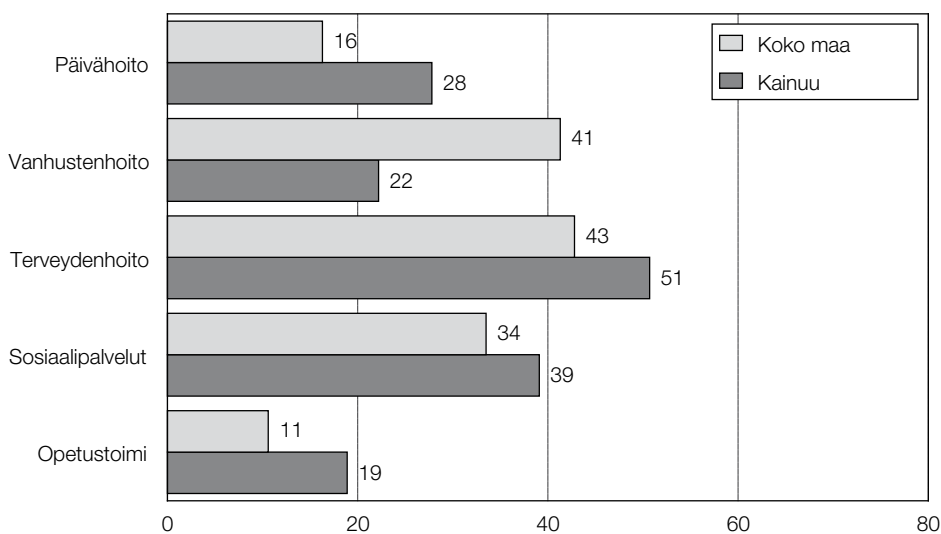
Kuvio 75. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäköymät, haussit asoitettu saldolu ku (K6b)



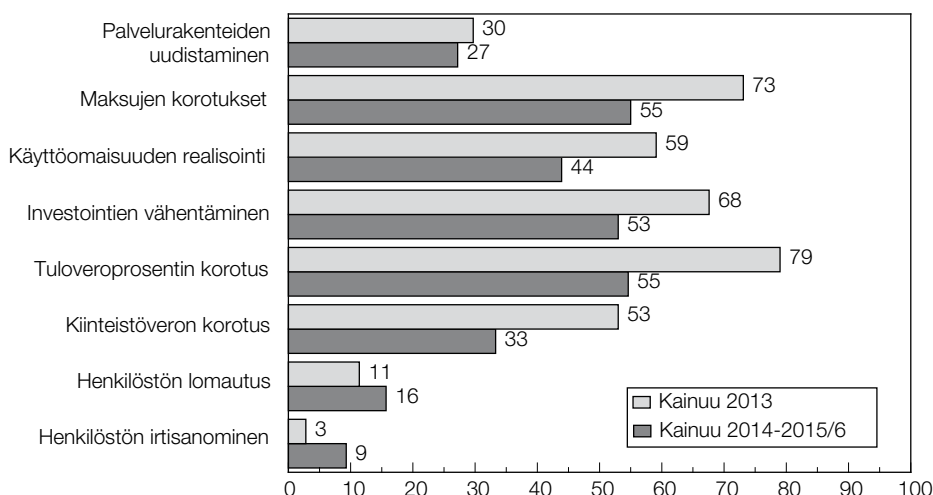
Kuvio 76. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 77. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 78. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



17 Kajanaland (förtroendetal -39)

Förtroendetalet i Kajanaland är fortfarande det svagaste i landet och ligger på -39 (hela landet -10). Alla delfaktorer i förtroendeindikatorn, med undantag av sysselsättningen, visar klart svagare värden än i övriga landskap. Också det allmänna förtroendet för framtiden är klart dystrare. Skatteinkomsterna blir svaga nästa år och skuldbeloppet ökar. Inom handel och tjänster är investeringsförväntningarna låga. Också inom industrin är investeringsförväntningarna låga. I balanseringen av kommunekonomin under åren 2013–2015 prioriteras höjningar av avgifter och en minskning av investeringar. Den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen fick goda betyg.

18 Lappi (luottamusluku +8)

Lapin maakunnassa luottamus talouteen ja työllisyyteen on korkealla. Kaikki luottamusmittarin osatekijät näyttävät parempia arvoja kuin maakunnissa keskimäärin. Verotulo-odotukset ovat hyvät, velanotossa ollaan maltillisia ja työllisyysodotukset ovat muuta maata paremmat. Niin asuntorakentamisen, kaupan ja palvelujen kuin teollisuuden investointiodotukset ovat varsin hyvät. Kuntatalouden tasapainottamisessa painopiste on vuoden 2013 jälkeisissä toimissa. Oman kunnan ja lähikuntien toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin hieman heikommät kouluarvosanat kuin muissa maakunnissa.

Luottamus talouteen ja työllisyyteen maakunnista parhaimpia

Lapin kehitysnäkymät ovat olleet koko maan keskiarvoa korkeammalla niin 1990-luvulla kuin 2000-luvullakin.

Aluebarometrin luottamusluku asettui nyt selvästi muita maakuntia paremmalle tasolle arvoon +8 (koko maa -10). Kaikki luottamusmittarin osatekijät näyttävät parempia arvoja kuin maakunnissa keskimäärin.

Verotulo-odotukset ovat selkeän hyvät (+52), velkaa joudutaan ottamaan, mutta hieman muita vähemmän.

Työllisyysodotukset ovat muuta maata paremmat (+13). Niin asuntorakentamisen (+27), kaupan ja palvelujen (+21) kuin teollisuuden (+11) investointiodotukset ovat muita maakuntia paremmat.

Verorahoitus kuitenkin on kiristymässä. Vuosi sitten kolme viidestä odotti kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana. Nyt tiukennusta odottaa kolme neljästä. Valtionosuuksien vähenemisen osalta luvut ovat kasvaneet samassa määrin. Ilmapiiri maakunnassa on kuitenkin positiivinen. Oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin kouluarvosana 7,5, lähikunnille arvo 6,8 ja valtiolle arvosana 5,3 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Kuntatalouden tasapainottaminen ajoittuu Lapissa vuoden 2013 jälkeisiin vuosiin. Vuonna 2013 korotetaan lähinnä maksuja ja uusitaan palvelurakenteita. Henkilöstön lomautuksiin voidaan joutua turvautumaan lähivuosina. Arviot kuntayhteistyön merkityksestä ovat hieman laskeneet. Rovaniemen seudun ulkopuolella. Työllisyysnäkymät ovat verrattain hyvät ajankohtaan nähden. Kuntasektorilla työvoiman saatavuus on Lapissa muita maakuntia hankalampi vanhustenhoidon, erityisesti terveydenhoidon, sosiaalipalvelujen ja myös opetustoimen tehtävissä. Vanhustenhoidon palvelut saivat aikaisempaa paremman arvion, kun kysyttiin palvelujen kehityksen lähivuosien suuntaa. Opetustoimen palveluissa arviot ovat tätä kriittisempiä.

Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Kaivostoiminnan myötä kuntamme kehitys näyttää hyvältä. Työttömien määrä alenee"

"Kunta kuntauudistuskeskustelun vuoksi yhtenäisempi ja enemmän yhteen hii-
leen puhaltava"

"Taloustilanne vakaa, siirtyminen isompiin peruskuntiin ei alueemme asukkai-
den tilannetta paranna"

"Suurin osa valtuutetuista ei ymmärrä kunnan taloustilannetta"

"Venäjän rajaliikenne kasvaa kovaa vauhtia ja se ennen pitkää vaikuttaa myönteis-
esti kuntamme kehitykseen. Soklin kaivoksen avaaminen on kuntamme kannalta
piristysruiske liike-elämälle. Kuntarakennemuutoksella kunnat pakotetaan yhteis-
työhön johon ne eivät muutoin kykene"

"Joudumme investoimaan etupainotteisesti ja velkaannumme, toivottavasti kasvu
jatkuu ja lainat pystytään hoitamaan"

"Tulisi ottaa huomioon pohjoisen erityispiirteet varsinkin sosiaali- ja terveys-
asioissa"

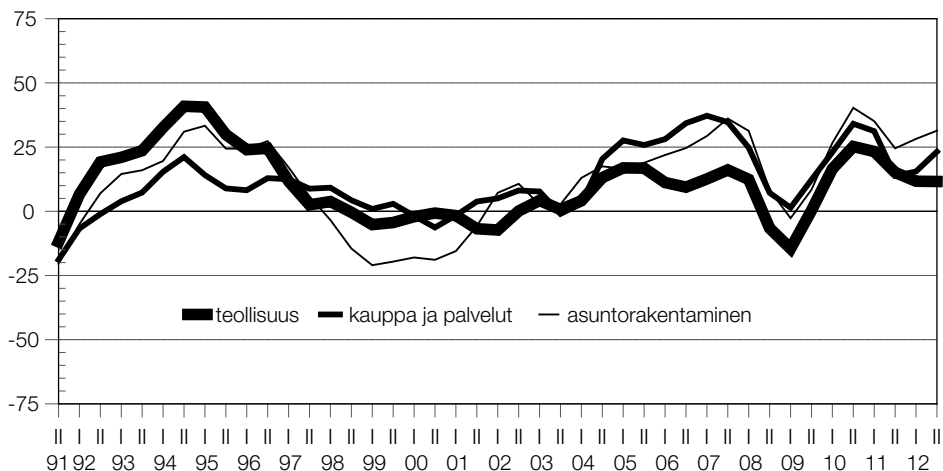
"Lähidemokratian merkitys pienenee. Etäisyydet palvelujen saantiin pitenee enti-
sestään. Valtionosuuksien heikennys vie pohjan talouden hoitamiselta"

"Sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä olisi saatava pikaisesti selvyys"

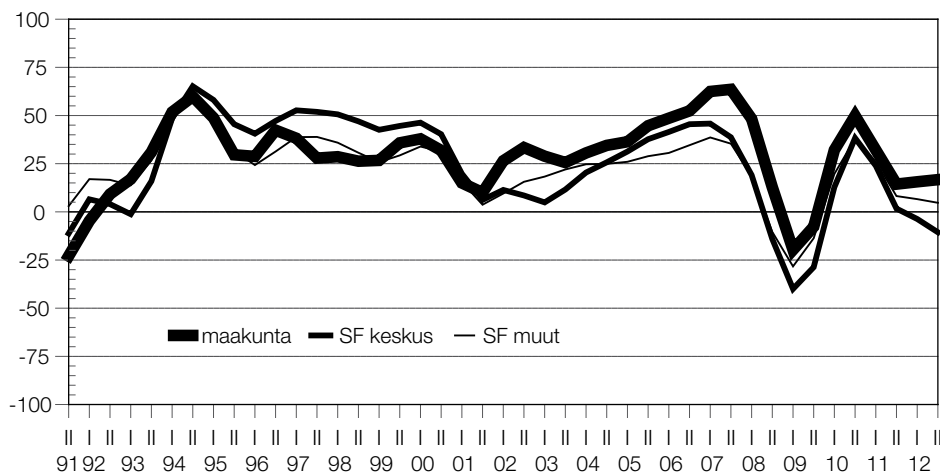
"Valtio pakenee alueelta, suurimpana Rajavartiolaitos. Kuntauudistuksen pitäisi
keskittyä vain Soteen, Muu tulee luontevasti ja ilman suurehkoja pakkoja perässä
pienellä viiveellä.

"Virkamiesjohdolla ja enemmistöllä poliittisista päättäjistä on erittäin kielteinen
kanta kaikkeen yhteistyöhön ja kuntaliitokseen"

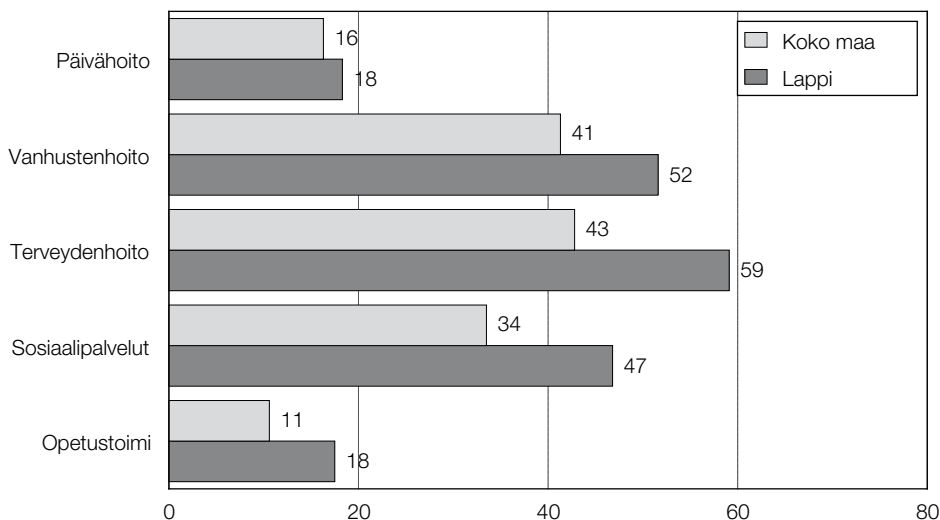
Kuvio 79. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen
investointinäykymät, kausitasoitettu saldoluku (K6b)



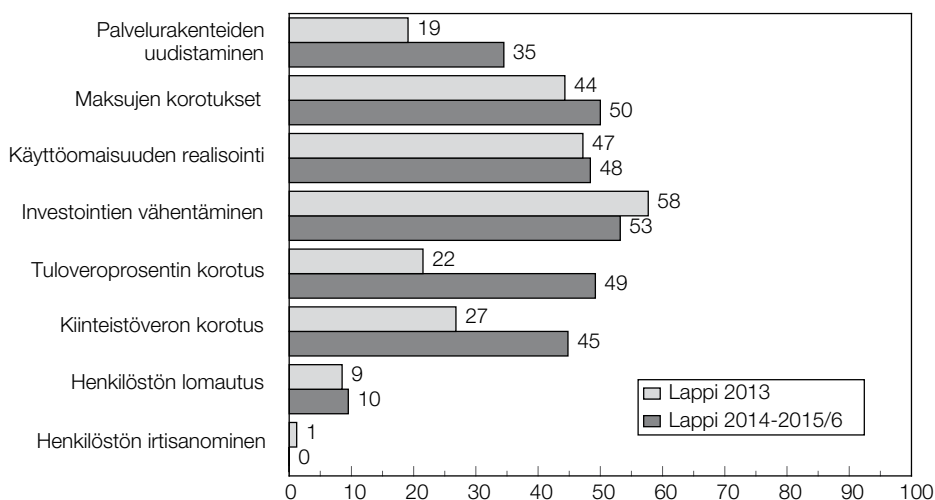
Kuvio 80. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 81. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 82. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



18 Lappland (förtroendetal +8)

I Lappland är förtroendet för ekonomin och sysselsättningen högt. Alla delfaktorer i förtroendeindikatorn visar bättre värden än i landskapen i genomsnitt. Skatteinkomsterna förväntas vara goda, upplåningen återhållsam och sysselsättningen bättre än i övriga Finland. Investeringsförväntningarna är mycket goda inom bostadsbyggande, handel och tjänster samt inom industrin. I balanseringen av kommunekonomin ligger tonvikten på åtgärder efter år 2013. Den egna kommunen och närkommunerna fick något sämre betyg för sitt agerande i samband med kommunreformen jämfört med övriga landskap.

19 Ahvenanmaa (luottamusluku -16)

Aluebarometrin luottamusluku tippui arvoon -16. Taustalla ovat niukempi verotulonäkymä ja kaupan ja palveluiden heikentyneet investointinäkymät. Velanotto on maltillista. Työllisyysnäkymät ovat heikentyneet aikaisemmasta selvästi ja ne ovat mannermaatakin heikommät. Myös kaupan ja palveluiden investointinäkymät ovat aikaisempaa selvästi heikompia. Verorahoitus on kiristymässä myös Ahvenanmaalla lähivuosina. Kaikki kunnat painottavat kuntien yhteistyötä alueella.

Kehitysodotukset heikentyneet aikaisemmasta

Aluebarometrin luottamusluku oli 1990-luvulla keskimäärin hiukan parempi kuin mannermaalla ja 2000-luvulla hiukan heikempi kuin mannermaakunnissa. Loka-kuun mittauksessa luottamusluku tippui arvoon -16 (koko maa -10), joka vastaa syksyn 2008 lukemia, mutta ei yllä 90-luvun alun lamalukemien tasolle. Taustalla ovat niukempi verotulonäkymä (+11) kuin aikaisemmin. Myös velkaa (-11) joudutaan ottamaan. Velanotto on kuitenkin maltillista. Työllisyysnäkymät (-23) ovat nyt mannermaata heikommät. Myös kaupan ja palveluiden investointinäkymät (-18) ovat aikaisempaa selvästi heikompia. Samoin teollisuuden investointiodotukset ovat nyt painuneet miinukselle (-5). Kun vuosi sitten noin puolet odotti kunnan ali- tai ylijäämän heikentyvän seuraavan 2-3 vuoden aikana niin luku nousi lokakuussa 70 prosenttiin (mannermaa 66 %). Verorahoitus on kiristymässä myös Ahvenanmaalla lähivuosina.

Kuntataloutta tasapainotetaan uudistamalla palvelurakenteita, korottamalla maksuja ja vähentämällä investointeja. Tuloveroprosentin ja kiinteistöveron korotusaikeet ajoittuvat vuoden 2013 jälkeen.

Maakunnassa (asiayhteys poikkeaa mannermaasta) oman kunnan toiminnalle kuntien uudistamisessa annettiin kouluarvosana 7,2, lähikunnille arvo 6,4 ja valtiolle arvosana 6,3 (koko maa 8,0 - 6,9 - 5,6).

Työllisyysnäkymät ovat heikentyneet myös Ahvenanmaalla. Kuntasektorilla työvoiman saatavuudessa ei Ahvenanmaalla näyttäisi kuitenkaan olevan ongelmia. Vanhustenhoidon palveluissa on Ahvenanmaalla kohtuuhyvät näkymät, kun kysyttiin palvelujen kehityksen lähivuosien suuntaa. Kuntayhteistyötä korostetaan niin Maarianhaminan seudulla kuin sen ulkopuolellakin.

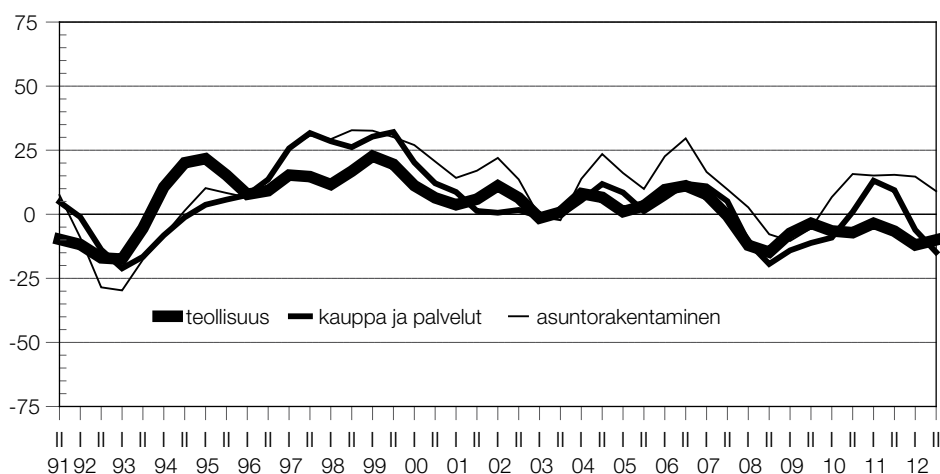
Poimintoja maakunnan päättäjien kommenteista:

"Diskussionen har kommit igång och reaktionerna är inte SÅ tvära och mot som man kunde kanske förväntat sig"

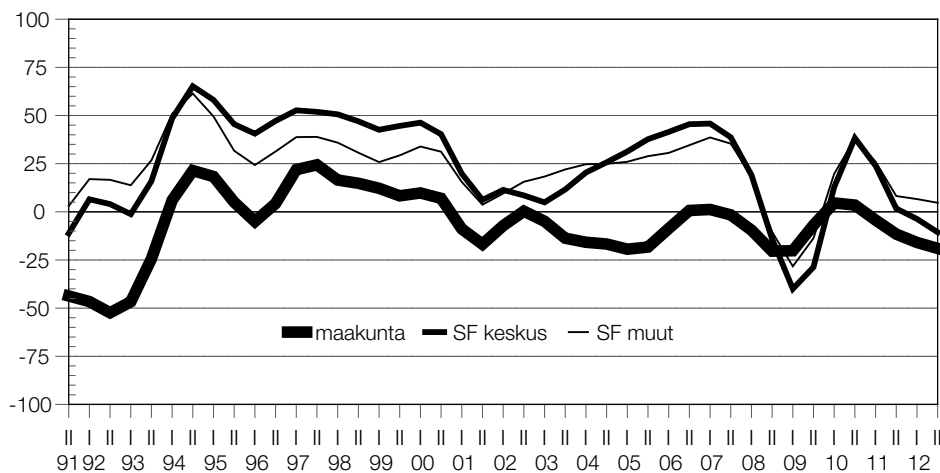
"Den åländska kommunreformen har alldeles nyss startat. Det är sannolikt att förnuftigare investeringsbeslut kommer att tas efter en kommunsammanslagning"

"Stordriftsfördelarna' med stadsdrift tunnas ut när servicen skall distribueras till alla 'landsändar' på Åland, om denna service skall hålla samma standard som i centralorten"

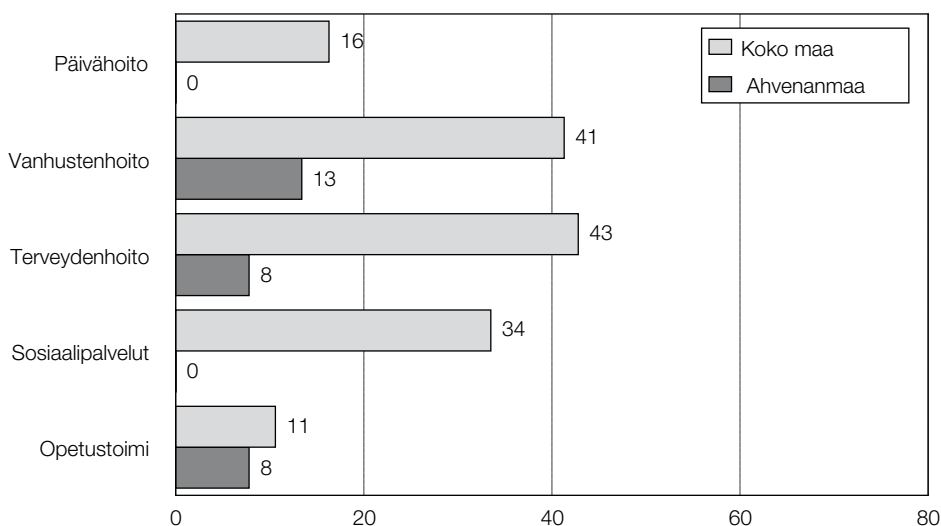
Kuvio 83. Teollisuuden, kaupan ja palveluiden sekä asuntorakentamisen investointinäykymät, haustasoitettu saldoluku (K6b)



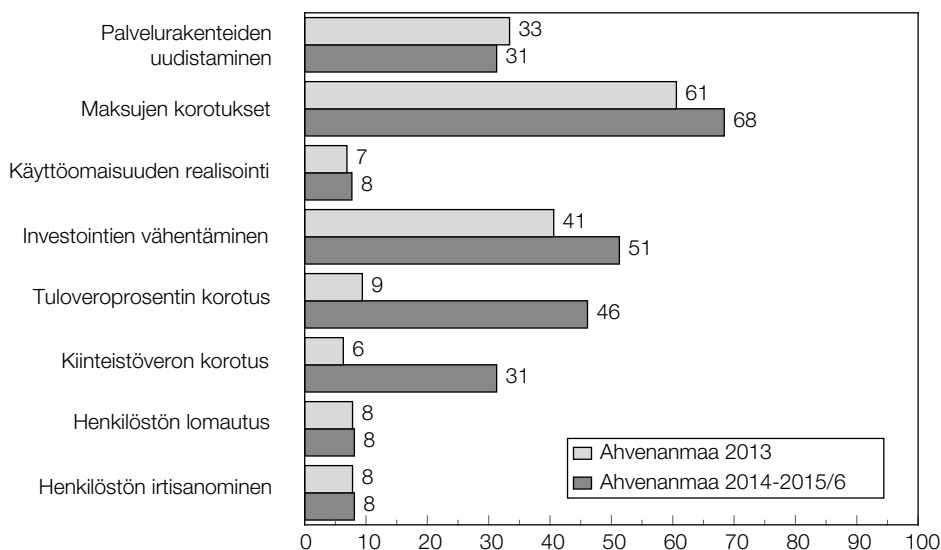
Kuvio 84. Työttömyyden kehitysnäkömät maakunnassa ja koko maassa, kausitasoitettu saldoluku (K5b)



Kuvio 85. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2013–2016 (prosenttiosuus kuntien päättäjistä, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan) (K9)



Kuvio 86. Kuntatalouden tasapainottamiskeinot vuosi 2013 ja sitä seuraavat 2–3 vuotta, % (K4b)



19 Åland (förtroendetal -16)

Regionbarometerns förtroendetal föll till -16. Bakom ligger utsikter om knappare skatteinkomster och försvagade investeringsutsikter inom handel och tjänster. Upplåningen är återhållsam. Sysselsättningsutsikterna har klart försvagats från tidigare och är till och med svagare än på fastlandet. Också investeringsutsikterna inom handel och tjänster är klart svagare än tidigare. Under de närmaste åren blir skattefinansieringen stramare också på Åland. Alla kommuner betonar samarbete mellan kommunerna i landskapet.

Alueluokitus

MAAKUNNAT

Keskusaluekunnat

Muut kunnat

SEUTULUOKITUS

Helsingin metropolialue

Suuret kaupunkiseudut

Keskisuuret kaupunkiseudut

Teolliset kaupunkiseudut

Maaseutumaiset seudut ja

Harvaan asutut seudut

Helsingin metropolialue

Helsingin, Porvoon ja Riihimäen seutu

Suuret kaupunkiseudut

Turun, Tampereen, Kuopion, Joensuun, Jyväskylän, Vaasan ja Oulun seutu

Keskisuuret kaupunkiseudut

Salon, Porin, Hämeenlinnan, Lahden, Kouvolan, Kotka-Haminan, Lappeenrannan, Mikkelin, Savonlinnan, Ylä-Savon, Kajaanin, Seinäjoen, Rovaniemen ja Mariehamns stad seutu

Teolliset kaupunkiseudut

Raaseporin, Vakka-Suomen, Rauman, Etelä-Pirkanmaan, Imatran, Varkauden, Jämsän, Äänekosken, Jakobstadsregionen, Kokkolan, Raahen ja Kemi-Tornion seutu

Maaseutumaiset seudut

Loviisan, Åboland-Turunmaan, Loimaan, Kaakkois-Satakunnan, Pohjois-Satakunnan, Forssan, Luoteis-Pirkanmaan, Kaakkois-Pirkanmaan, Lounais-Pirkanmaan, Ylä-Pirkanmaan, Pieksämäen, Sisä-Savon, Keski-Karjalan, Joutsan, Suupohjan, Kuusio-kuntien, Järviseedun, Kyrönmaan, Sydösterbotten, Kaustisen, Nivala-Haapajärven, Ylivieskan ja Ålands landsbygd seutu

Harvaan asutut seudut

Koillis-Savon, Pielisen-Karjalan, Kehys-Kainuun, Keuruun, Saarijärvi-Viitasaaren, Oulunkaaren, Haapaveden-Siikalatvan, Koillismaan, Torniolaakson, Itä-Lapin, Tunturi-Lapin, Pohjois-Lapin ja Ålands skärgård seutu

1.		Tulovero- prosenttia korotetaan	Pidetään ennallaan	Tulovero- prosenttia lasketaan
a) Arvioikaa kunnanvaltuuston päätöstä tuloveroprosentista vuodelle 2013:		☐	☐	☐
b) Arvioikaa kunnanvaltuuston päätöstä tuloveroprosentista vuodelle 2014:		☐	☐	☐

2. Arvioitteko kuntanne verotulojen:	Lisään- tyvän	Pysyvän ennallaan	Vähän- tyvän
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐

3. Arvioitteko kuntanne velkamäärän olevan:	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐

4. Mitä keinoja kuntatalouden tasapainottamiseksi arvioitte kunnassanne käytettävän:	vuonna 2013	sitä seuraavien 2-3 vuoden aikana
a) Tuloveroprosentin korotus	☐	☐
b) Kiinteistöveron korotus	☐	☐
c) Maksujen korotus	☐	☐
d) Investointien vähentäminen	☐	☐
e) Käyttöomaisuuden realisointi	☐	☐
f) Henkilöstön irtisanominen	☐	☐
g) Henkilöstön lomautus	☐	☐
h) Palvelurakenteiden uudistaminen, miten? _____	☐	☐
i) Muu toimintamenojen vähentäminen (pl. henkilöstömenot) _____	☐	☐

5. Arvioitteko työttömyyden kunnassanne:	Lisään- tyvän	Pysyvän ennallaan	Vähän- tyvän
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna?	☐	☐	☐

6. Arvioitteko investointien määrän kuntanne alueella olevan:	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi
a) kuluvana vuonna edelliseen vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
- teollisuudessa	☐	☐	☐
- maa- ja metsätaloudessa	☐	☐	☐
- asuntorakentamisessa	☐	☐	☐
- kaupan ja palvelujen alalla	☐	☐	☐
b) seuraavana vuonna kuluvaan vuoteen verrattuna	☐	☐	☐
- teollisuudessa	☐	☐	☐
- maa- ja metsätaloudessa	☐	☐	☐
- asuntorakentamisessa	☐	☐	☐
- kaupan ja palveluiden alalla	☐	☐	☐



7. Millaiseksi arvioisitte kunnan yleisen rahoitusilanteen seuraavien 2 - 3 vuoden aikana?

Nykyistä heikompi	Ei muutoksia	Nykyistä parempi
☐	☐	☐

8. Millaiseksi arvioisitte kunnan palvelut käyttäjien kannalta seuraavien 2 - 3 vuoden kuluttua?

	Nykyistä heikompi	Ei muutoksia	Nykyistä parempi
- päivähoitopalvelut	☐	☐	☐
- vanhusten hoitopalvelut	☐	☐	☐
- terveydenhoitopalvelut	☐	☐	☐
- sosiaalipalvelut	☐	☐	☐
- opetustehtävät	☐	☐	☐

9. Miten arvioitte työvoiman saatavuuden kehittyvän kunnassanne seuraavien 3 vuoden aikana?

	Saatavuus heikkenee	Pysyy ennallaan	Saatavuus paranee
- päivähoitopalveluissa	☐	☐	☐
- vanhusten hoitopalveluissa	☐	☐	☐
- terveydenhoitopalveluissa	☐	☐	☐
- sosiaalipalveluissa	☐	☐	☐
- opetustehtävissä	☐	☐	☐

10. Miten arvioisitte seuraavien yhteistyömuotojen merkitystä kuntanne toiminnassa seuraavien 2 - 3 vuoden aikana

	Merkitys- korostuu	Ei muutoksia	Merkitys vähenee
- kuntien keskinäinen yhteistyö	☐	☐	☐
- seutuyhteistyö	☐	☐	☐
- ELY-yhteistyö	☐	☐	☐
- Maakuntayhteistyö	☐	☐	☐
- AVI-yhteistyö	☐	☐	☐
- kuntalaiset ja osallisuus	☐	☐	☐

13. Arvioitteko kuntanne kehityksen tulevaisuudessa:

- parantuvan selkeästi	☐
- parantuvan jonkin verran	☐
- pysyvän ennallaan	☐
- huonontuvan jonkin verran	☐
- huonontuvan selvästi	☐

1. Vad tror Ni om kommunfullmäktiges beslut:			
	Höjs	Är oförändrad	Sänks
a) om inkomstskattesatsen år 2013:	☐	☐	☐
b) om inkomstskattesatsen år 2014:	☐	☐	☐

2. Uppskattar Ni att Er kommuns skatteinkomster:			
	Ökar	Är oförändrad	Minskar
a) detta år jämfört med föregående år?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år?	☐	☐	☐

3. Tror Ni att skuldbördan i Er kommun:			
	Större	Lika stor	Mindre
a) detta år jämfört med föregående år?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år är?	☐	☐	☐

4. Vilka medel tror Ni kommer att användas i Er kommun för att balansera den kommunala ekonomin?			
	År 2013	Under de efterföljande 2-3 åren	
a) Höjning av inkomstskattesatsen	☐	☐	
b) Höjning av fastighetsskatteprocenten	☐	☐	
c) Höjning av avgifterna	☐	☐	
d) Minskning av investeringar	☐	☐	
e) Realisering av driftstillgångar	☐	☐	
f) Uppsägning av personalen	☐	☐	
g) Permittering av personalen	☐	☐	
h) Förnyande av servicestrukturen, hur? _____	☐	☐	
i) Annan minskning av verksamhetsutgifter (exkl. personalutgifter)	☐	☐	

5. Tror Ni att arbetslösheten i Er kommun:			
	Ökar	Är oförändrad	Minskar
a) detta år jämfört med föregående år?	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år?	☐	☐	☐

6. Tror Ni att investeringsvolymen inom Er kommun:			
a) detta år jämfört med föregående år är	Större	Lika stor	Mindre
– inom industrin	☐	☐	☐
– inom jord- och skogsbruket	☐	☐	☐
– inom bostadsproduktionen	☐	☐	☐
– inom affärs- och servicesektorn	☐	☐	☐
b) nästa år jämfört med detta år är	Större	Lika stor	Mindre
– inom industrin	☐	☐	☐
– inom ord- och skogsbruket	☐	☐	☐
– inom bostadsproduktionen	☐	☐	☐
– inom affärs- och servicesektorn	☐	☐	☐



7. Hurdant är kommunens allmänna finansiella läge om 2–3 år enligt Er bedömning?

Sämre än nu	Oför- ändrad	Bättre än nu
☐	☐	☐

8. Hur bedömer Ni att kommunens tjänster är om 2–3 år, sett ur användarnas synvinkel?

	Sämre än nu	Oför- ändrade	Bättre än nu
- dagvårdstjänster	☐	☐	☐
- äldreomsorgstjänster	☐	☐	☐
- hälsovårdstjänster	☐	☐	☐
- sociala tjänster	☐	☐	☐
- undervisning	☐	☐	☐

9. Hur uppskattar Ni att tillgången på arbetskraft kommer att utvecklas i Er kommun under de följande tre åren när det gäller:

	Försämras	Är oför- ändrad	Förbättras
- dagvårdstjänster	☐	☐	☐
- äldreomsorgstjänster	☐	☐	☐
- hälsovårdstjänster	☐	☐	☐
- sociala tjänster	☐	☐	☐
- undervisning	☐	☐	☐

10. Vilken är betydelsen av följande samarbetsformer i Er kommuns verksamhet under de följande 2–3 åren enligt Er bedömning?

	Betydelsen ökar	Inga förändringar	Betydelsen minskar
- samarbete kommuner emellan	☐	☐	☐
- inom regionkommunerna	☐	☐	☐
- ELY-samarbetet	☐	☐	☐
- inom landskapen	☐	☐	☐
- RFV-samarbetet	☐	☐	☐
- organisationer och sammanslutningar	☐	☐	☐

13. Väntar Ni Er att utvecklingen i Er kommun i framtiden kommer att.

- förbättras klart	☐
- förbättras något	☐
- vara oförändrad	☐
- försämras något	☐
- försämras klart	☐

Tekijät Författare Authors Statistikcentralen/Vesa Virtanen	Julkaisuaika Publiceringstid Date December 2012 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2013 – Regionbarometern 2013	
Tiivistelmä Referat Abstract Regionbarometern är en enkät som arbets- och näringsministeriet och Finlands Kommunförbund gör två gånger om året via Internet. Enkäten utförs av Statistikcentralen på beställning av arbets- och näringsministeriet och Kommunförbundet. Regionbarometern mäter förändringar i utvecklingen som förväntas ske i olika delar av landet. Svaren bygger på kommunala tjänstemäns och förtroendevaldas personliga uppfattningar och kännedom om sin kommun. Det kumulativa materialet i regionbarometern består av nästan 30 000 beslutsfattares svar på 43 mätningar under tidsperioden 1991–2012. Undersökningsmetod Svarspersonerna har valts med urvalsmetoden. Grundpopulationen utgörs av nio beslutsfattare från varje kommun i Finland. Svarspersonerna (2–7/kommun efter kommunens storlek) representerar kommunens tjänstemannaledning, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige (kommundirektörer, kommunens ekonomi- och näringschefer eller motsvarande, kommunstyrelse och -fullmäktigeordföranden samt första och andra viceordföranden). Sammanlagt svarade 1649 kommunala beslutsfattare på enkäten för år 2012. Höstenkäten besvarades av 336 kommuner enligt följande: a) 730 beslutsfattare bestående av den kommunala ledningen (kommundirektörer, ekonomi- och näringsledning) b) 432 beslutsfattare bestående av kommunstyrelseordföranden och c) 487 beslutsfattare bestående av kommunfullmäktigeordföranden. Regionala utvecklingsutsikter 2013 Kommunernas allmänna utvecklingsutsikter försvagades mellan våren och hösten, men är nu något så när på samma nivå som året innan. Regionbarometerns förtroendetal fick i oktober värdet -10 till följd av den ekonomiska turbulensen i Europa. Förtroendetalet var som lägst år 1991, då dess värde var -33, och som högst år 1994, då det fick värdet +30. Förtroendet för ekonomin har varit instabilt i regionbarometerns halvårsmätningar redan i fyra år. Skatteinkomsterna och investeringsförväntningarna inom bostadsbyggandet ligger dock fortfarande på en måttlig nivå. Däremot försvagas förtroendet på grund av ökad upplåning och försämrade sysselsättningsutsikter. Industrins investeringsförväntningar har sjunkit från sin tidigare nivå. Förtroendetalet visar nu minus i alla områden, inklusive i Helsingfors metropolområde. Oron över att skattefinansieringen inte är tillräcklig har ökat från tidigare nivå. År 2013 höjer en tredjedel av kommunerna sin inkomstkattesats och under följande 2–3 år ytterligare tre kommuner av fem. Man gav goda betyg åt den egna kommunens agerande i samband med kommunreformen. Närmakommunen fick nöjaktiga betyg och staten medelmåttiga betyg. Man uppskattar att hälsovårdstjänsterna kommer att försvagas för kommuninvånarna under de närmaste åren. Däremot ser man ljusare på åldringsvårdens och dagvårdens framtid. Kommunsamarbete betonas och ju mindre kommun desto större betoning på samarbete. De högsta värdena fick förtroendebarmetern i Kymmenedalen och Lappland och de lägsta värdena på Åland, i Södra Savolax, Birkaland och Kajanaland. Under lågkonjunkturen har de regionala skillnaderna krympt. Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Regionavdelningen/Iikka Mella, tfn +358 40 5695329	
Asiasanat Nyckelord Key words kommunala ekonomi, kommunernas samarbete, kommunalförvaltningen, regionala skillnader	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-723-7
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 109	Kieli Språk Language Hinta Pris Price suomi/ruotsi, finska/svenska, 22 € Finnish/Swedish
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Tekijät Författare Authors Statistics Finland/Vesa Virtanen	Julkaisuaika Publiceringstid Date December 2012 Toimeksiantaja(t) Uppdragsgivare Commissioned by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy Toimielimen asettamispäivä Organets tillsättningsdatum Date of appointment
Julkaisun nimi Titel Title Aluebarometri 2013 – Regional Barometer 2013	
Tiivistelmä Referat Abstract Research method The regional barometer is an internet questioning, which is carried out two times in a year by Statistics Finland. The Ministry of Employment and the Economy together with the Association of Finnish Local and Regional Authorities are the orderers of the barometer. The regional barometer will measure the expected changes in regional development. The results of the barometer are based on the personal opinions of local experts. The regional barometer is carried out 43 times during the period 1991–2012 and the whole material is consists of almost 35 000 answers. The questioning of this year was carried out 8.5.–3.6. and 2.10.–29.10.2012. Regional development is examined at the level of the Regional Councils and also six types of regions. Regional development for the year 2012 The general prospects in municipalities weakened from spring to autumn during the year and are now almost the same as last year. The average value of eight economical indicators declined in autumn 2012 to -10 as a result of the European economic crises. The confidence to the economy has been unstable already four years in row according to the results of the regional barometer. The expectations for tax revenues and the investments in the house building are still at reasonable level. However, because of the growth of liabilities and increase of unemployment the confidence were pressed down. Also investment expectations in industry were declining .The confidence level is now negative in all regions including Helsinki region. The anxiety for the sufficiency of tax revenues has grown compared to the previous years and it is expected that the tax rate will increase in one third of the municipalities during the year 2013 and in half of the municipalities during the years 2014-2015. It also is expected that the services in health care sector will weaken in the coming years. However, the outlook of the care for aged people and children is more positive. The small municipalities underline the cooperation when organising health care services more than big ones. Kymenlaakso and Lapland are the most optimistic areas and Åland, Etelä-Savo, Pirkanmaa and Kainuu the most pessimistic ones when comparing their development prospects. As a result of the economical recession the regional differences has narrowed. Contact person in the Ministry of Employment and the Economy: Regional Department/Iikka Mella, tel. +358 40 569 5329	
Asiasanat Nyckelord Key words local economy, local cooperation, local government, regional differences	
ISSN 1797-3562	ISBN 978-952-227-723-7
Kokonaissivumäärä Sidoantal Pages 109	Kieli Språk Language suomi/ruotsi, finska/svenska, Finnish/Swedish Hinta Pris Price 22 €
Julkaisija Utgivare Published by Työ- ja elinkeinoministeriö Arbets- och näringsministeriet Ministry of Employment and the Economy	Kustantaja Förläggare Sold by Edita Publishing Oy / Ab / Ltd

Aluebarometri 2013 – Regionbarometern 2013

Aluebarometri on työ- ja elinkeinoministeriön ja Suomen Kuntaliiton kaksi kertaa vuodessa teettämä webkysely, jonka Tilastokeskus toteuttaa. Aluebarometri mittaa maan eri osien kehityksessä odotettavissa olevia muutoksia. Vastaukset perustuvat kuntien virka- ja luottamushenkilöiden henkilökohtaisiin näkemyksiin ja tietoihin.

Alueelliset kehitysnäkymät vuodelle 2013

Kuntien yleiset kehitysnäkymät heikentyivät keväältä syksyyn, mutta ovat nyt jokseenkin vuoden takaisella tasolla. Aluebarometrin kahdeksan tekijän luottamusluku sai lokakuussa arvon -10 Euroopan talousmyllerryksen seurauksena. Luottamus talouteen on ollut epävakaa jo neljä vuotta aluebarometrin puolivuositilauksissa. Verotulot ja asuntorakentamisen investointiodotukset ovat kuitenkin edelleen kohtuutasolla. Sen sijaan velkamäärän kasvu ja heikentyneet työllisyysnäkymät painavat luottamusta alas. Teollisuuden investointiodotukset ovat heikentyneet aikaisemmasta. Luottamusluku on nyt miinusella kaikilla alueilla Helsingin metropolialue mukaan lukien. Huoli verorahoituksen riittävydestä on kasvanut aikaisemmasta. Tuloveroprosenttiaan nostaa vuonna 2013 kolmasosa kunnista ja sitä seuraavan 2–3 vuoden aikana edelleen kolme kuntaa viidestä. Oman kunnan toiminnalle kuntauudistuksessa annettiin hyvä kouluarvosana, lähikunnalle tyydyttävä ja valtion toimille kohtalainen kouluarvosana. Kuntalaisten kannalta terveydenhoidon palvelujen arvioidaan heikentyvän lähivuosina. Vanhusten hoidon ja päivähoidon tulevaisuus nähdään parempana. Kuntayhteistyötä korostetaan sitä enemmän mitä pienemmästä kunnasta on kyse. Luottamusmittari sai korkeimmat arvot Kymenlaaksoissa ja Lapissa ja heikoimmat arvot Ahvenanmaalla, Etelä-Savossa, Pirkanmaalla ja Kainuussa. Laskusuhdanteessa alue-erot ovat kaventuneet. Vuoden 2012 kahteen webkyselyyn oli vastaamassa 1649 kuntapäätäjää.

Tätä julkaisua myy:
Netmarket
Edita Publishing Oy
www.edita.fi/netmarket
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
Puhelin 020 450 05
Faksi 020 450 2380

Painettu
ISSN 1797-3554
ISBN 978-952-227-722-0

Verkojulkaisu
ISSN 1797-3562
ISBN 978-952-227-723-7



TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIET
MINISTRY OF EMPLOYMENT AND THE ECONOMY